B10 3/c/19/4

National Library
Bibliothèque Nationale
JUIN 17 1983
JUNE
NEWSPAPER DIVISION
IVISION DES JOURNAUX

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Offices: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9, Canada. Editor-in-Chief **A. Kundrats**, 465-7902. USA Editorial Offices: New York, Editor **V. Irbe**, 4035 Rombouts Ave., Bronx, NY 10466; Chicago Editor **V. Jaunkalnietis**, 1805 Taylor Ave., Racine Wis. 53403; California Editor **Karlis Kalejs**, 3822 Markridge Road, La Crescenta, CA 91214.

NR. 24 | SESTDIENA, 1983. GADA 11. JŪNIJĀ | 33. GADS

SATURDAY, JUNE 11, 1983.

SECOND CLASS MAIL | REGISTRATION NUMBER 2249 | CENA 1 DOLARS

Prāv. J. Turks

Ērkšķu ceļā

"Nebīsties, jo Es esmu ar tevi. No rīta puses Es atvedīšu atpakaļ tavus tautas brāļus un no vakariem sapulcināšu tavus piederīgos". /Jes.43:5/

Katrs gads, kas aiziet, atstāj mums sava satura vērtējumu. Mēs atceramies un pieminam savu mūža ceļu, atceramies latviešu tautas gaišo brīvības laiku, darbu un devumu. Mēs maija un jūnija dienās pieminam vīru un brāļu varonību, sīkstumu un ticības gaišo spēku. Neatkārtosim vēsturē ierakstītos, daudzkārt atkārtotos vārdus. Tas būtu garīgs apsīkums un nespēks. Ir ciests un izciests un ērkšķu ceļš ejams, lai cik smags tas ir šobrīd. Mums jāsolās kļūt citādiem — visu savu un tautas dzīvi likt Dieva rokās, paļauties uz Viņa vadību. Aizgājušā laika zīmēs mums jārod jaunas atziņas, jāaicina augt ticībā tai audzei, kuŗai gribam atstāt savu mantojumu, aicinot izcīnīt savai tautai brīvības rītdienu.

Stiprinājuma un mierinājuma vārdus dod pravietis, kas pats ir piedzīvojis savas tautas ērkšķainās gaitas, tautas izsūtīšanu, postu un iznīcību — drūmā brīdī runājis mierinātāja vārdus — "Nebīsties, jo Es esmu ar tevi. No rīta puses Es atvedīšu atpakaļ tavus brāļus un no vakariem sapulcināšu tavus piederīgos".

Dievs ir pavēlējis arī mums aicināt šodien mūsu tautu, kas ir bēdās, pārbaudījumā un neziņā — nebīties.

Spēks, kas bēdās neļauj krist izmisumā, ir ticība un paļāvība uz Dievu. Kāda ir tava ticība? Kāda ir mūsu tautas izjūta, pārliecība un rītdienas vērtējums?

Ticības, pārliecības un paļāvības pusē, vai drūpam, šķeļamies, apkaŗojam cits citu ticību zaudējam. Vai pieslienamies pasaulīgai varai?

Nopietni un dziļi izvērtēsim — Sadzirdēsim un sirdī atgūsim paļāvību un drosmi, neļaujot uzvarēt sevi ļaunam spēkam. "Nebīsties, jo Es esmu ar tevi"...
Dzīvosim, mācīsim un aicināsim savai jaunai paaudzei augt ticībā uz Dievu. Dievs tad arī darīs mūs dzīvus un brīvus, un dzīva un brīva būs arī māte Latvija.

Baigajā naktī. E. Damberga zīmējums LA.

P. Grods.

Vai sātana triumfs?

JŪNIJU ATCEROTIES

Kad pēc divu gadu cīņām par neatkarību 1920. gada 11. augustā Krievijas un Latvijas pārstāvji parakstīja miera līgumu, Krievija atzina Latvijas patstāvību uz mūžīgiem laikiem. Mums bija ne tikai gandarījums par šādu panākumu, bet arī lepnums un ticība, ka parakstītā līguma teksts abu partneŗu uztverē nākotnē neradīs nekādas šaubas un ka solījumi un apņēmība, kas fiksēti šai līgumā, būs un paliks saistoši abiem partneŗiem. Vismaz mēs tā domājām, ticējām un paļāvāmies. Jo vairāk tādēļ, ka kaŗš bija prasījis no mums daudz upuŗu un sevis ziedošanas prieka, lai Latvija kļūtu un paliktu par suverēnu valsti ar visām tiesībām.

Bet, diemžēl, ēnas lēnām sāka klāties mūsu ceļos, pa kuŗiem virzījām savu valsts dzīvi. Tā gan uzplauka no iekšienes — ar pašu atbalstu, neatlaidīgu darbu un ziedošanos, bet no ārpuses uzmācās dažāda veida traucējumi, nenovīdība vai arī lielā kaimiņa skaudība par to, ka kaŗa sapostītā Latvijas zeme ātri pārvērtās veselīgā valstī — ar neapstrīdamiem un citu tautu respektētiem panākumiem it visās dzīves jomās.

Kaimiņš austrumos tanī pašā laikā bija pavisam citādā situācijā: viņu joprojām plosīja revolūcionāri notikumi, kas allaž aprij daudz dzīvību un vērtību un neļauj valstī izveidoties stabilai un veselīgai kārtībai. Kaimiņš, šķiet, bija aizmirsis solījumu, kas likts miera līguma pamatos. Aizvien vairāk pāri robežai ieplūda nelegāla literātūra, notika arī pa subversīvai akcijai, un vispār, mūsu uztverē par draudzīgu uzskatītais kaimiņš vienā vai otrā veidā arī neslēpa savas ļaunās vēlmes pret suverēno Latvijas valsti. Diezgan intensīvi uzrausās Krievijas iesūtīto spiegu darbība. Taču kaut kā viss nokārtojās miera ceļā, un mūsu valsts pieņēmās stiprumā, starptautiskā atzīšanā un respektā.

Netikām pieļāvuši domu, ka svinīgi parakstītais miera līgums jebkad varētu pārvērsties nenozīmīgā papīra strēmelē. Taču draudzīga smaida aizsegā bija veidojies ļaunprātīgs nolūks, lai ar tā īstenošanu uzraustu saspīlējumu un neuzticību abu valšķu attieksmēs.

Tikai divdesmit gadus vēlāk, 1940. gada 14/15. jūnija naktī, lai izprovocētu sadursmi un rastu attaisnojošu iemeslu Latvijas okupācijai, pie Masļenku ciema notika pēkšņs krievu iebrukums Latvijas teritorijā. Rezultātā nodedzināta robežsargu mītne, nogalināti divi robežsargi un viena sieviete, bet bez vēsts pazuda 11 robežsargi un vairāki turienes iedzīvotāji. Ārkārtīgi smagais un pārsteidzīgais notikums bija tikai ievadījums mežonīgajam turpinājumam, kas lielā slepenībā jau bija iepriekš izplānots.

17. jūnijā plkst. 10 priekšpusdienā Sarkanarmija jau šķērsoja Padomju-Latvijas robežu un plkst. 12.30 tā iegāja Rīgā.

Velnišķīgais plāns īstenojās tālākos traģiskos notikumos: neatkarīgā Latvijas valsts straujā gaitā zaudēja brīvību un suverēnitāti. Lieki vairs pārskatīt šī graujošā procesa fazes: iebrucējs pēc iespējas ātrāk centās iznīcināt visu, ar ko lepojās neatkarīgā Latvija.

Tautai nevarībā aizcirtās elpa, vērotāji no malas nosodīja ļaunprātīgās izdarības. Bet tas arī bija viss. Kā izsalcis nezvērs iebrucējs neapstājās postīgajā darbā un savus noziegumus sāka vērst pret dzīvo cilvēku.

Gadu vēlāk, 6. jūnijā, Rīgā publiskās vietās parādījās izlipināti sludinājumi: "vajadzīgi galdnieka darba pratēji ar saviem darba rīkiem — urbjiem, kaltiem, cirvjiem un zāģiem. Darbs vienai nedēļai. Steidzīgi pieteikties Ganību dambī, darbnīcā T6, Rīgas galvenajā un Torņkalna preču stacijā pie ēku pārziņiem. Turpat vajadzīgi arī kalēji — dzelzgriezēji." Cik bija to, kas uz šo darba piedāvājumu atsaucās, nebija zināms, bet pieminētajās darbnīcās sākās spraigs darbs, strādājot pat naktīs. Darbs bija vienkāršs: preču vagona grīdā vienā stūrī bija jāizkaļ caurums un jāpārsedz ar dzelzs plāksni, mazie preču vagonu lodziņi bija jāaizresto ar dzelzs stieņiem... Šādi vagoni naktī uz 14. jūniju tika novietoti stacijās pa visu Latviju/skat. O.Freivalda grāmatu "Lielā sāpju draudze" — P.G./

Kādām vajadzībām? Jautājums uzrausa aizdomas un neprātīgi ļaunu varbūtību. Tā arī īstenojās. Izrādījās, ka masu deportācija no Baltijas valstīm izlemta Maskavā jau 1941. gada janvāŗa vidū. Tā paša gada aprīlī izlemts, ka pirmajai deportāciju akcijai jānotiek jūnija mēnesī.

Necilvēcīgā ļaunprātība bija izplānota līdz pat detaļām. Vēlāk kļuva zināma arī speciālā "Instrukcija par Lietuvas, Latvijas un Igaunijas pretpadomju elementu deportācijas veidu", kuŗā sevišķi uzsvērta deportācijas kārtība, nosakot, ka deportācijas izdarāmas rīta ausmā.

Sākās nenovēršamais: brīvība bija iznīcināta, nu kārta dzīvam cilvēkam. Nakts pielija ar vaimanām un izbailēm, kas pārauga izmisumā, kad aizrestotos vagonos kā trulus dzīvniekus sameta cilvēku simtus un tūkstošus, lai tos izolētu no savas tautas un zemes un padarītu par nožēlojamiem vergiem zvēriskās varas labā...

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1983. GADA 11. JŪNIJS, 24. NUMURS.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Valdē — V. Plūdons, T. Kronbergs, A. Šterns. Laikraksta atbildīgais redaktors — A. Kundrats. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9, tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A. Tālr. 1-212-994-7917. — Čikagas redakcijas vad. A. Zaube, 3353 N. Avers Avenue, Chicago, Ill. 60618. Redaktors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos materiālus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personiskais uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 40 dol., 6 mēnešiem — 21 dol., 3 mēnešiem — 12 dol. Atsevišķa numura cena 1 dol.

Sludinājumu maksa sludinājumu daļā $5.00, tekstā $6.00, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1.50 par rindiņu, atkārtojot 4 reizes un vairāk 25 proc. atlaide. Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466-1514.

MEMBER ETHNIC PRESS ASSOCIATION ONTARIO

Laikraksta apgāds patur tiesības atsevišķos gadījumos sludinājumus arī nepieņemt. Ja nodotā sludinājumā laikrakstā ieviesusies kļūda, tad šis sludinājums tiks atkārtots bez maksas. Laikraksta apgāds par kļūdaini ievietotu sludinājumu atbildīgs tikai par tādu summu, cik pēc sludinājuma likmes izmaksājusi kļūdaini iespiestā teksta telpa. Grozījumus sludinājumos var pieteikt ne vēlāk kā vienu dienu pēc sludinājuma nodošanas.

Sniedz rociņu, nebaidies... Dadža zīm. LA.

Viktors Kalniņš

Andropova Padomju saimniecība

Kad Andropovs kļuva par partijas ģenerālsekretāru, viņš pagājušā gada novembra plēnumā bija spiests atzīties, ka tam nav gatavas receptes, kā atrisināt visas sasāpējušās saimnieciskās problēmas. Tāds stāvoklis radīja cerības, ka gaidāmas reformas (ko var darīt, cilvēks vienmēr cer uz pārmaiņām, uz labāko.)

Cerības zināmā mērā pastiprināja fakts, ka padomju izdevumu slejās parādījās teorētiski raksti par saimniecības attīstības tālākajiem ceļiem.

Frazeoloģija, protams, viscaur marksistiska, bet aiz gludi veidotajiem teikumiem var saredzēt divu grupu sadursmi. Pirmie ir reformātori, vairāk prāgmatiķi, kas saprot, ka bez zināmas decentrālizācijas un dažu tirgus elementu atļaušanas padomju saimniecībai agri vai vēlu draud sabrukums. Otri ir jaunstaļinisti, kas stāv un krīt par tālāku saimnieciskās vadības centrālizāciju, par ekonomiskās teorijas attīrīšanu no nemarksistisko iespaidiem.

Par iemeslu tādai diskusijai izraudzīti poļu notikumi un to cēloņi. Pasaules sociālistiskās sistēmas problēmu institūta līdzstrādnieks Anatolijs Baranovs žurnālā Filozofijas jautājumi aizstāv reformātoru viedokli. Viņš uzskata, ka poļu krize radās ne tikai vadības kļūdu rezultātā. Pēc Baranova uzskatiem ilga politiska un saimnieciska stagnācija neizbēgami noved pie sabiedrības ražošanas spēku attīstības piebremzēšanas un strādnieku šķiras atsvešināšanas no sistēmas, tādēļ Baranovs ierosina vispusīgi ievērot darbaļaužu individuālās intereses, tanī pašā laikā, protams, visādi izvairoties gan no pārāk stingras centrālizācijas, gan no demokratizēšanas anarchijas.

Filozofijas jautājumus lasa tikai speciālisti, bet partijas centrālajā laikrakstā Pravda šādām domām oponē žurnāla Komūnists galvenais redaktors Richards Kosolapovs. Gan tieši nenosaucot Baranovu vai kādu citu reformātoru vārdā, Kosolapovs apsūdz dažus teorētiķus revīzionismā, Ļeņina mācības ignorēšanā un, līdzīgi klajai propagandai, poļu notikumu cēloņus saredz tikai tā saucamo antisociālistisko tendenču un spēku pastāvēšanā Polijā. Visas padomju saimnieciskās grūtības arī tiek izskaidrotas tirgus sievu līmenī ar dažu personu un grupu egoistiskām interesēm, tādēļ galvenā partijas teorētiskā žurnāla redaktors atklāti aicina stiprināt centrālizāciju un cīņu ar nevēlamiem elementiem.

Bet ko pats partijas jaunais vadonis domā? Februārī žurnālā Komūnists parādījās Andropova raksts sakarā ar Marksa nāves simto gadadienu. Andropovs savu saimniecisko uzskatu izklāstu sāk, aizstāvot Staļina tezi par sociālisma uzvaru vienā atsevišķā zemē. Tas ir visai zīmīgi, ka Andropovs aizstāv Staļina teorētisko mantojumu. Tanī pašā laikā jāatceras, kādā veidā Staļins cēla sociālismu. Kaut arī partijas teorētiķi pēc XX kongresa nekad pilnīgi nebija atteikušies no Staļina līnijas, pēdējos divdesmit piecos gados kaut kā nebija pieņemts pārāk slavēt Staļina metodes, ņemot vērā miljoniem cilvēku upuru.

Pretēji visām saimnieciskām interesēm un apsvērumiem, partijas ģenerālsekretārs neapšaubāmi parāda sevi par reformu pretinieku. Saimniekošanas veida reformas saistītas ar atsevišķu cilvēku un visas tautas brīvības paplašināšanu, bet decentrālizācija savukārt var izraisīt Kremlim nevēlamas patstāvības tendences nacionālajās republikās. Reformu vietā Andropovs aicina būt taupīgiem un, galvenais, stiprināt darba disciplīnu, bet to var panākt tikai ar represiju pastiprināšanu. Arī produktu sadalē jāpastiprina partijas kontrole.

Cerības uz liberālizāciju izrādījās tukšas. Patiesības labā jāsaka, ka tādas cerības vairāk loloja nelabojamie optimisti brīvajā pasaulē. Pašā Padomijā tie, kas prot domāt, noskaņoti citādi. Par to var spriest pēc dzīvām domas izpausmēm pēdējos anekdotos. Partijas saimnieciskās pūles novērtē tā: ,,Cienījamie skatītāji! Šodien pulksten 21.30 pirmajā televīzijas pārtikas programmā jums parādīs sviestmaizi ar žāvētu desu!'' Par metodēm, kādas valda padomju bloka zemēs, stāsta sekojošo: ,,Tagad visos uzņēmumos un mācību iestādēs mācīs divas jaunākās dejas — Jaruzeļku un Andropolku. Pirmo dejo ar rokām gar sāniem, otru — ar rokām uz pakauša.''

Lasītāju Vēstules

PAPĪRKURVĪ

Dažos trimdas preses izdevumos parādījies kāda Ernesta Treiguta raksts Latviešu karavīrs vācu publikācijās, kura pēdējā nodaļa Bērni, Dievs redz, ir piemetinājums no ,,vēl vienas grāmatas'', kuŗu sarakstījusi ,,īriete'' Bīlenberga. Šī viņas grāmatas nodaļa satur literārā stilā sakomponētu atmiņu atstāstījumu pēc 40 gadiem, bet šis atstāstījums ir ar ,,stenografistes precizitāti'', ieskaitot sarunu citējumus.

Šī acīm redzot safabricētā atstāstījuma nolūks ir denuncēt latviešu karavīru, pret ko Latviešu leģiona karavīri jau ilgi cīnās, aizstāvot visus latviešu karavīrus un latviešus ASV un nu jau arī Kanadā. Esmu pārsteigts par šo tendenciozi diskriminējošo E. Treiguta raksta nodaļu, kuŗai pašai par sevi ir acīm redzams nolūks, bet nav zināms iemesls, kāpēc E. Treiguts to ir pievienojis savam rakstam.

Vai tiesa, ka Treiguta manuskriptu redakcijām ar kategorisko norādījumu ,,nestrīpot un negrozīt'' piesūtījis Rietumvācijas DV organizācijas darbinieks? Paldies Latvijai Amerikā, kas ne strīpoja, ne laboja, bet iemeta Treiguta gara darbu papīrkurvī.

Dr. A. M. Austrālijā.

VAI NEATCERAS?

Vai patiešām neviens no Dziesmu svētku rīkotājiem neatceras tās neaprakstāmās šausmas un neizbrēcamās bēdas, ko mūsu tautai atnesa 1941. gada jūnija mēnesis un laiks vēl pēc tam?

Nešaubos, ka vēl daudziem tūkstošiem svētku dalībnieku šis gada laiks saistās ar neizdzēšamām, sāpīgām atmiņām.

Un jūs gribat, lai šie cilvēki, nule vēl jūnija beigās, sēž un klausās kāda Padomijas slavinātāja un trimdas sabiedrības ķengātāja darbus!

Jocīgi gan, ka Pone pats savu mūziku atvēlējis tādai ,,pretpadomju akcijai'', kā viņš dēvē trimdas dziesmu svētkus.

Mūs tajā koncertā negaidait.

Astrīda un Eriks Robežgruntnieki Hamiltonā.

VAI DRĪKSTAM

Tuvojoties atkal drūmajām jūnija dienām, ir smagi un sāpīgi. Šīs sāpes, šī traģēdija ir pārāk liela mūsu tautas vēsturē, lai to spētu aizmirst. Kāds iekšējs nemiers, vārdos neizsakāms pārdzīvojums, spiež sirdi un dvēseli un vienmēr atgādina, ka šie 34.000 mūsu tautas brāļi un māsas toreiz nakts vidū tika izrauti no gultām un aizvesti svešumā, sirmgalvjus un zīdaiņus ieskaitot. Vai mēs drīkstam aizmirst šo mūsu tautas vēsturē lielāko tautas iznīcināšanas brīdi, kas, diemžēl, turpinās vēl arvien? Mūsu tautas brāļi un māsas izmisīgi cīnās par savu dzīves eksistenci tādos nebrīvības apstākļos.

Visu to zinot, dabiski rodas jautājums, kālab mūsu tautas locekļi, kas visu to piedzīvojuši — aizmirst un vienaldzīgi var teikt, jā, ko tad es tur iešu uz 14. jūnija atceres dievkalpojumu, tas viss jau zināms un pagājis. Vai ir piedodams, ka ar katru gadu baznīcu soli kļūst tukšāki?

Mūsu svēts pienākums pret mūsu cietušajiem brāļiem un māsām ir pulcēties aizvesto piemiņas dievkalpojumos un lūgt Dievu no visas sirds par viņiem un par savu mīļo Latviju.

Aleksandrs Zaube Čikagā.

E. Dambergs

par HUMORU SATĪRU un KARIKATŪRU

(Nobeigums) Asu joku teicēji un rakstītāji bija arī romiešiem. Pazīstami vārdi ir Horatijs un Juvenals. Viduslaikos un renesanses periodā satiru savos gara ražojumos bagātīgi iepina Šosers (Chaucer), Servantess un Erasms. 17. g.s. Francijas sociālo struktūru ar savām revolūcionārām komēdijām satricināja Moljers. Angliju sekojošā gadu simtenī aizrāva Svifta izdomu un atjautības piesātinātie stāsti. Eiropā ap to pašu laiku par savu kodīgo gudrību ievērību ieguva Voltērs. 19.g.s. satira likās zaudējusi asās bārkstis. Čārls Dikens, attēlojot fabriku rūpniecības laikmeta žanru, darīja to ar romantiska šarma apgarotu humoru. Amerikā izcila satiriska laurus guva Marks Tvēns. Kanadieši sumina Stīvenu Līkoku (Leacock) — te gan jāatzīst, ka šis ekonomijas profesors daudz par humoru nerūpējās; viņam piemita asas novērošanas spējas!

Kad nonāku pie latviešu satiriķiem, uz brīdi man jāatvelk elpa. Cik atceros, ģimnazijas gados maz par šo virzienu mācīja. Nu protams, visi zināja par Mērnieku laikiem un to autoriem brāļu Kaudzītēm. Nebūtu nepatiesība, ja teiktu, ka gandrīz vai katrs populārs latviešu rakstu meistars mēdza padzīt jokus, to starpā — Vulfs, Skalbe, Blaumanis, Plūdons, Rainis, Aspāzija.

Kamēr satira saistās ar labas gaumes robežām, mēs aplaudējam autoru par izdomu, veiklo mēli, bet joki nevar pieņemt izsmiešanas raksturu. Satirai ir iedzimta kāre baroties (sevišķi karikatūrā) uz upuru vājībām, tās pārspīlējot. Pat Leonardo da Vinči vairākos savos zīmējumos tīksminājās ar šo aspektu, skicējot groteskas sejas. Viņš tādas galvas sauca par fiziognomiskām studijām. Varam secināt, ka neglītuma bauda (sadisms?) ir tikpat populāra kā skaistuma mīlēšana!

Īsumā karikatūru var raksturot kā humora un satiras grafisko traktējumu. Angļu valodā cirkulē vārds ,,cartoon'', kam saknes sameklējamas italiešu ,,cartone'', apzīmējot pabeigtu, prezīcu zīmējumu — metu sienas gleznojumam. Mūsu praktizētais termins karikatūra arī atrodams italiešu vārdnīcā ,,caricare'', kas tiešā pārtulkojumā nozīmē kariģēt, izķēmot kāda individa fiziskos vaibstus. Tuvāk papētījot atrodam, ka sienas metu (cartone) zīmētāji it bieži iemetuši pa karikatūrai savās kompozicijās, tādējādi samaļot vienā abus jēdzienus. Modernās karikatūras pirmsākumi sameklējami 16.g.s. Italijā, Boloņā. Te vietējās mākslas akadēmijas studenti reiz, garlaicību klaidējot, aizsākuši skicēt viesus, izķēmojot tos vai nu pēc kāda dzīvnieka vai objekta līdzības.

Mūsdienu populārās politiskās karikatūras (editorial cartoons) par savu šūpuli drīkst uzskatīt 18.g.s. Angliju, kur mākslinieki praktizēja humoristiskus zīmējumus, iespiežot uz pastkartēm un pārdodot. Izcilus dotumus satiriskā žanrā parādīja Viljams Hogarts. Modernos laikos ievērību gūst vēl viens anglis — Dāvids Lous (Low). Pie agrīnajiem franču karikatūras kopējiem ierindojams gleznotājs Džīns Antons Vato (Jean Antoine Watteau). Neapstrīdams dižmeistara gods pienākas francūzim Honore Daumier. Līdzīga kalibra satirisks mākslinieks ir spānis Francisko Goja (Goya). Amerikāņi lepojas ar Tomasa Nasta zīmējumiem. Pēdējos gados biežāk dzirdēti ir: Viljams Steigs, Džēms Terbers (Thurber) un tautā iecienītais komiku fabricētājs Als Kaps (Capp). Kanadiešu karikatūras vēsturē iekalti divi vārdi: J.W. Bengafs (Bengough) un Henrijs Džuliens (Julien). Šobrīd šīs zemes politisko karikatūru kalngalu reprezentē Dunkans Makfersons (MacPherson).

Latviešu satirisko zīmējumu vēsture nestiepjas tālu. Meklēties pa pagātni aizvien izrādījies kutelīgs pasākums. No man pieejamiem avotiem (ieskaitot okupētās Latvijas izdevumus) uzaust priekšstats, ka pirmos joku zīmējumu burbulīšus sakūlis A. Daugulis toreizējā (ap 1860. gadu) Pēterburgas Avīzes pielikumā Zohbu gals. Vēlāk tas saucās Dzirkstele. 1906. gadā sāk iznākt Svari. Te nu savas asprātības spalvas izmēģina vesela rinda latviešu talantu. Iezīmīgākie ir R. Zarriņš, R. Tillbergs. Žurnāls cenzūras dēļ uz laiku pārtrauc darbību un atsāk neatkarīgā Latvijā. 1920. —1930.g. žurnāla lapas kuplina jauni ērmu pasaules pravieši — A. Kronenbergs, Ed. Brencēns, I. Zeberiņš. Viņu satiras misija vērsās īpaši pret aptaukotiem mietpilsoņiem.

Nevēlēdamies ieslīgt sistēmatiskā, nedz chronoloģiskā mūsu karikatūras attīstības iztirzē, pieminēšu tikai mūsu paaudzē vairāk dzirdētos vārdus: Civis, Rirdāns, Drekslers, Padegs, Birzgalis. Labāk pazīstami kā šaržisti ir Ed. Keišs un A. Bergs. Pasaules priekšā pie mūsu tautas spēcīgākajiem talantiem šodien būtu pieskaitāmi arī Rīgas satira žurnālā Dadzis strādājošie G. Vīndedzis, U. Mežavilks, E. Ozoliņš, E. Oš̆s. (Pēdējā vārdu nupat ievēroju starptautiskā House of Humour and Satire izstādes katalogā).

Karikatūru zīmēšana nav tikai izveicīga rotaļāšanās ar līnijām. Tā ir dzīves filozofijas, novērojumu un izjūtu sinteze uz papīra. Esam pieraduši domāt, ka tam jānotiek iespējami spraigā tempā, ātri noķerot kāda komiska momenta vaibstus, līnijām aizstājot vārdus. Jo mazāk plāpāts, jo spēcīgāka vēsts.

Šeit nu vietā ir apzināt, ka karikatūru pasaulē eksistē divi novirzieni. Pirmais ir t.s. eiropiešu stils, kas manifestējas kontūru traktējumā, bez lieka grafiska pildījuma. Tā būtu emocionālā pieeja. Šādā attēlojumā gan bieži nākas it grūti atšķirt meistaru no dilletanta. Arī latviešu mentālitātē šis virtuozo parāviens ielaidis dziļas saknes.

Otrs karikatūras vēriens, definēsim to par filozofisko, ir atradis lielāku pievilcību uz Ziemeļamerikas kontinenta. Tam izskaidrojums slēpjas apstāklī, ka šeit gandrīz visas nozīmīgās avīzes iespiež politiskas karikatūras un lasītāji vēlas redzēt dziļāku izgaismojumu par savu valdības vīru izrīcībām. Diemžēl, te par izteiksmīgāku un dzēlīgāku zīmējumu karikatūrists var nonākt tiesā. Šī iemesla dēļ mazs brīnums — daudzas politiskās satiras atgādina labi nostrādātas illustrācijas. Sadzīves humors ir vairāk saskatāms t.s. komikos. No ikdienā vērotiem populārajiem meistariem mināmi: Viks, Ungers un Feifers. Citi zīmētāji svārstās kvalitātes ziņā.

Labs karikatūrists nosakāms pēc tā, cik izteiksmīgi un dzīvi tas spēj raksturot kādu tipu. Vājš gariņš daudz nerūpēsies par finesēm, raksturīgu žestu parādīšanu, atstās novārtā acu kustības, pirkstus u.t.t. Niansu varēšana izraksta mākslinieka diplomu. Ātrā šaržā acs un roka sadarbojas pārāk strauji, nelaižot psiholoģisko elementu pie teikšanas. Cilvēks — to zina katrs portretu gleznotājs — ir ļoti komplekss radījums, kas nemitīgi mainās kā vaibstos, tā dispozicijā.

Beidzot šīs piezīmes, es vēlētos vēl minēt dažus no karikatūristiem, kas apgādājuši mani ar garīgu baudījumu. Zēna gados tāds bija Vilhelms Bušs. Kā var aizmirst draiskuļus Maksi un Moricu! Vēl atmiņā kāds cits viņa izdomu tēls: ,,... Erst trägt Sie dich, dann trägst Du Sie; wenn al'es vorbei ist, weisst Du ja nie!'' (māte, sieva). Apbrīnoju arī otru vācieti Georgu Grosu un tā aso satiru. Nedrīkstu paiet garām H. Daumīram, Davidam Lou un mūsu laikos izcilajam Dunkanam Makfersonam. Šobrīd skatos pāri robežai un nevaru beigt jūsmot par vairākiem amerikāņiem, to starpā varbūt izcilāko Džefu Makneliju (McNelly). Viņu karikatūras iezīmē dinamiska kompozicija, groteski komiskas figūras; momentā identificējams stils. Te runā intelliģence, kur viss liekais, vulgārais ir izmests, ieskaitot vārdu zīmītes un atejas podus...

Derētu beigt ar mūsu persu meistara Drekslera rīmi:

,,Pēkšņi kaza tā kā zibens
Iespeŗ Jēpim tur, kur dibens,
Jēpis it kā ķerts no triekas,
Žigli nu gar zemi liekas...''
(no Atpūtas)

Manuprāt, labam humoram ir zibens spēriena spēks, kas ilgi satricina mūsu atmiņu!

Nora Liene Upatniece beigu-Gvelfas universitāti, iegūstot B.A.Sc. gradu Consumers Studies. Pēc prakses gada viņa paredzējusi studijas turpināt nākošam zinātniskam gradam. Nora pieder pie korp. Gundega saimes.

Top grāmata par latviešu kaŗavīriem pēc Otrā pasaules kaŗa

Daudziem lasītājiem būs labi pazīstama DV izdotā plašā un vēsturiskā astoņu grāmatu serija Latviešu kaŗavīrs Otrā pasaules kaŗa laikā, ko vēl arvien var iegādāties pa atsevišķam sējumam vai visu kopā. Tikai nedaudzi būs pamanījuši, ka ar DV centrālās valdes 1982.g. 9. septembŗa lēmumu nolemts izdot vēl devīto grāmatu ar nedaudz mainītu nosaukumu — Latviešu kaŗavīrs pēc Otrā pasaules kaŗa. Par koredaktoriem apstiprināti DV Centrālās valdes ģenerālsekretārs Alfrēds J. Bērziņš, 4400 Muenster/Westf., Dreizehnerstr. 5, Western Germany, un ASV aizsargu plkv. Vilmārs Kukainis, 237 Springmont Rd., Northfield, OH. 44067, U.S.A.

1. nodaļā turpinās iepriekšējās 8. grāmatas apskatu par latviešu kaŗavīriem gūstā, tam pievienojot pieejamās ziņas par repatriantu likteni no gūsta nometnēm un par partizānu darbību. 2. nod. apskatīs sardžu un darba vienību pirmsākumus un sīkāk aprakstīs atsevišķas latviešu palīgvienības Rietumvācijā. 3. nod. būs veltīta latviešiem Brīvās pasaules bruņotajos spēkos — ASV, Kanadā, Austrālijā un citās valstīs, bet 4. nodaļā iepriekšējo grāmatu labojumi, dienesta pakāpju un goda zīmju tulkojumi, kā arī augstāko latviešu virsnieku saraksts.

Abi koredaktori lūdz lasītājus iesūtīt ziņas un fotogrāfijas šai vienreizējai vēsturiskai grāmatai. Iepriekš nepublicētu atsevišķu rakstu iesūtītāji saņems brīveksemplārus, bet īsāku ziņu iesniedzējus pieminēs grāmatas tekstā. Līdz šim ienākusi pietiekama informācija tikai par bij. Virsaiša Viestura latviešu sardžu rotu, bet par latviešu kaŗavīriem Kanadā apsolīts tikai viens raksts. Vēl arvien trūkst sīkāku ziņu par repatriantu likteni no gūsta nometnēm, latviešu partizānu cīņām, latviešiem franču Ārzemnieku leģionā un pirmajiem latviešu sardžu vadiem pie franču un britu armijām Rietumvācijā. Šīs grūtības autentisku ziņu savākšanā un izvērtēšanā tomēr neatbaida abus koredaktorus, kuŗiem ir ilgu gadu pieredze. A.J. Bērziņš ir piedalījies daudzu iepriekš izdoto DV grāmatu rediģēšanā un pašreiz strādā par redaktoru Laiks, Telpa, Ļaudis 4. sējumam. V. Kukainis jau vairāk nekā 30 gadu ir vācis informāciju par latviešu kaŗavīru gaitām pēc Otrā pasaules kaŗa un ir pazīstams ar saviem priekšlasījumiem par šo tematu daudzos latviešu centros.

V. K.

PASAULES BRĪVO LATVIEŠU DZIESMU DIENAS

Es piedalos. Kā ar tevi?

MINSTERĒ, VĀCIJĀ
1984. gadā no 31. VII līdz 5. VIII

Darbīgs mūžs

Daugavas Vanagu priekšniekam Jānim Frišvaldam 1983. gada 10. jūnijā piepildās 60 mūža gadi.

Viņa mūža sākums meklējams Bauskas apriņķī, Codes pagastā. Beidzis Mežotnes lauksaimniecības vidusskolu. Cīnījies Latviešu leģionā. 1947. gadā iecelojis Anglijā. 1949. gadā piedalījies DVF Notinghamas nodaļas dibināšanā, un valdē darbojies līdz 1956. g., uzņemoties kasiera, sekretāra, priekšsēža vietnieka un priekšsēža amatus. Jau no 1954. gada ir DVF valdē, kur uzņemas informācijas nozares vadību, valdes vicepriekšsēža un no 1967. gada DVF valdes priekšsēža amatu.

1955. gadā Jāni Frišvaldu izrauga par DV centrālās valdes informācijas nozares referentu, bet laikā no 1957. — 60. g. viņš ir centrālās valdes informācijas nozares vadītājs. 1967.—71. g. ir CV iekšējās inf. nozares vadītājs. 1957.—73. DV Mēnešraksta redakcijas loceklis.

Ar 1973. gada 1. janvāri Jānis Frišvalds ir lielās Daugavas Vanagu organizācijas priekšnieks.

Ja iepriekšējie abi cienījamie DV priekšnieki — plkv. V. Janums un majors V. Hāzners bija savas vadītāju spējas pierādījuši jau kara laukā, komandēdami pulkus un bataljonus, tad tagad organizācijas priekšgalā nostājās vienkāršs cīnītājs, DV darbinieks, kas organizācijas darbā bija izaudzis no pašiem pamatiem, veikdams gandrīz visus iespējamos amatus nodaļā, zemes un centrālā valdē, līdz nonācis visaugstākajā — DV priekšnieka amatā.

Visa Jāņa Frišvalda dzīve veltīta tikai Daugavas Vanagiem. Nākot priekšnieka amatā, J. Frišvalds uzņēmās jo sevišķi lielu darba slodzi. Smagi strādādams maizes darbu, viņš DV darbam varēja veltīt tikai vakara un nakts stundas, kamēr abi iepriekšējie priekšnieki, zināmā mērā, to varēja apvienot ar savu ikdienas darbu.

DV saime, pazīdama J. Frišvalda lielo ideālismu DV darbā, viņam bija devusi savu uzticību, izvēloties viņu no 5 nominētiem kandidātiem; šāds skaits ne pirms tam, ne pēc tam vēl nav bijis.

Jānis Frišvalds atbildīgo DV priekšnieka amatu ar lieliem panākumiem veic jau 10 gadu, ar pilnvarām tanī palikt līdz 1985. g.

DV saime un ikviens, kam rūp latviešu lietas, novēl Jānim Frišvaldam spēku un panākumus darboties atbildīgajos pienākumos arī turpmākajos dzīves gados.

A. I. Bērziņš

Divi jubilāri

Latviešu sabiedrībai, it sevišķi DV aprindās, nepamanīti pagājuši garām divi jubilāri. Nesen apaļo gadu jubilejas tuvāko draugu vidū atzīmēja pazīstamie DV darbinieki Oskars Zvirgzdgrauds un Irmands Zamlovskis.

O. Zvirgzdgrauds pensionāru ierindā iesoļoja 16. aprīlī. Viņa dzimtas vieta ir Sēlpils pagastā. Jaunības dienās darbojies mazpulku un jaunsargu vienībās. Kara laikā leģionā cīnījies pie Neveles un Austrumvācijas frontē. Pārdzīvojis gūstu Cēdelgēmā, piedalījies arī DV organizācijas dibināšanā. Pēc gūsta apmetās Mērbekā, no kurienes 1947. g. izceļoja uz Angliju. Tur darbojās Huntingdonas DV fonda nodaļā un bija arī viens no dibinātājiem. 1950.g. iecelojas Kanadā. Bijis Hamiltonas Latviešu biedrības un vēlāk DV nodaļas un Baltiešu federācijas priekšsēdis. Spēlējis Hamiltonas filharmonijas orķestrī vijoli. Vēlāk pārcēlās uz Toronto un darbojās šejienes nodaļas valdē. O. Zvirgzdgrauds rosīgs arī Mednieku un makšķernieku klubā. Kā veiksmīgs šāvējs ieguvis daudz godalgu. Viņš darbojas LNAK padomē un vienmēr centies uzsvērt latvieša nacionālo stāju. Apbalvots ar DV nozīmi zeltā. Pirms pensionēšanās bija nodarbināts Ontario Haidro.

Tikai 5 gadus jaunāks, 19. aprīlī klusībā savu 60 gadu jubileju Miltonā nosvinēja DV Toronto nod. bij. ilggadējais priekšsēdis, LNAK padomes loc., Latviešu kredītsabiedrības valdes, Sv. Andreja draudzes padomes locekļis un akciju sab. Latviešu Nams bij. priekšs. Irmands Zamlovskis. Viņa dzimtā vieta ir Zaļenieku pagasts. Cīnījies Latviešu leģiona rindās. Viņa sabiedriskais darbs izpaudās Toronto. Ar savu miermīlīgo un izlīdzinošo raksturu viņš iemantojis daudz draugu. Kaut arī tas dzīvo prom no Toronto latviešu centra, viņu vēl arvien redzam DV saimes vidū un kā aktīvu darbinieku Sv. Andreja draudzes īpašumā Sidrabenes pārvaldē. Apbalvots ar DV krūšu nozīmi zeltā.

O.K.

Ņujorkas latviešu biedrības 90 gadi

Vecākā Ņujorkas latviešu organizācija, Ņujorkas latviešu biedrība, 14. maijā Igauņu namā atzīmēja savu 90 gadu pastāvēšanu ar runām, apsveikumiem, mielastu un saviesīgu dzīvi. Sarīkojumu varētu apzīmēt par vecu tradiciju vienkāršā, tautiskā garā.

Vakaru atklāja biedrības priekšnieka vietniece M. Saueršteina, bet norisi vadīja K. Salmiņš. Biedrības priekšnieks R. Egle slimības dēļ sarīkojumā nevarēja piedalīties. Viņa atklāšanas runu nolasīja M. Saueršteina. Uzrunā apskatīti biedrības 90 gadu sasniegumi un veikumi. Priekšnieks atcerējās,ka pirms 30 gadiem biedrības 60 gadu atcerē Vebstera zālē Ņujorkā viņš pirmo reizi ticies ar Latvijas sūtniecības vadītāju Vašingtonā Dr. A. Dinbergu, kas aizstājis J. Feldmani, toreizējo sūtniecības vadītāju. Viņš pateicās un pasniedza ziedus ilggadējai valdes loceklei Antonijai Restbergai, kas pēdējā laikā veic kasieres un sekretāres pienākumus.

Mācītājs R. Zariņš citu pienākumu dēļ arī bija kavēts ierasties. Savā atsūtītajā garīgajā vērtējumā viņš pieminēja visus Ņujorkas latviešu biedrības priekšniekus un viņu darbības laikus. Mūžībā aizgājušos priekšniekus vakara dalībnieki godināja ar klusuma brīdi.

Latvijas sūtniecības vadītājs Vašingtonā Dr. A. Dinbergs savā apsveikuma runā pakavējās pie biedrības vēsturiskiem notikumiem. Dr. P.Norvilis runāja Latviešu mācībspēku apvienības un Humanitāro zinātņu asociācijas vārdā, minot, ka agrākie latviešu ieceļotāji Amerikā nav ieceļojuši pagaidām, bet ar nodomu te uzturēties. Dāvanai viņš pasniedza Humānitāro zinātņu Rakstu krājumu, M. Krūmiņa monografiju un mācībspēku apvienības jaunākos žurnālus. No Ņujorkas latviešu organizāciju padomes sveica priekšsēdis U.Klauss, no Ņujorkas DV apvienības priekšnieks A. Braunfelds, no vanadzēm A. Auzere, no Baltiešu sieviešu padomes H. Kļaviņa. M. Stotta dāvināja divas kastes ar V. Stotta platēm. Bija arī rakstveida sveicieni.

Koncerta daļā soprāns Rita Dzilna-Zaprauska un pianists Marks Stubis atskaņoja Jāzepa Vītola komponētos darbus.

Pēc 1963. gadā izdotās biedrības vēstures grāmatas redzams, ka organizācija bijusi ļoti aktīva un daudzus gadus noteikusi un vadījusi Ņujorkas latviešu sabiedrisko un palīdzības darbu.

Biedrība dibināta 1893. gada 7. janvārī ar 17 biedriem. Amerikā toreiz nebija sociālo likumu, par palīdzību vajadzēja gādāt pašiem. Šie apstākļi atspoguļojas biedrības devīzē: ,,Draudzība, labdarība un vienība.'' Pirms tam latviešu biedrības bija nodibinājušās Bostonā un Filadelfijā. Biedri mēnesī maksāja 50 centu dalības maksu, bet slimības gadījumos no biedrības varēja saņemt 6 dolaru nedēļā pabalstam ar ierobežojumu, ne vairāk kā 45 dol. gadā. Bērēm saņēma 100 dol. Toreiz rīkoja sarīkojumus, kas nav pazīstami tagad, kā dancošanu ar amora pastu vai jautāšanas un izskaidrošanas vakarus ar 5 centu ieejas maksu. Biedrībai bija koris un teātris.

Pirmā pasaules kara laikā vāca ziedojumus ,,no trūkuma cietējiem'' Baltijā, kaut daži 1905. gada revolūcionāri, kas bija atbēguši uz šo krastu, šādai labdarībai pretojās, jo tas nozīmējot Krievijas cara valdības stiprināšanu. Tad 1916. gadā notiek palīdzības sarīkojums, kur izlozē arī divas zelta piecrubļu monētas. Savā 25 gadu jubilejas atcerē biedrība runā par sava nama iegādi.

Divdesmitos gados notikuši sarīkojumi, izbraukumi zaļumos, balles, šķūņu dejas, Mārtiņu vakari, līgošanas, ko papildina ar dažādiem priekšnesumiem vai teātŗu izrādēm. Trīsdesmitos gados sarīkojumi veltīti kultūrai, kad darbojas koris, teātris, orķestris, bibliotēka ar Latvijas neatkarības laika izdevumiem. Biedrība pāriet uz lielākām telpām 86. ielā, kur pavada nākamos 30 gadus, kad spiesta to atstāt, jo māju nojauc un īpašnieki uzbūvē citu.

Šinī laikā tā pārņem valsts svētku atceres aktu rīkošanu, kur par runātājiem bijuši Latvijas sūtnis Vašingtonā, Latvijas, Igaunijas un Lietuvas konsuli Ņujorkā un citas ievērojamas amatpersonas. Biedrības vadība piedalījusies Latvijas tirdzniecības kameras 15. maija banketa pieņemšanā, viesojās uz motorkuģa Hercogs Jēkabs, kad tas pirmo reizi ieradās Ņujorkā. Biedrības priekšnieki J. Lenovs un E. Pētersons apbalvoti ar Triju zvaigžņu ordeni. Ļoti darbīgs bijis H.Lielnors.

Otrā pasaules kara laikā biedrība palīdz latviešu jūrniekiem un torpēdēto kuģu apkalpei, bet kapteiņi dāvinājuši biedrībai sudraba piemiņlietas. Domā atkal par nama iegādi. Rīko lielisku 50 gadu jubilejas atceri.

Pēc kara biedrība uzņem pirmos latviešu ieceļotājus 1946. gadā, bet gadu vēlāk valsts svētku aktā paraksta rezolūciju pret Latvijas valsts padomju okupāciju. Tā iestājas par bēgļu ielaišanu ASV un veic citus uzdevumus.

Piecdesmitajos gados biedru skaits sasniedz 367 un apmēram šinī līmenī turas gandrīz 20 gadu. Sākumā biedrībā varēja uzņemt personas līdz 50 gadu vecumam, bet 1953. gadā to paaugstināja uz 55 gadiem. Pēc 25 gadiem biedriem vairs nav jāmaksā nekādas biedru maksas, tie ir goda biedri, kādu pašreiz ir ap 100. Biedrība pie sava nama līdz šim vēl nav tikusi.

Pašreiz biedrību vada priekšnieks R. Egle, kas ar pārtraukumiem šo amatu veic kopš 1952. gada.

Biedrības mītne tagad DV nams Bronksā, kopš vanagi šo namu iegādājās pirms 8 gadiem.

V. I.

Jāņi Saulainē

25. jūnijā

SARĪKOJUMS:

„LĪGO VAKARS SAULAINĒ''

Mūzikāli literāru kokteili sajaucis Juris Dzeguze.

Piedalās: *Rankas mājturības skolas meiteņu koris, apvienots ar Rāmuļu lopu kopšanas un pārraudzīšanas biedrības vīru kori (Kalvis); solisti; līgo dziesmas — Dainas koris diriģenta Jāņa Beloglāzova vadībā.*

Komponists Imants Sakss.

Romantika — Humors — Mīlestība

DIVAS IZRĀDES: plkst. 5.30 un 7.30 Saulšķūnī.

JĀŅU TĒVS UN JĀŅU MĀTE

JĀŅU BALLE SAULŠĶŪNĪ

SPĒLĒ POPULĀRIE ,,RUNČI''

Pēc tam līdz rītausmai Jānis Girgensons ar savām lustīgām lentēm.

Lielais ugunskurs, Jāņugunis, malka, upe, plaša, skaista daba, ērtības, jāņuzāles un paparžu ziedi (pašiem jāsameklē).

Ieeja: $8.00, studentiem 12—18 g.v. $6.00, bērniem līdz 12 g.v. ieeja brīva. Auto novietošana un teltošana brīva.

SAULAINĒ MAN LABI KLĀJAS!!!

DV Toronto nodaļas rīkotās kopīgās pusdienās DV namā
125 Broadview Ave

Svētdien, 12. jūnijā pl. 13.00

PBLA vicepriekšsēdis un LNAK politiskās nozares vadītājs

Dr. Linards Lukss

runās par

14. jūnijā aizvestajiem.

Uzsaukums

Šī gada 14. jūnijā piepildās 42. gadskārta baltiešu lielo deportāciju sākumam uz Padomju savienību. Tai naktī desmitiem tūkstošus cilvēku aizveda no viņu mājām. Daudzi no viņiem neatgriezās nekad. Pāri par 600.000 baltiešu vairākos deportāciju viļņos aizdzina uz Sibiriju.

Līdzīgs liktenis pēc kara beigām piemeklēja arī citas Padomju savienībai pakļautas tautas. Pagājušā gadā liels skaits internacionālu organizāciju un arī ASV valdība izsludināja 14. jūniju par starptautisku baltiešu brīvības dienu.

Sagaidot 14. jūniju, pieminēsim to lielo baltiešu pulku, kas deportācijās aizgājis bojā. Mēs gribam arī protestēt pret Baltijas tautu apspiešanu, kas pēdējā laikā ir paasinājusies. Pēdējā gadā Baltijā ir pastiprinājusies cilvēku apcietināšana. Līdz šim rietumos ir zināmi ap 100 t.s. sirdsapziņas cietumnieku ieslodzīšanas gadījumi, bez tam ir uzzināts par simtiem kratīšanu un vajāšanu.

Arī citās Austrumeiropas valstīs, piem. Polijā, Ungārijā un Čechoslovakijā, apspiešana pēdējā laikā ir pieaugusi.

Baltijā notiek plaša ostu izbūve, kas kalpo padomju okupācijas varas kundzības nolūkiem: Liepājā ierīko lielāko kara ostu Baltijas jūrā un Igaunijā izbūvē lielāko tirdzniecības ostu Mūgā, ko iespējams izmantot arī militārām vajadzībām.

Vienā laikā ar pārkrievināšanas intensīvu pastiprināšanos baltiešu kontakti ar brīvo pasauli kļūst ļoti apgrūtināti.

Telefona sarunas ir lielā mērā ierobežotas, un pēdējā laikā tikpat kā nav iespējams izsūtīt no Baltijas valstīm grāmatas.

Mēs prasām, lai beidzot uzteic Molotova-Ribentropa paktu un lai padomju spēki izvācas no Baltijas valstīm.

Mēs prasām, lai Padomju savienība izbeidz kultūras iznīdēšanu un pārkrievināšanu Baltijā.

Mēs prasām, lai padomju armija atstāj arī visas citas Austrumeiropas valstis.

M. Juhkam
Igauņu Nacionālā Fonda priekšsēdis
K. Graufelds
Latviešu Nacionālā Fonda priekšsēdis
V. Vilkenas
Lietuviešu apvienības priekšsēdis
H. Malinovski
Poļu bēgļu apvienības priekšsēdis
A. Rezsofi
Brīvo ungāru biedrības priekšsēdis
W. Patek
ACEN delegācijas Stokholmā priekšsēdis
B. Hagard
Baltijas komitejas priekšsēdis

Konservātīvo partijas deputāts Federālā parlamentā D. Kilgurs (David Kilgour) ir viens no atsaucīgiem latviešu iesniegumu atbalstītājiem. Ja konservātīvie uzvarēs nākošās vēlēšanās, viņš droši vien uzņemšoties neoficiālās ,,latviešu lietu kārtošanas ministrijas'' vadību. Paldies par līdzšinējo atbalstu. Foto A.K.

DV DRAUDZĪBAS SALIDOJUMS MILVOKOS.

Septīto vispārējo latviešu dziesmu svētku ASV laikā Milvokos būs vanagu un vanadžu sadraudzības vakars *svētdien, 3. jūlijā, pulks.20.00 (pēc svētku koncerta)* Marc Plaza viesnīcas Regency zālē, 509 W. Wisconsin Ave.

Milvoku DV apvienības valde lūdz citu apvienību un kopu vadības šo sarīkojumu zinot savu vienību biedriem, lai laikus varētu pieteikt savu līdzdalību sadraudzības vakaram, piesūtot $30. no personas (ASV naudā) Milvoku apvienības kasierim J. Vilciņam 3029 N. Bartlett Ave., Milwaukee, WI.53211.

Sadraudzības vakarā sagaidāma arī DV centrālās valdes, DV ASV valdes un Kanadas *DV valdes locekļu piedalīšanās, jo dziesmu svētku* laikā notiks DV CV sēde Milvokos.

Piedalīšanos sadraudzības vakaram pieteikt līdz 15. jūnijam.

Baltiešu federācijas

rīkotais

Aizvesto piemiņas dievkalpojums

notiks **14. jūnijā pl. 19.30 Sv. Paula anglikāņu baznīcā. 227 Bloor St. East (pie Jarvis ielas).**

Šogad to izkārto prezidējošā igauņu apvienība.

Kad Kanadas latvieši spriež

Konsuls Dr. E. Upenieks un PBLA valdes priekšsēdis Dr. O. Pavlovskis LNAK sesijas laikā.

J. Mežaks un A. Budrēvics izvērtē valdes darbības pārskatu.

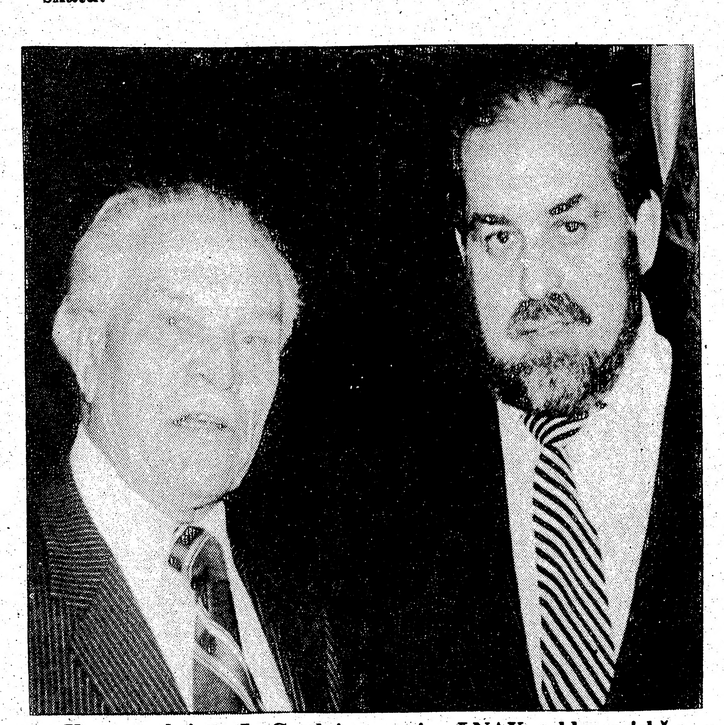

Kongresa beigās J. Grodnis apsveica LNAK valdes priekšsēdi T. Kronbergu.

Daiļamatnieku saiets

ar vakariņām un draudzīgām pārrunām Dziesmu svētku laikā notiks 2. jūlijā pl. 7 vak. Milvoku Latviešu baznīcas lejas *telpās, 1853. N.75. ielā (Hillcrest ielas krustojumā).* Piedalīšanās 15 dol. Tuvāka informācija svētku laikā izstāžu telpās pie E. Kesneres. *Rīkotāji rūpēsies par dalībnieku nokļūšanu saieta vietā.*

Jānis Andrups

Darbiem bagāts mūžs

Helmeram Pavasaram viņa mūža pirmajos četros gadu desmitos liktenis bija labvēlīgs: viņš varēja dzīvot savā tēvzemē, atskaitot īsu bēgulību pirmajā boļševiku iebrukumā, varēja palikt pat turpat pie dzimtā novada upes teiksmainās Gaujas, atskaitot konservātorijas laiku un kara gadus. Bet no otriem četrdesmit gadiem tikai viens gads ir aizvadīts savā zemē, bet pārējie trimdas gaŗajā jūdzē, kur kristalla traukā dzertais vīns dažkārt licies rūgtāks par ūdeni, dzertu dzimtenē no vīzes, kā saka Kalevala. Un tomēr savu svētību ir nesuši arī gaŗie svešuma gadi, jo komponists ir iespējis radīt jaunus darbus, un latvieši rietumu zemēs ir bijuši atsaucīgi šo darbu atskaņotāji un klausītāji.

Ja pārskata Helmera Pavasara viengadniekus, ar kuŗiem viņam ir kopēja Latvijas konservātorijas izglītība, tad kādu vienveidīgu virzienu šajā paaudzē grūti saskatīt, kas nozīmē tikai to, ka Latvijas konservātorija bija liberāla izglītības iestāde, kas neveidoja pēc vienas piegrieztnes izcirstus automatus, bet dzīvus talantus, attīstītus pēc katra individuālās iedabas. Taču ja papētījam tuvāk viengadnieku ierindu — Lūcija Garūta (dz. 1902.), Jānis Kalniņš (1904.), Pēteris Barisons (1904.), Bruno Skulte (1905.), tad viena kopēja iezīme tai nenoliedzama: šie komponisti ir pārkāpuši līdz tam bieži mantoto krievu mūzikas ietekmes loku un meklējuši ierosmes tālāk pasaulē, visbiežāk franču impresionismā vai arī savas pašu tautas gara pasaulē. Katrā ziņā viņu mūzika ir jauna, atšķirīga no iepriekšējās paaudzes.

Komponistu H. Pavasaru lielajā jubilejā godināja Londonas latviešu saime.

Tajos pašos 30. gados, kad latviešu mūzikā ienāca Helmers Pavasars un viņa viengadnieki, latviešu rakstniecību ar jaunu dzīves izjūtu un stilu atjaunoja Anšlavs Eglītis, Eriks Ādamsons, Aleksandrs Čaks, Jānis Medenis un daudzi citi. Tādā kārtā tagad, turpat 50 gadus vēlāk, suminot Helmeru Pavasaru viņa 80. gadskārtā, mēs to varam darīt ar lepnu gandarījumu, ka viņš ir paveicis savai paaudzei uzticēto vēsturisko uzdevumu latviešu mūzikas attīstībā un turpina to veikt vēl arvien tālāk.

Helmers Pavasars piedzima 1903. gada 19. maijā Lejasciemā, Valmieras prāvesta ģimenē un uzauga kopā ar trim brāļiem un trim māsām garīga spraiguma un solīdu tradiciju gaisotnē. Kad boļševiki Latvijas valsts tapšanas laikā iebruka Ziemeļvidzemē, prāvesta ģimene 1919.g. 3. janvārī devās trimdā uz Vāciju, bet atgriezās jau pēc 4 mēnešiem. 16 gadus vecais Helmers iestājās Rīgas skolnieku rotā.

Skolnieku rotu 1919.g. vasarā ieskaitīja 9. Rēzeknes kājnieku pulkā, un pulka komandieris L. Bolšteins atļāva rotas skolniekiem atgriezties savās skolās.

Helmers Pavasars devās uz Valmieras vidusskolu, kuŗu nobeidza 1921.g., tā paša gada rudenī iestādamies Latvijas konservātorijā. Viņa mūzikas studiju laiks bija vispusīgs, pamatīgs un ilgs, jo viņš izglītojās trijās nozarēs: vijoles spēlē, kompozicijā un diriģenta mākslā.

No konservātorijas studijām Helmers Pavasars ir ieguvis suverēnu instrumentālās mūzikas pārvaldīšanu, jo bija graduēts vijolnieks. Viņam ir meistara prasme instrumentācijā, ko spodrinājusi Jāņa Mediņa skola. Par visām lietām viņu kompozicijas pasaulē vadījis un audzinājis Jāzeps Vītols un ar mūzikas formu īpatnībām iepazīstinājis Adolfs Ābele.

No 1933. gada Helmers Pavasars ir Cēsu pilsētas mūzikas skolas skolotājs, direktors un diriģents un veic šos pienākumus arī tad, kad 1937. gadā Alfreda Kalniņa ierosmē skolu pārdēvē par Tautas konservātoriju. 1938. gadā no Rīgas uz Cēsīm pāriet Skolotāju institūts, un H. Pavasars kļūst tajā par vijoļskolotāju un orķestŗa diriģentu. Sākoties padomju okupācijai, komponistam no Cēsīm jāaiziet, un viņu aicina par docentu teorētiskajos priekšmetos Latvijas konservātorijā. Četrus gadus vēlāk nāk otra padomju okupācija un līdz ar to svešuma gaitas Vācijā, kur komponists ir mācībspēks Baltijas universitātē, un 1954. gadā pārceļas uz Angliju. Skaudrajā Londonas dzīvē viņam un ģimenei palīdz iekārtoties atsaucīgais brālis Roderiks.

Ilgus gadus Helmers Pavasars ir bijis Anglijas latviešu dziesmu dienu organizācijas komitejas priekšsēdis. 1957. un 1958. gadā katru nedēļas nogali viņš braukā ar vilcienu 200 jūdžu gaŗo ceļu uz Bradfordu, lai diriģētu Daugavas vīru kori. Viņš ir virsdiriģents Anglijas latviešu dziesmu dienās Lesterā 1958. gadā, Bradfordā 1961.g., Lesterā 1967.g. un Eiropas latviešu 1. dziesmu svētkos 1964. gadā Hamburgā. Trimdas dziesmu svētku programmās arvien bijuši uzņemti Helmera Pavasara instrumentāldarbi, koŗa dziesmas un kantātes.

Helmera Pavasara darbu klāstā ir ap 80 koŗa darbu, 40 dziesmas balsij ar klavieŗu un dažas ar orķestŗa pavadījumu. Jauktam korim un ērģelēm komponēta 96. Dāvida dziesma (1933.) un Sub pondere (1957.) Tautas karogs (1968.) korim, skandētājam un ērģelēm; kantātes ar Andreja Eglīša tekstiem, godalgotas vai pasūtinātas: Atzīšana (1970.), Sasauc, dziesma! (1973.) un Tēvzeme sauc jaunu dziesmu (1979.).

Instrumentālajos darbos viskošāk izpaudies Helmera Pavasara talanta plašums, viņa lieliskā orķestŗa pazīšana un personīgā savdabība. Alberts Jērums tieši simfonisko un kamermūziku atzina par žanru, kuŗā komponists varētu visvairāk dot, diemžēl laikmeta apstākļi tam bijuši nenovīdīgi, jo lielās formas prasa ilgu, netraucētu darbu. Nozīmīgi lieli instrumentāldarbi kaŗa gados pazuduši, un tikai pašā pēdējā laikā komponists dažus no tiem atguvis.

No instrumentāldarbiem minami ērģelēm Fantazija par tautasdziesmu Kaŗavīri bēdājās (1949.) un Intermezzo (1949.); Koncerts vijolei ar simfonisko orķestri; Koncertino vijolei un klavierēm vai mazam simfoniskam orķestrim (1947.); 1. Stīgu kvartets a-mollā (1932.; sadedzis). Otra stīgu kvarteta (1941., Kultūras fonda godalgots) pirmais atskaņojums trimdā Eiropas latviešu 5. dziesmu svētkos Līdsā 1982. gadā kļuva par latviešu mūzikas koncerta kulmināciju, un 600 klausītāji, kājās piecēlušies, sumināja klātesošo komponistu un izcilos atskaņotājus.

Citi Helmera Pavasara instrumentāldarbi: Svīta flautai un klavierēm (1959.), Duo flautai un vijolei (1968.), Pazudusi svīta Mazi baleta skati, lielāks skaits mazāku skaņdarbu vijolei un čellam ar klavierēm, Patētiskā uvertīra un Variācijas par Tev mūžam dzīvot, Latvija.

Kad 1933. gadā Rīgas koŗi sāka mācīties nesen uzrakstīto un dziesmu svētku notīs iespiesto Helmera Pavasara dziesmu ar Fr. Bārdas tekstu Bērzi, tā toreiz likās grūta, bet brīnumaini skaista. Trimdā komponists to padarījis vienkāršāku, bet dziesmas skaistums un vienreizība palikusi tā pati. Šī dziesma ir kā dārgmetalla paraugs visai Pavasara daiļradei: skaista melodikā, neparasta harmoniskās saskaņās, profesionāli meistariska apdarē. Toreiz 30 gadu vecumā parādītai sava talanta īpatnībai komponists palicis vienmēr uzticīgs, viņa gara zīmogu var pazīt katrā viņa darbā, kaut trimdā nākuši klāt moderni techniski paņēmieni.

Helmera Pavasara mūzikas lielais draugu pulks no visām latviešu dzīves vietām sveicina komponistu, viņa dzīves biedri pianisti Dainu un meitu Daci klusajā Hendonas mājā, kuŗas dārzā ziedoņa plaukumā komponists var meklēt jaunas melodijas.

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcas nodaļās,
Latviešu Namā un Centrā,
kā arī spiestuvē.

Līgo svētki Sidrabenē

1983. gada 25. jūnijā plkst. 19.

JAUTRS JĀŅU UZVEDUMS

PAPARDES ZIEDS ATKAL ZIED

Uzvedumu iestudējusi Maija Ķuze.

Mūzikālā vadītāja Skaidrīte Darkēvica.

Plkst. 21.00 — deja uz dejas laukuma, spēlēs Zakuļa kapella.

Plkst. 22.00 UGUŅOŠANA, ko atbalsta Robertson CHEV-OLDS latviešu pārstāvis Hans Plaude.

Kafejnīca.

Ieeja — 7 dol., 6 dol. invalidiem, pensionāriem un skolniekiem. Jauniešiem līdz 14 gadiem - brīva.

25. jūnijā pl. 15 Sarīkojumu zālē
V. TETERA GLEZNU IZSTĀDE.

Visus laipni ielūdz
Sidrabenes pārvalde.

Ivars Gaide Austrālijā

Mācītāja Ivara Gaides sagaidītāju pulkā Melburnā, Austrālijā, bija arī viņa draugi no Andreja Pumpura ģimnazijas laikiem Zēdorfā, Rotenburgā un Emdenē, kur viņa nelaiķa tēvs bija ģimnazijas direktors. Uzņēmumā no kr.: Armands Ļauļa, Valentīns Šloss, Ērika Grauduža-Riemere, mācītājs Ivars Gaide, Skaidrīte Svinne-Caune. Otrā r.: Vitauts Mēbalds, Volfgangs Gross, Vita Kiršnere-Bumbēre-Marek, Ilga Grauduža-Martin, Elga Megne-Eicēna un Arvīds Luks (Lukjānovs). Foto P. Riemeris.

Vanagu Kārlis

Trimdinieka piezīmes 82

Minsteres latviešu ģimnazijas direktrises pienākumus uzņēmusies bij. Kursas vasaras vidusskolas vadītāja 52 g. v. līgatniece Ilga Dolfija Grava, Vašingtonas universitātes Sietlā graduēta paidagoģe. Lai Dievs pašķir viņai spēku iešķilt savos audzēkņos savu nacionālo patriotismu! Kad Gravas kundze apciemoja Rīgu, ,,lai pārliecinātos par postu, kas tik reāli jau domās un jūtās pārdzīvots'', kad viņa tur vēroja ,,šīs dienas Latviju ar pionieriem un komjauniešiem'', viņa klusi vēlējās, ,,kaut nebūtu šīdiena, bet tikai vakardiena un rītdiena. Bet kāda rītdiena? Daudz no tā, kas nedrīkstētu tur būt, tomēr ir. Kā palīdzēt latviešu tautai? Kā pasargāt to? Kā paglābt? Kā tas viss ir ar mums? Kas ir mūsu rītdiena?'' — jautāja sev jauno trimdas latviešu audzinātāja. Kad pie brokastu galda viesnīcā kāda ASV latviete mēģināja sarunāties krieviski ar apkalpotāju, Gr. satrūkstas: ,,Kur es esmu? Kas šeit notiek? Latvijā taču itin visiem, visiem jārunā latviski!'' Labi bija, ka viņas pārmetumus nedzirdēja zinīgā pavadone (nebija klāt). Minsteres gaismas pils joprojām būs modra sarga ziņā!

* * *

Pasekojot maija mēneša latviešu trimdas pagastu rosmēm, jākonstatē, ka tikai nedaudzās vietās notika referāti u.c. sanāksmes, lai pieminētu 1945.g. 8. maiju, kad Kurzemes cietoksnī krieviem padevās 42 vācu ģenerāļi un 8000 virsnieki, arī 14.000 latviešu varoņi, vairākiem simtiem cīnītājiem turpinot partizānu gaitas tēvzemes mežos vēl 8 gadus! Pēdējā, marta lielkaujā pie Saldus, krievu rīcībā bija arī amerikāņu transporta mašīnas! Kurzemes cietoksnī krievu ierinda zaudēja 400.000 vīru (2700 tankus, u.t.t.).

Pavisam, šķiet, esam aizmirsuši, ka 4 dienas pirms Kurzemes cietokšņa okupācijas, 4. maijā Latvijas valsts atjaunošanai nodibinājās Pagaidu valdība (tā sauc. pulkv. Rob. Oša valdība), kas bija sasaukusi uz 8. maiju Latvijas Tautas padomes sēdi! Bet 8. maijā plkst. 14.00 ģen. Stechenbachs atbrīvoja latviešu karavīrus no militāriem pienākumiem. Mūsu leģiona 19. divīzijas karavīri baltos karogus gan neizkāra, kad tiem, pēc pavēles, bez cīņas, sarūgtinātiem un pieviltiem bija jāatstāj latviešu aizstāvēšanas sektors. Kālab latviešu skolas maijā neaicināja vietējos leģionārus kā acu un asins lieciniekus pastāstīt liktenīgos notikumus? Vairāk vērības patriotisma potēšanai jaunatnē!

* * *

Prezidenta K. Ulmaņa piemiņas komiteja Toronto pieņem visu trimdinieku ziedojumus prezidenta pieminekļa celšanai Jorkas kapsētā. Architekta Norberta Sebra meta īstenošana izmaksās ap 40.000 dol. Izbrīnu rada, ka nedz Piemiņas komiteja, nedz Frat. Rusticana (Ulmanis bija tās goda filistrs), nedz LKOK biedrība (K.U. bija LKOK) neprotestēja pret prezidenta noniecināšanu kādā Bostonas publikācijā, kas pārspēja visus smagos vārdus, kādus pret Ulmani vērš mūsu sociķi. Ķengu rakstā teikts, ka Ulmanis, aicinot ,,palieciet savās vietās, kā es palieku savējā'', esot labi zinājis, ka citi jau savās vietās vairs nevarēšot palikt. Tas atgādinot allegoriju par vadātāju vērsi, kas vedot pārējos vēršus lopkautuvē uz slaktēšanu, pats palikdams dzīvs! Taisnība māc. Arturam Liepkalnam: ,,Dažreiz laika gars rada mūsos bailes par pagātni. Lai pierādītu, ka esam lieli demokrati, rodas vēlēšanās nomelnot mūsu valsts pēdējo prezidentu un labklājības laika saimnieku K. Ulmani.

Lai pierādītu, ka esam pret karu, īpaši 2. pas. karu, mums bail arī godināt savus varonīgos karavīrus!''

* * *

Nerimtīgais ,,reakcionārā spārna'' cīnītājs pret komūnistiem Latvijā — losandželietis Valdis Pavlovskis ierosina, lai latviešu trimdas vadība, kas brīvajā pasaulē pārstāv arī apspiesto tautu tēvzemē, kurai aizsietas mutes, piesaka karu padomju okupācijas varai. Ja mēs kā bezuzdevuma lietveži pieteiktu karu Latvijas Republikas vārdā, uz ikvienu latvieti tad attiektos Latvijas Sodu likuma 87. pants: ,,Kas kara laikā pabalstījis ienaidnieku, šāds naidīgs darbs pret Latviju ir sodāms.'' — Tā kā mēs jau esam cīņas stāvoklī, iederētos pārrunas par morālajiem sodiem — sabiedriskiem rājieniem u. tml., atjaunojot DP nometņu laikā ievesto Latviešu sabiedrisko tiesu institūciju, kurai noteikumus izstrādāja toreizējā Centrālā padome. Zināma noteikta kārtība tikai padarītu trimdas sabiedrisko dzīvi vairāk saskaņotu un atbildīgu.

* * *

Pašreizējais Ziedu mēnesis iezīmīgs ar skolu beigšanas aktiem, tāpat mūsu jauniešu iesvētēm draudzēs. Pārdomas izraisa māc. Andŗa Sedliņa skarbie vērojumi, ka jauniešu iesvētes latviešu draudzēs izvēršoties par ,,iz-svētīšanu'' no draudzēm,, jo pēc iesvētībām jaunā paaudze praktiski pazūdot no draudžu sadzīves. Vainīgi esot ne vien vecāki, bet arī pašas draudzes, kas vairāk vērības veltījot iesvētes ārišķībām, svinībām, nekā jauniešu sagatavošanai baznīcas dzīvei, ka viņiem savās dzīves gaitās jāīsteno kristīgā ticība.

* * *

Latviešu Nama Toronto valde un dāmu komiteja. 1.r. no kr.: L. Ķuse, A. Ozoliņa, K. Tikiņš, S. Zaķe, dāmu komitejas priekšniece, E. Nāgelis, L.N. valdes priekšsēdis, M. Lejiņa, E. Ezerniece, V. Makovska; 2. rindā: S. Tērauda, E. Volmere, V. Bebre, M. Lauze, M. Hallivella, E. Kuzņecova, F. Neimane; 3. rindā: A. Šterns, J. Ozols, A. Ozoliņš, J. Grodnis, J. Galējs, J. Tērauds, E. Skujiņš, R. Bērziņš; pēdējā rindā: O. Lepše un J. Ruģelis. Nav klāt: E. Koks, V. Dreifelds un K. Gāle. Foto V. Plampe.

Toronto latviešu tautas augstskolas Sestdienas ģimnazijas XXVII izlaiduma aktā skolas karogu saņem jaunā maiņa — Inga Kukse (pa kreisi), Ruta Lauze un Haralds Ozols. Karogu nodod Arnolds Legzdiņš, Ūve Hodžinsa un Anita Matušēvica. Aizmugurē no kr.: A. Sudmalis, J. Mežaks, I. Alksnis un māc. A. Celms. Foto J. Liģers.

Sidrabenes pavasaŗa svētkos par Maija karalieni ievēlēja Sandru Liepkalnu. Sidrabenes pārvaldes priekšnieks V. Ozols sveica karalieni ar ziediem. Pirmā galma dāma bija Lolanda Birziņa, vidū, un otra galma dāma Laura Ādlere. Foto V. Plampe.

TORONTO ZIŅAS

● Toronto latviešu pensionāru apvienība beidza savu kārtējo ceturtdienu sanāksmju sezonu 2. jūnijā Latviešu Namā ar mācītāja A. Dūmiņa vadītu svētbrīdi. Apvienības teātŗa grupa izrādīja Elzas Vinteres humoresku Sieviešu liberācija. Tēlotājos bija B. Komarovska, A. Adītāja, E. Austriņš, N. Zelčs, V. Šimiņa, V. Vronska, M. Nordštrande un M. Kociņa, kuŗa arī vadīja izrādi; sufliere M. Šterna. Dāmu komitejas priekšniece E. Retiga pēc izrādes pasniedza ziedus tēlotājiem un rozes mācītājam A. Dūmiņam, kam todien bija dzimumdiena. No paziņām mācītāju ar rozēm godināja A. Ozoliņa, visiem kopīgi nodziedot Daudz baltu dieniņu. Apvienības valdes priekšsēdis A. Retigs paziņoja, ka par apvienības jauno kasieri apstiprināts Edgars Valtenbergs mirušā K. Šverna vietā. Apvienības koris J. Beloglāzova vadībā piedalīsies kopējā etnisko grupu pensionāru sarīkojumā 23. jūnijā pl. 13 Kvīnsparkā, 22. jūnijā pl. 14 Golden Age klubā, 100 Close Ave (King un Roncesvalle) un 18. jūnijā dziedās Ziemeļnieku sarīkojumā DV namā. Nobeigumā A. Retigs pateicās visiem apvienības darbiniekiem un it īpaši dāmu komitejai par labi veikto darbu un novēlēja visiem labu vasaras atpūtu. 21. jūlijā apvienības darbinieki izbrauks uz Bērzaini, kur piedalīsies šaušanas sacensībās. Kārtējos saietus atsāks 8. septembrī pl. 14 Latviešu Namā.

● Sv. Jāņa draudzes lauku īpašumā Saulainē Jāņu svētki 25. jūnijā ar uzvedumu Līgo vakars Saulainē Juŗa Dzeguzes vadībā. Vienā vakarā notiks divas izrādes — pl. 17.30 un 19.30. Piedalīsies vīru ansamblis Kalvis un Dainas koris ar solistiem. Komponists Imants Sakss. Jāņu ballē spēlēs Runči, pēc tam J. Girgensona skaņu lenšu mūzika. Degs lielais ugunskurs, Jāņu muca, un kā katru gadu — mazāki ugunskuri upmalā, satiekoties draugiem un paziņām. Abas izrādes Saulaines šķūnī, pēc tam turpat dejošana. Ēdienu un dzērienu bufete apakšā Pūnītī. auto un telšu novietošana Jāņos bez maksas.

● Sv. Andreja draudzes īpašumā Sidrabenē Līgo svētki 25. jūnijā sāksies pl. 19 ar uzvedumu Papardes zieds atkal zied, kostiestudējusi Maija Ķuze ar mūzikālo vadītāju Skaidrīti Darkēvicu. No pl. 21 deju mūzika uz dejas laukuma; spēlēs E. Zakuļa kapella. Pl. 15 sarīkojumu zālē atklās Valža Teteŗa gleznu izstādi. Uguņošana sāksies pl. 22, ko atbalsta Robertsona auto pārdošanas firmas latviešu pārstāvis Hans Plaude. Kafejnīca darbosies visu dienu.

● 18. jūnijā pl. 14 Sv. Andreja baznīcā Kristīgās sadraudzības pēcpusdiena. Galvenais runātājs teoloģijas students Aldis Elberts.

● DV Toronto nodaļas šaušanas sacīkstes notiks 11. jūnijā Mednieku un makšķernieku īpašumā Bērzainē. Mazkalibra šautenes klasē sacīkšu sākums plkst. 9 no rīta. Māla baložu un pistoļu šaušanas klases sacensības uzsāks agrā pēcpusdienas stundā. Risināsies arī makšķeres mešanas sacensības.

Vakarā Pavasaŗa balle ar deju. Ugunskurs un sacīkšu veiksmīgāko šāvēju apbalvošana. Darbosies arī bufete. Sarīkojumā ieeja brīva.

● Latvijas valsts svētku 65 gadu atceres — 18. novembŗa rīcības komitejas sēde notiks 11. jūnijā plkst. 13 Purvainē.

● Kanadas latviešu meistarsacīkstes notiks 18. jūnijā, pl. 9 no rīta, Bērzainē. Māla baložu šaušanas disciplīnās tās sāksies plkst. 10 no rīta. Sacīkstes organizē Latviešu sporta apvienības Kanadā šaušanas nozare. Tajās var piedalīties visi šaušanas sporta entuziasti. Tuvāka informācija pie nozares vad. O. Zvirgzdgrauda (tālr. 221—4554).

● Mācītājs J. Cālītis salaulājis Sidrabenē Arni Gvīdo Puķīti un Anni Margaretu Džoineri. — Salaulāts Raimonds Martinsons ar Hezeri Ridžainu Herkinsu; salaulāta Kristīne Dore Andersone no Niagaras, Ont. un Džeks Klers Brutings, kā arī Zane Šterna un Gerijs Stuggins; Aleksandrs Pēteris Zīle un Dženise Karena Eleonora Edvarda; Silvija Melli un Andrejs Meijers; kristīta Emīlija Funelle, Lorensa un Guntas, dzim. Gūtmanes meita.

● Māc. A. Dūmiņš Sv. Jāņa baznīcā kristījis Kristīnu Valeriju Paukšēnu, Jāņa un Jūlijas meitu.

● Aizvesto piemiņas dievkalpojuma mūzikālajā daļā 12. jūnijā Sv. Jāņa baznīcā piedalās brāčists Arturs Jansons.

● Skarboro Ģenerālslimnīcā 30. maijā miris Eduards Zariņš, dzimis 1905. gada 3. septembrī Dundagā. No Rosara bēŗu nama uz Jorkas latviešu kapiem viņu 2. jūnijā izvadīja māc. A. Celms. Nelaikim paliek sieva Hilda, meita Guntra, otra meita Anita, znots Aivars Bergs un 3 mazbērni, māsa Helena Treija Kanadā, māsa Emīlija Rozenberga Zviedrijā un māsa Latvijā ar ģimeni, kā arī brālis Rūdolfs Zariņš ar ģimeni Kanningtonā, Ontario.

● Austrumu draudzes lauku īpašumā Tālavā līgošanu 25. jūnijā pl. 18 vakarā ievadīs Hugo Miķelsons pie ugunskura. Jāņabērnus pacienās ar alu un sieru. Dāmu komitejas draudzes mājā rūpēsies par kafijas galdu. Deju mūzika skaņu lenšu atskaņojumā.

● Katoļu vienības lauku īpašumā Mežciemā Jāņu sarīkojums 25. jūnijā pl. 17. Jāņatēvs Antons Gertmanis, Jāņumāte Katrīna Garjāne. Gertmanis vadīs arī apdziedāšanos pie ugunskura. Deju mūziku atskaņos pašu skaņu plašu sistēma. dāmu komiteja ar priekšnieci Stefāniju Beinaroviču rūpēsies par siltiem un aukstiem ēdieniem. Būs arī atspirdzinājumi.

● Kokļu dienas Saulainē 30. septembrī. Kopkoncerts ar balli 1. oktobrī. Kokļu dienas risināsies Arianas Liepiņas un Kārļa Staško vadībā.

● Vīru koris Viesturs brauc uz dziesmu svētkiem Milvokos. Kopējā autobusā vēl 8 brīvas vietas. Ieinteresētie uz tām var pieteikties, zvanot koŗa kasierim V. Kusmanim — 221-2351. Izbraukšana no Toronto Latviešu Kultūras Centra 30. jūnijā pl. 5 no rīta, lai vēl paspētu tikt uz operas Baņuta izrādi. Atgriešanās pirmdien, 4. jūlijā. Braukšanas maksa abos virzienos 76 dol. no personas, iemaksājot 25 dol., lai nodrošinātu sev vietu autobusā.

● No triekas sekām 20. maijā Toronto East General slimnīcā miris 80 gadus vecais Kārlis Moriss Šverns, dzimis 1903. g. 21. martā Valmierā. Šī gada martā viņš nosvinēja savu dzīves gadu jubileju. Latvijas brīvības laikā strādājis kokrūpniecībā. Bēgļu gaitas sācis Zviedrijā, bet 1951.g. iecelojis Kanadā. Pirms pensionēšanās bijis nodarbināts latviešu uzņēmumā. Bijis DV Toronto nodaļas biedrs, Latviešu mednieku un makšķernieku kluba un Toronto latviešu pensionāru apvienības kasieris-grāmatvedis. Pie aizgājēja šķirsta Rosara bēŗu namā stāvēja DV un mednieku un makšķernieku goda sardze, sēru mūziku spēlējot Editei Timermanei. Nelaiķi uz Jorkas latviešu kapiem izvadīja mācītājs J. Cālītis. Kapsētā DV Toronto nodaļas vārdā atvadījās V. Kalniņš, Mednieku un makšķernieku kluba — priekšnieka vietnieks D. Mārsons un kluba sporta daļas vadītājs A. Mackars. Nelaiķis atstāj dzīvesbiedri Loti un krustmeitu Āriju Staiveru Toronto.

● DV teātris Kanadā viesosies 9. jūlijā Sidrabenē ar Ādolfa Alunāna operetes Mucenieks un muceniece uzvedumu režisora Ernesta Jurševska režijā. Uzvedumam mūziku aranžējis Jānis Beloglāzovs, dekorācijas gleznojis Valdis Vare.

NIAGARA

● Tradicionālās zušu makšķerēšanas sacīkstes Niagaras upē (parastā vietā) notiks sestdien, 11. jūnijā. Sacīkšu sākums plkst. 14. Aicināti piedalīties visi zušu makšķerēšanas interesenti. Sacensību laikā būs iespēja mieloties ar žāvētiem sušiem un citām zivīm... Sacīkstes rīko Sv. Katrīnu mednieku un makšķernieku klubs. O.K.

Latviskā pamatizglītība 800 bērniem

TLB SESTDIENAS SKOLAI JAU 32. IZLAIDUMS UN 33. MĀCĪBAS GADS

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolu, kas ir lielākā latviešu skola Kanadā, šogad beidza deviņi audzēkņi. Tas bija šīs skolas 32. izlaidums. Visos šais gados skolu beiguši 795 audzēkņi.

Izlaiduma aktā 4. jūlijā Latviešu Namā mācītājs I. Gaide svētrunā apcerēja, cik lielu kopības sajūtu mums rada latviešu valodas runāšana. Tā ir Dieva dota tuvība mūsu tautai. Mācītājs nodeva arī sveicienus no Austrālijas latviešu skolām, kur nesen viesojies sakarā ar Latviešu draudžu dienām. Latviešu biedrības priekšnieks L. Ozols aicināja absolventus palikt latviešiem un iekļauties latviešu sabiedrībā. Pēc Latvijas himnas nodziedāšanas skolas pārzine M. Matīsa raksturoja absolventus, aicināja uzturēt latvietību svešumā un pašiem nepazust savai tautai.

LNAK valdes priekšsēža T. Kronberga vārdā skolu beigušos apsveica vicepriekšsēdis A. Budrēvičs, mudinot iecerēt augstus mērķus dzīvē un censties tos sasniegt. „Mūsu tautai pienākas brīvība un neatkarība, tāpat kā visām citām tautām," sacīja runātājs. Absolvents Eriks Treijs nodeva skolas karogu 8. klases karognesējam Markum Brantam. Tad visi 7. klases audzēkņi, kas nākamgad mācīsies 8. klasē, teica kopkorī solījumu tēvzemei. Absolventu priekšnesumos bija klases audzēkņu īsreferāti par katru skolā mācītu priekšmetu: literātūru, gramatiku, tautas vēsturi, ģeografiju, dziedāšanu, tautas deju stundām un ticības mācību. Absolventi savus labi sagatavotos īsreferātus nolasīja labā latviešu valodā.

Apliecību un daudzo velšu pasniegšanā piedalījās LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, skolas pārzine M. Matīsa, TLB pārstāvis skolā R. Preisbergs un klases audzinātāja B. Kūla. Visi absolventi saņēma apgāda Astra — H. Tichovska dāvinājumu — archibīskapa A. Lūša Ceļinieks, Sv. Andreja draudzes — prof. E. Grīšļa Dievs Kungs ir latvju stiprā pils, Oskara Perro Holmas cietoksnis, Sv. Andreja un Sv. Jāņa draudzes un DV organizācijas dāvinājumu — katram absolventam divas nedēļas brīvu uzturēšanos Sidrabenes un Saulaines vasaras nometnē, J. Jakāna dāvinātu kabatas skaitļotāju un Dainas koŗa iedziedāto skaņu plati (koŗa dāvinājums). Dāvinājumi izlaiduma izdevumu segšanai: Greenwood Printers īpašnieks Valters Ziediņš bija iespiedis 100 ielūgumus un aploksnes bez maksas, Austrumu draudzes dāmu komiteja 150 dol., E. Lazdiņš 100 dol., Toronto latviešu katoļu draudze 25 dol. un dāmu komiteja 20 dol., Sidrabenes pārvalde, M. Holandere, M. un P. Vāgneri un A. Tīcmanis, kopā 455 dol.

Īpašas grāmatu veltes un naudas balvas par izcilām sekmēm saņēma Sandra Ezera, nākošie četri labākie — Pēteris Kaļiņš, Eriks Treijs, Lisa Kness-Knezinska un Sandra Priedīte, ko dāvināja Andreja Gribusta un Alīses Cēberes piemiņas fondi un labvēļi A. Gugāns, K. Kļaviņš un LKOK majors A. Ameriks. Birutas Senkēvičas balvu par labākām latviešu valodas zināšanām un par latvisko stāju saņēma Sandra Ezera. Pirmo reizi skolas vēsturē Kalupes rotas lietu veikala īpašnieces Aldonas Kormas dāvināto stipendiju TLTA ģimnazijas beigšanai saņēma absolvente Monika Timbere. Par aktīvitāti sabiedriskā dzīvē skolā un ārpus skolas saņēma Korijs McLeod-Avots un Arturs Lauzis, bet par labām sekmēm mācībās Rūdis Pavlovičs. Aktā atzinības rakstu par labākām sekmēm saņēma 7. klases audzēkne Laila Kotta.

Atvadvārdus teica absolventu klases pārstāve Sandra Ezera un atcerējās, ka viņa iesākusi mācīties savā klasē kopā ar 20 skolēniem, bet tagad skolu nobeiguši tikai deviņi. Viņa pateicās vecākiem, skolotājiem un klases audzinātājai B. Kūlai, piemiņai pasniedzot klases dāvāto balvu. Tāpat visiem pateicās klases audzinātāja B. Kūla un klases vecāku pārstāve R. Treija.

Īpašu sumināju saņēma skolotāja Irma Ķeniņa par skolā nostrādātiem 30 gadiem. TLB priekšnieks L. Ozols viņai pasniedza E. Andersona Latvijas vēsturi (1920—1940) un no skolas padomes latvisku saktiņu. Skolotājas Dace Cielava un Elizabete Pētersone, kas vadīja akta norisi, saņēma par skolā nostrādātiem pieciem gadiem — skolas nozīmi.

Latviešu preses biedrības Kanadas kopas vārdā absolventus sveica Biruta Senkēviča, pasniedzot grāmatu Domu graudi. LNJAK valdes vicepriekšsēde R. Ozoliņa sveica ar grāmatas velti, skolas vecāku padomes priekšsēde Z. Kalniņa pasniedza aploksni absolventam Korijam Makloidam-Avotam. No Latviešu ārstu un zobārstu apvienības ar aploksni sveica Dr. I. Ezera.

Akts beidzās ar skolas himnu un karoga iznešanu. Pēc tam sekoja 8. klases vecāku sagādāts azaids, kuŗa laikā skanēja tautasdziesmas.

Skolu šogad beidza: Sandra Ezera, Pēteris Kaļiņš, Lisa Kness-Knezinska, Arturs Lauzis, Korijs McLeods-Avots, Rūdis Pavlovičs, Sandra Priedīte, Monika Timbere un Eriks Treijs.

V. S.

Ed. Freimanis

Gaŗā ziema neatnāca

Kaut arī bija vasaras vidus, auksts vējš kā nevaldāms kucēns plosīja Jadvina Mežraupa dārzu. Pārnācis no Ropu pļavām, kur viņš uzraudzīja un tīrīja novadgrāvju tīklu, Jadvins drūmi aplūkoja savu šogad paredzamo ražu. Tomāti bija mazi, ienākās lēni un daži sapuva vēl zaļi. Dārza zemenes bija tik sīkas kā mežā. Zirņu un pupu pākstis bija īsas un plānas, gurķu stīgas bālas un jaunie gurķiši dzelteni. Šī bija vēsākā vasara, kādu Jadvins bija piedzīvojis. Aukstais vējš uzpūta lietu, kam trūka vasarīga siltuma. Pavasaris bija vēls. Vēl aprīļa beigās ieplakās slēpās sniegs. Maijā ganībās zāle bija īsa un ieslēpusies kūlā.

Jūlija beigās kolchoza priekšnieks Miķelis Čiekurs izbrauca skatīties, kā padevusies zāle Ropu pļavās. Čiekurs neticīgi grozīja galvu, kad bija pavadījis stundu, apstaigājot klajumus. Viņš bija braša auguma, pus galvu gaŗāks par sīksto, kalseno Jadvinu. Abi bija melnmataini, iegarenām sejām un vīrišķīgiem zodiem. Bet viņi nelikās līdzīgi, jo Miķelis bija sārtvaidzis, kurpretī Jadvins pelēku seju kā saulē izbalējušu papīru. Jadvins bija ap piecdesmit, Miķelis pārdesmit gadu jaunāks. Miķelis pašapzinīgs vodkas cienītājs, Jadvins balmutīgs atturībnieks. Tomēr viņi bija draugi, jo abi ticēja lepnai Padomijas nākotnei.

„Ar katru gadu siena raža kļūst mazāka," Miķelis sūrojās. „Jāsamazina kolchoza lopu skaits, kas nozīmē mazāku piena, gaļas un vilnas produkciju. Par normu izpildīšanu nav ko domāt, lai kā cenšamies."

„Arī mana dārza raža gadu no gada sarūk," Jadvins pievienojās. „Drīz vairs neatmaksāsies darbs, un bada mošķis sēdēs sētā. Vedu kūdru no Ropu tīreļa un melnzemi no pļavām, sēju mākslīgos mēslus, izstrādāju zemi kā lecekli -- nelīdz nekas. Jākļūst māņticīgam: būs kāda ragana piebūrusi neražu. Ja es būtu bībelnieks, ņemtu to grāmatu rokā un tā mēģinātu aizdzīt burvestību."

„Vainīgi laika apstākļi. Nav vairs tādu vasaru kā pirms divdesmit gadiem. Tad dienas bija karstas, un pievakarēs nāca pērkona lietus. Pļavas, lauki un dārzi smaidīja pret sauli un padzērās no siltajiem padebešiem."

„Jā, tad bija ražas gadi -- tādus tagad vairs nepiedzīvot. Dievbijīgie cilvēki mēļo, ka neražu uzsūtot Dievs tāpēc, ka ļaudis Viņu vairs negodinot, nepielūdzot."

„Man bail, ka saule sāk atdzist."

„Nāk jauns ledus laikmets. Brālēns atrakstīja no Kanadas, ka tur zinātnieki par to runājuši kādā televīzijas raidījumā. Turienes filmās var skatīties visādus ērmus. Valdība nekontrolē. Tai vienalga, ko ļaudis skatās. Izlaidīga sabiedrība."

„Kapitālistu propaganda. Bagātnieki izgudrojuši, ka nobijušies ļaudis vairāk tērēsies un miljoniem nāks klāt jauni miljoni. Bet par ledus laikmetu labāk nerunā, ja negribi iet uz miliciju izskaidroties."

„Pastāstu to tikai tev kā draugam. Esmu pārliecināts: tu šo ziņu tālāk nelaidīsi. Jā, brālēns raksta, ka kanadieši uztraukušies. Pētnieki apgalvojuši, ka pēc divi simt gadiem Eiropas, Āzijas un Amerikas ziemeļu daļa būs apklājusies ar ledu."

„Ja tas būtu taisnība, tad mūsu klimatologi arī par to zinātu."

„Varbūt zina, tikai nevēstī tautām, lai tās neuztrauktu."

„Es kapitālistu zinātniekiem neticu. Viņi izgudro visādas sensācijas, lai tiktu televīzijā un labi nopelnītu. Kanadā pat zinātnieki padodas dolara kārdinājumam un vilto patiesību."

„Bet vai vēsās vasaras un negantās ziemas neliecina, ka klimats mainās? Tu zini, ka kapitālistus neciešu, bet man bail, ka viņiem varētu būt taisnība. Vai nu zinātnieki gluži kā kriminālisti biedētu masas? Pamazām šīs ziņas baumu veidā iespiedīsies Padomijā. Klāt nāks pārspīlējumi un sagrozījumi."

„Divi simt gadu ir gaŗš laiks. Pat mūsu mazbērni ledus laikmetu nepiedzīvos. Negribu kreņķēties par tik tālu nākotni."

„Neciešami laika apstākļi uznāks daudz agrāk. Laudis tos novēros, un baumas tos uztrauks vairāk nekā patiesība. Jau tagad bads smilkst mūsu aizdurvēs. Es savus veča gadus kaut kā nonīkšu, bet tu, Miķeli, esi jaunāks, un tavi bērni dzīvos vēl gaŗus gadus. Viņi piedzīvos dienas, kad Latvija būs līdzīga šodienas tundrai Sibirijā."

„Bet ko tad man būs darīt? Bēgt uz dienvidiem?"

„Mūsu valsts iekārta nekādas bēgšanas nepielaiž. Un iedomājies: sākumā bēgtu nedaudzi, bet bēgšana aizvien pieņemtos, līdz tā kļūtu nesavaldāma. Un kur bēgļi paliktu? Kas viņus ņemtu pretī, jo dienvidniekiem pašiem savas problēmas ar iedzīvotāju nodarbināšanu un apgādāšanu. Izceltos lielāks posts nekā jauns pasaules karš. Es esmu priecīgs, ka paspēšu vēl laikus nomirt."

„Tas viss nieki vien. Līdzīgas baumas dzirdētas jau agrāk: pasaules piesārņošanas draudi, atomkaŗš, enerģijas krīze. Bet draudi pāriet un aizmirstas -- mēs mierīgi dzīvojam tālāk. Kad atkal nāks karstas vasaras un mīlīgas ziemas, aizmirsīsies arī baumas par ledus laikmetu."

Viņi gāja gar tīreli, kas likās drūms kā rudenī. Visapkārt panīkušas priedītes un bērziņi. Vienīgi vaivariņi bija saauguši kupli un liecās pāri akačiem. Miķelis nopurinājās un aizpogāja mēteli. Jadvins, gribēdams pierādīt savu izturību, atstāja vaļā svārkus un krekla apkakli. Sasnieguši Miķeļa automobili, viņi izšķīrās. Spēkrati kā liels lācis nurdēdami aizmuļļājās pa kūdraino ceļu. Pārspīlēti platiem soļiem Jadvins soļoja mājup, pārmūldams domas par ledus laikmetu, brālēnu un viņa ģimeni Kanadā un draudošo neražas rudeni.

Savu sievu Annu Jadvins atrada dārzā ravējam burkānus. Tie bija sīki kā peļu astes, sīkstiem, īsiem lakšķiem. Senāk ap jūlija beigām Anna jau gatavoja burkānu salātus, bet šogad -- tāpat kā pērn un aizpērn -- svaigus burkānus varēs paēsties tikai augustā. Dārzniekam ne tikai pavasaris, bet arī vasara rādījās tukša, un rudens atnāks kā ubags.

„Vai maz vērts ravēt un kaplēt," Jadvins sūdzējās, pie žodziņa pienācis. „Ražas tikpat nebūs. Atkal pirkšana no kolchoza."

„Tam arī draud neraža," Anna atbildēja drūmi. „Nebūs ko pārdot. Visi būsim badā. Varbūt rudzi kolchozā paaugs un būs vismaz maize. Pa naktīm būs jāpārnes siens no Ropu pļavām, lai varam izturēt Brūkleni. Jāzog -- nekas cits neatliek. Ir mūsu, ir kolchoza pļavā tāda zālīte, ka cīrulis nevar paslēpties -- sienu nekur nevarēsim piepirkt."

„Vepri nevarēsim nobarot," Jadvins turpināja gausties. „Kartupeļi vēl tagad vagas neapklāj. Kādu ražu tur var gaidīt? Man šodien darba prieks akacī noslīcis -- iešu labāk Viesturam vēstuli uzrakstīt. Jāpaprasa, vai arī Kanadā draud neraža. Ja tā, tad mūsu plašajai Krievzemei nebūs kur kviešus iepirkt. Atņems, ko varēs, nabaga Latvijai."

Izplēsis no divdesmit gadu vecas burtnīcas lapu un sameklējis zīmuli, Jadvins uzcītīgi veidoja burtus, vārdus un teikumus. Izklāstīja savus kreņķus un apvaicājās, kādas izredzes Kanadas zemniekiem. Ko brālēns domā darīt, pirms uznāks pilnīgs posts un bads. Nobeidzis vēstuli, Jadvins jutās, ka padarījis svarīgu darbu -- grūtāku, nekā novadgrāvju tīrīšanu vai kartupeļu apkaplēšanu.

2.

Viesturs Mežraups ar ģimeni dzīvoja Austrumkanadas pilsētā Ringulā. Viņš bija dažus gadus jaunāks par savu brālēnu, bija druknāks, bet mīkstāks. Arī skolotāks, jo strādāja par pārzini kādā fabrikā, kuŗā gatavoja saliekamo ēku daļas.

(Turpinājums nāk. n-rā)

Edvarts Tūters

Vālodze nedzeŗ no upes

Vai es vālodze esmu?
Man slāpst —
Nerimstoši man slāpst!
Vālodze nedzeŗ no upes,
Svešums veldzi man liedz.

Man slāpst —
Nerimstoši man slāpst...
Avots, mans labais,
Aiz trejām jūrām —
Žogi celti ap to.

Jūras ja izdzertu es,
Tomēr slāptu vēl man!
Rados es vālodzei pats,
Rados tai dvēsele mana.

... Man slāpst —
Nerimstoši man slāpst!
Svešās zemes akai
Soļi gaŗām iet.

* * *

Ed. Freimanis

Ticība

Es ticu aizsaules dzīvei,
un tāpēc no nāves nav baiļu.
Man nomirstot, debesīs dziedās
simts krāsainu, priecīgu gaiļu.

No zemes es atraušos spēji
un smiešos par pasauli seklu.
Tad smaržīgi aizmūža vēji
nāks aijāt kā pienenes sēklu.

Ar steigu aizplūdīs gadi,
es dziedāšu sparīgs un sprauns.
Lūk, tāpēc neraudiet, radi,
par veci, kas atdzimis jauns.

* * *

Zinaīda Lazda

Sakušana

Zaļā burvībā
Iegrimst pasaule,
Zemes brīnumā
Mana dvēsele.

Raugos, lūkojos,
It kā sakustu
Pašos dziļumos
Es ar visumu.

Sāpes atlaižas,
Nav vairs nopūtu,
Nekait vairs nekas,
Es vairs neesmu.

* * *

Aizsila Zilīte

Tev, tēvu zeme — Latvija

Tavs košums, tēvu zeme,
Man allaž sirdi priecina.
Tev pavasari spārnos nes
No siltām zemēm cīrulis,
Kas augstu gaisā lidojot
Nes mīļam Dievam lūgumu,
Lai dod Viņš siltu vasaru.

Kad birzī sāk jau lapas plaukt,
Tad dzeguze tur kūkot sāk,
Kas skan tik jauki, priecīgi
It kā tur zvaniem zvanītu.
Viss gaiss no putnu dziesmām trīc,
Kad sākas dabai kāzu laiks,
Kas īsti līksmi svinēts top.

Kad atnāk siltā vasara,
Zied visas ceļa malas,
Un rudens zelta briedumā
Tu visas sirdis priecini
Ar savu krāsu košumu,
Un zelta graudu birumu,
Kas maizi visai zemei nes.

Pat ziemā ir tev rotāts tērps,
Viss balts un saulē vizuļo,
Ka acīm prieks ir lūkoties
Uz tavu tērpu brīnišķo.

Nav citas zemes, nava,
Ko sirds tā iemīlētu
Kā tevi, tēvu zeme!

THESE RUINS ACCUSE

A RECORD OF RELIGIOUS OPPRESSION OF THE EVANGELICAL LUTHERAN CHURCH IN OCCUPIED LATVIA

The deterioration of Birzgale Evangelical Lutheran Church.

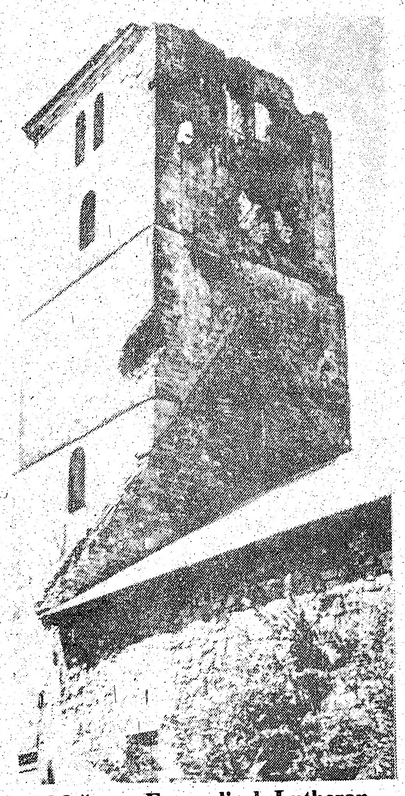

Mežotne Evangelical Lutheran Church, destroyed in the war. Now used as storage premises.

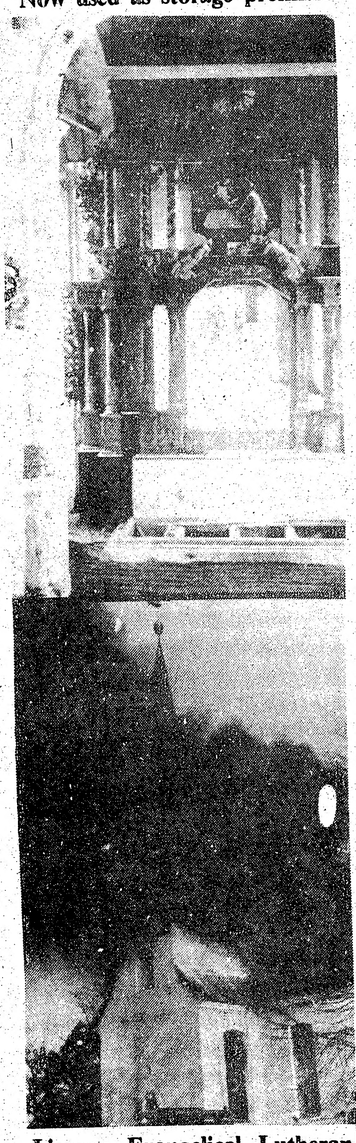

Liepupe Evangelical Lutheran Church, burned down in 1971.

The purpose of this pamphlet is:
- to provide information about the Soviet government's v i o l a t i o n s against the Church in the now occupied but formerly independent Latvia,
- to document for the world's free Christian churches the t h r e a t that Communist regimes pose for the future of Christianity and
- to a p p e a l to the worldwide Church community to work for the survival of Christianity.

Official Church Delegates from the Soviet Union who visit abroad are not an accurate source of information about the present conditions of the Church. These officials, as representatives of a state institution must comply with the orders received from the Committee for State Security in Moscow. A seemingly independent church hierarchy does exist, but only to guarantee that the State's official atheistic policy can proceed without interference.

The same can be said of official exchanges between the Soviet Union and Western Churches. The representatives from the West have access to information prepared by propaganda authorities. Pastoral visits to congregations outside occupied Latvia's capital are prohibited.

Therefore only the silent witnesses, the church structures themselves are a reliable source of information. But these churches are:
- not under the jurisdiction of their true owners, the congregations,
- used for non-religious purposes (concert-sport halls, clubs, farm annexes, museums and anti-religious museums, etc.),
- allowed to deteriorate or are vandalized.

We would betray Baltic Christians if we remained silent and did not notice these ruins that both accuse and call for our help!

"I tell you that if these should hold their peace, the stones would immediately cry out!" (Luke 19,40) - said Jesus.

Religious discrimination no less than racial discrimination is unworthy of man and opposes the will of God.

CURRENT STATUS OF THE EVANGELICAL LUTHERAN CHURCH IN OCCUPIED LATVIA

The Church has lost its legal rights. Paragraph 52 of the Constitution of the Union of Soviet Socialist Republics guarantees the separation of Church and the State. " The Church is separated from the State and the school from the Church. All citizens are guaranteed the right to practice their faith and access to anti-religious propaganda."

Thus coexistence between the Church and State is recognized as de facto, not de iure. The church remains subordinate to the State and bound by the State's interpretation of this separate status. Thus:
(a) the Church is prohibited to intervene in State affairs, but
(b) the State dictates internal Church affairs.

As regards the question of religious freedom, the Church is deprived of its right to openly carry out its mission and defend itself against assault. Only official religious activities are allowed, ceremonies held at State determined sites by State controlled congregations. Proliferation of religious beliefs/materials or the defense against arguments of non-believers is not permitted.

The Communist Party actively encourages that recently introduced secular ceremonies replace traditional religious rites (christenings, burials, confirmations, weddings) and that these be preformed at locations that have special significance for religious communities, for example, cemeteries. Thereby legal right to choose between the religious or secular ceremonies is denied.

Affiliation with a religious congregation and participation in its activities is considered by Soviet State officials as potentially subversive, a dangerous "anachronism" that delays society's development toward an ideal Communist State. This affiliation also prevents admittance to institutions of higher education and positions within the civil service section.

Church officials must endorse the Soviet State and Communist ideology and defend its positions on questions such as the Vietnam war, the occupation of Afghanistan, Moscow Olympics at national and international forums.

This way the "separate" Church becomes a "State Church" . . . ("ecclesia ancilla communismi").

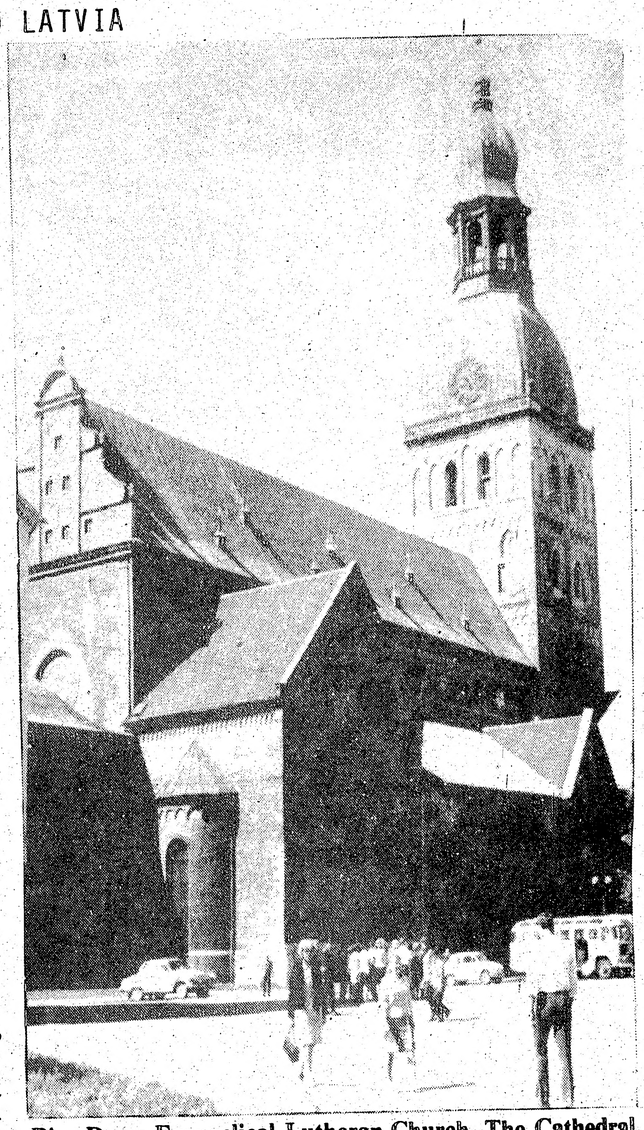

Riga Dome Evangelical Lutheran Church. The Cathedral was built in the XII century. Now it is used as a concert hall. The altar was demolished, the inside of the building reconstructed.

A CHURCH WITHOUT JURISDICTION OVER ITS PROPERTY

The 1929 and 1976 Soviet law pertaining to religious practices states that all religious sites and all religious implements belong to the State, but religious congregations, with at least 20 State registered members may request permission for usage from local authorities. This restricts religious activity to official sites where State regulations for usage must be followed. If the congregation loses this right, it thereby also loses the constitutional right to free religious practice.

The effect of this law is clearly reflected in statistics of church buildings in Soviet occupied Latvia. In 1944 Lutheran congregations administered 300 churches including 50 filial churches but by 1980 the number had dropped to one half, 138 churches including 17 filial churches.

This was accomplished by the Soviet State in the following manner:
1) Congregations were denied the right to use the churches. 45% of all Ev. Lutheran churches in Latvia were destroyed or damaged during WW II. Congregations had to undertake renovation without State subsidies. Therefore the State though the legal owners, did not always maintain its property.

In many places, Bārta, Gramzda, Salgale(Kurland), Gaujiena, Salaspils(Livland) State congregations were denied permission to restore churches damaged during the war.

Of 203 registered Luth
1980, 65 were without plac
fore had to utilize churc
gregations or other denom
gregation (Livland) meet
house.
2) Revoking former utiliz
- The number of Ev. Luth
areas of massive popula
and after the war. In l
via's population consist
Soviet occupied republic
sia. If the congregati
under 20, it automatica
a church.
- State law dictates tha
rent and property taxes
to a special higher ta
size of the church - m
to very old or architectu
under the protection
historical sites.

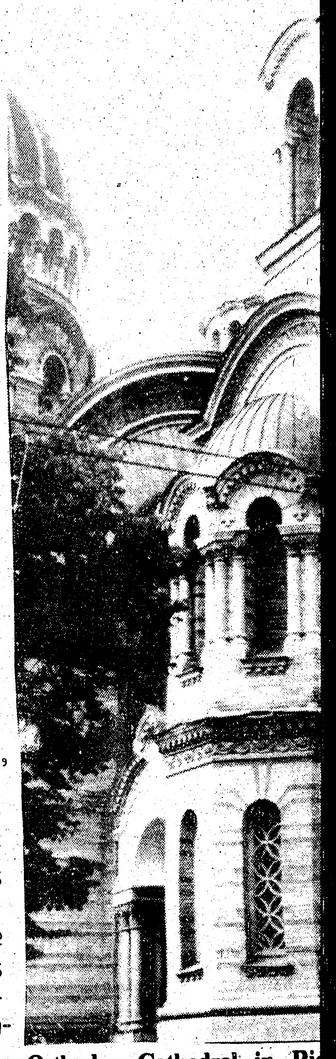

**Orthodox Cathedral in Rig
sawed off and is now a plane**

Thus churches are ex
tions although activity
ber of churches not use
ually grows, from – 6
ted churches to 120 in
es confiscated.
3) Churches confiscate
used for non-religiou
purposes:
- Restaurants and club
Sēme, Penkule (Kurland
- Cinemas: Abrene, Kar
- Farm annexes: Citade
Baldone, Burtnieki, Ca
(Livland); Birži, Dēme
Īle, Mežotne, Renģe, S
(Kurland); Daugavpils,
ža, Zilupe (Lettgallen
- Sport halls: Ilukste
gallen)
- Museums of Atheism
bele (Kurland); of Ar
tory - St. Peter (Rīg
Museum - Vietalva (Liv
- Concert halls: Dome
Straupe, Valmiera (Li
(Kurland); Ludza (Lett
Anti-religious objec
traits of Communist le
as in the Museum of
(Kurland) and in the D
4) Vandalized and dama
religious implements ha

Of 203 registered Lutheran congregations in 1980, 65 were without places of worship and therefore had to utilize churches of neighboring congregations or other denominations. Valmiera congregation (Livland) meets in a Baptist prayer house.

2) Revoking former utilization rights.

- The number of Ev. Lutherans fluctuates in the areas of massive population relocation during and after the war. In 1975 40% of occupied Latvia's population consisted of people from other Soviet occupied republics, especially from Russia. If the congregation's membership slides under 20, it automatically loses its rights to a church.
- State law dictates that congregations must pay rent and property taxes to the State according to a special higher tax rate calculated by the size of the church - m^3. These taxes also apply to very old or architecturally significant churches under the protection of State authorities as historical sites.

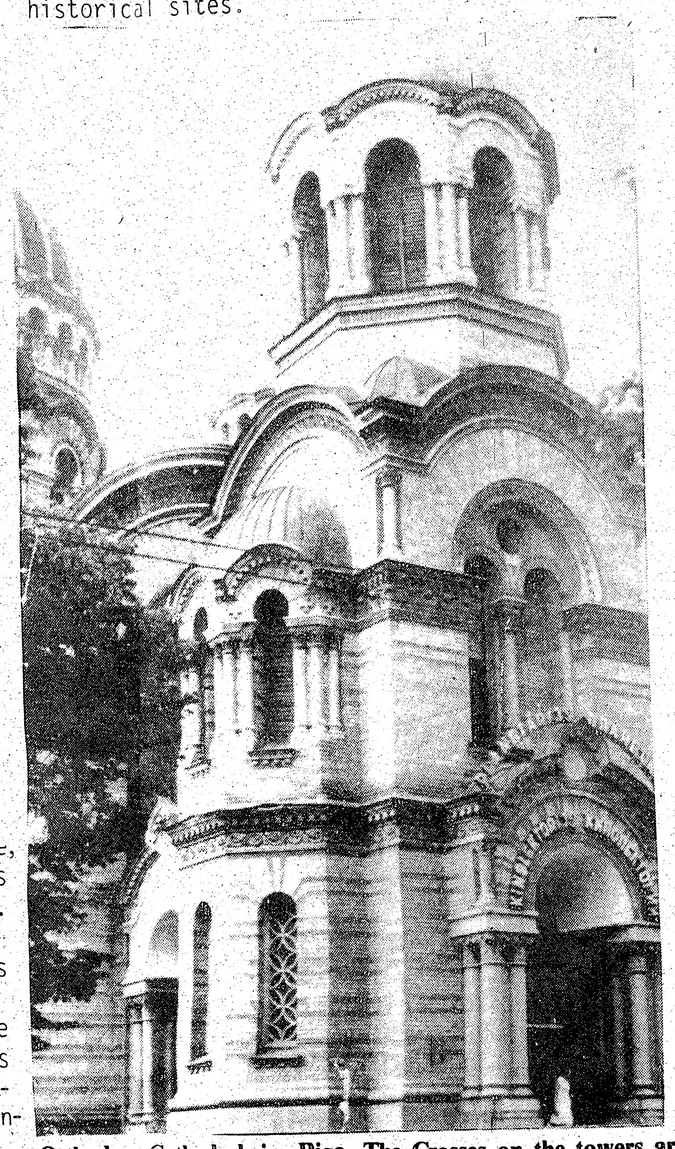

Orthodox Cathedral in Riga. The Crosses on the towers are sawed off and is now a planetarium and cafe.

Thus churches are expropriated from congregations although activity has not ceased. The number of churches not used by congregations continually grows, from - 63 or 30% of all confiscated churches to 120 in 1980, or 75% of all churches confiscated.

3) Churches confiscated from congregations are used for non-religious or even anti-religious purposes:

- Restaurants and clubs: Cepļi, Piksari (Livland) Sēme, Penkule (Kurland); Varakļani (Lettgallen)
- Cinemas: Abrene, Karsava, Preiļi (Lettgallen)
- Farm annexes: Citadele (Rīga); Adaži, Allaži, Baldone, Burtnieki, Carnikava, Jumprava, Ropaži (Livland); Birži, Dēmene, Ēģipte, Glūda, Grīve, Īle, Mežotne, Reņģe, Snēpele, Sniķere, Vecsaule (Kurland); Daugavpils, Kacēni, Rēzekne, Vidsmuiža, Zilupe (Lettgallen)
- Sport halls: Ilukste (Kurland); Krāslava (Lettgallen)
- Museums of Atheism - Matiši (Livland) and Dobele (Kurland); of Architecture/Provincial History - St. Peter (Rīga), Koknese (Livland); War Museum - Vietalva (Livland)
- Concert halls: Dome (Rīga), Reformed c. (Rīga); Straupe, Valmiera (Livland); Trinity c./Liepaja (Kurland); Ludza (Lettgallen).

Anti-religious objects, reproductions and portraits of Communist leaders are places on altars, as in the Museum of Atheism in Dobele Church (Kurland) and in the Dome church in Rīga.

4) Vandalized and damaged church buildings where religious implements have been damaged or destroyed are continually allocated to religious congregations.

After burglarization 1) church interiors (pews, pulpits, organs, etc.) are totally destroyed at Gaigalava (Lettgallen); Bērstele, Saldus, Spāre, Valle (Kurland);

2) windows are broken at Skulte (Livland), Daudzeva (Kurland) and other places;

3) altar paintings damaged at Gaigalava (Lettgallen), Jaunsaule (Kurland);

4) Broken crucifix at Mazzalve (Kurland), and stolen at Sala (Livland).

Congregations, whose churches have unaccountably burned down, find themselves in exceptionally difficult situations. For example:in Iecava

Iecava (Kurland)	burned	down	in	1968
Vārme (Kurland)	"	"	"	1968
Zasa (Kurland)	"	"	"	1968
Bolderaja (Livland)	"	"	"	1970
Mežaparks (Riga)	"	"	"	1970
Liepupe (Livland)	"	"	"	1971
Rūjiena (Livland)	"	"	"	1974
Gipka (Kurland)	"	"	"	1979

In many cases State and Communist Party supported atheistic propaganda has caused unrest leading to the destruction of these churches or the religious implements.

MINISTERS ARE DENIED FREEDOM

Official Vladimir KUROEDOV from the Soviet Union Council defines the Communist Party's views on the rights of religious practices and ministers (IZVESTIJA 1/13/76):

"No citizen is forced to: a) believe or be an atheist, b) practice or not participate in religious ceremonies."

But even though freedom to organize and lead religious ceremonies has not been denied, there exists in occupied Latvia restrictions for individuals who manage or fulfill religious ceremonial duties. The State intervenes and determines the contents and order of religious ceremonies and restricts, at times even represses, the work of believers.

It is prohibited to ring church bells in many places throughout occupied Latvia and to purchase necessary ceremonial implements. The number of candles during the Christmas season is limited to prevent their use during Christmas Eve services, but candle burning is encouraged during the official New Year's Eve celebrations. For the same reason candles may not be included in gift packages from abroad.

The leaders of congregations are subject to threats and repressions by local authorities at the registration of commencement and conclusion of activities.

Parents are denied their rights to carry out religious training in the home through forced home visits and threats by school administrators and teachers. The Soviet State law prohibits minors to actively participate in religious training and services.

The number of ministers demeans as a result of continual restrictions on a) congregations, b) the education of new ministers, retirement and death of pastors as well as deportations, arrests and suspension of clerical rights.

Number of Ev. Lutheran ministers in occupied Latvia:

1945	1963	1969	1980
120	103	87	76*

*49 of these where ordained before 1945.

It has become very difficult for ministers to perform their pastoral duties. All parsonages have been expropriated by the State and, unlike churches, are not made available to congregations. Only 10 congregations retain rights to their parsonages. In Gaujiena (Livland) services are held in the parsonage.

As a result:

- only about 40 or one half of all ministers dwell near the congregation;
- a disproportionately large number (23) live in the capital city Rīga;
- 10 congregations are without a minister.

Often ministers must travel great distances to hold church services as well as serve several congregations simultaneously:

Neretas (Kurland) minister serves 8 congregations
Araišu (Livland) minister serves 7 congregations.
Almost 30 or one half of all ministers are over 70 years old.

Church workers/ministers are subject to the State administration. The Soviet State has established the Council for Religious Affairs with representatives in occupied Latvia. This Council receives directives directly from the KGB, supports Communist Party ideology hostile toward religion, and has taken over the right of the church:

- to prohibit the minister's right to practice;
- to scrutinize candidates for the ministry;
- to decide the appointment and transfer of ministers without consulting the congregations in question.

All employees of the Church are responsible for transgressions of Soviet law pertaining to religious practices. According to this law, imprisonment awaits those who "resist anti-religious propaganda", or who "utilize religion as pretext for the distribution of anti-Soviet propaganda". The minister of Laudona congregation (Livland) received a 5 year sentence for breaking the former law, and H. Grīvāns, the minister of the congregation at Ventspils (Kurzeme) was sentenced to 10 years imprisionment for breaking the latter law. This sentence was extended for another 8 years after the original term.

Ministers are forced to work under the threat of arrests, deportation, and involuntary placement in psychiatric hospitals even after their release. 90% of all ministers ordained before 1945, who have continued their work in the official Church have been subject to one of the above.

THE CHURCH IS DENIED FREEDOM OF THE PRESS

According to Soviet law, only the State i.e. Party possesses the right to print and distribute any literature whatsoever. This has greatly restricted the freedom of the Church's activity.

Announcements concerning services and those of an official nature may not appear in newspapers nor may they be distributed by mail. Announcements may only be posted on church doors. The necessary religious books may be printed only with special permission. Each service song sheet requires a special permit. The only translation of the Bible in Latvian was published in 1960. It did, however, contain only the New Testiment and Psalms and was published in 5000 copies, a number that was too small already during the time of printing. These Bibles have not been available for a long time. In 1976 the Church of Sweden offered to provide the paper necessary for a new edition of the Bible, but as of yet has not received an official reply.

Similarily, permission has not been granted to print the already completed Minister's Handbook (agenda).

In 1954 a revised edition of the Latvian Ev. Lutheran Song Book was published. It included new special songs for the celebration of State holidays, while many well known Psalms were eliminated on the grounds that they were "suspicious".

The Latvian Ev.Lutheran congregations in occupied Latvia are prohibited to publish a religious newspaper. The only periodical of the Church is the Ev.Lutheran calendar.

It is prohibited to send or bring into the Soviet Union Bibles, Psalm books and scientific theological literature published abroad. At the same time atheistic literature printed in the Soviet Union may not be sent abroad, probably so as not to give evidence of the Soviet Union's hostile attitude toward religion.

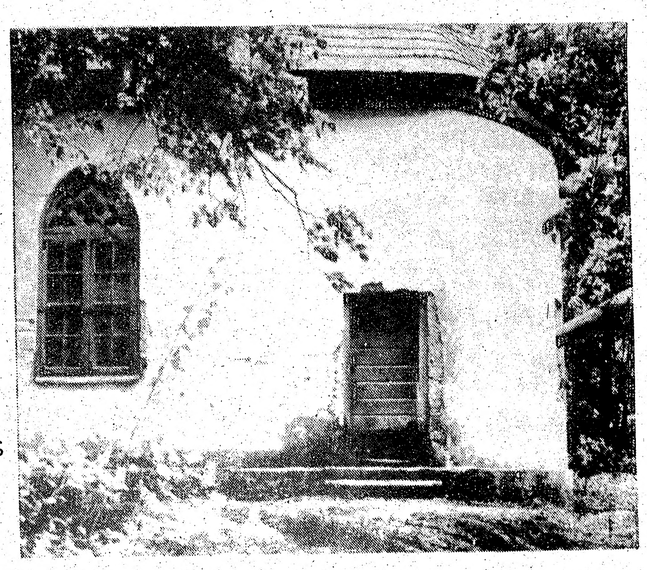

Augstrozes Evangelical Lutheran Church is now a granary

ZIEDI UN DĀVANAS

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)

466-1951 vai 466-1502

ZIEDI KATRĀ VEIDĀ — KATRAI VAJADZĪBAI
VISUR BRĪVAJĀ PASAULĒ
LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU DARBI
ĀDĀ, KOKĀ — KERAMIKA, AUDUMI
DZINTARA IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS

Māra Lūsis un Inta Tauriņš

RM
NSM
ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOME LTD.
Thomas L. Morrison — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5.
Tel. 924-1408.
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Jaunie autori!
Jūsu sacerējumus lietpratīgi sagatavo publicēšanai.
* Izvērtē
* Novērš valodas kļūdas
* Rediģē
* Sagatavo salikumu
* Iekārto manuskriptu iespiešanai
* Palīdz aprēķināt publicēšanas izmaksu vai sagādā izdevēju

Kvalificēti lietpratēji romānu, atmiņu, dzeju grāmatām kā arī organizāciju periodiskiem izdevumiem.
Tuvāka informācija:
Latvian Publishing Consultants
38 Morningside Ave.
Toronto, Ontario
M6S 1C4 Canada

Vecākais latviešu puķu veikals
Venus

ZIEDI KATRAM GADĪJUMAM
Pasūtinājumus pieņem arī no ārzemēm un uz ārzemēm.
231 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO.
Tel. darbā 534-4645, pēc darba 533-4037.
A. PUTNIŅŠ

BALTIC PLASTERING
Lic. 10586
izdara **apmetumu darbus** un veic citus **mazākus māju remontus.** Šinīs darbos 30 gadu prakse.
Lūdz zvanīt **Lielbārdim 536—4496**

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcas nodaļās
Latviešu Namā un Centrā,
kā arī spiestuvē.

Dāmu un kungu DRĒBNIEKI
šuj apģērbus pēc mēra un Jūsu gaumes
Runā vāciski
Old Mill Tailors
Rudi H. Schneider
7 Riverview Gardens — 769-9535
pie Bloor, vienu bloku rietumos no Jane

ATSAVINĀTA
ATMATAS ZEME
blakus Saulainei
gaida jaunu īpašnieku.
Sevišķi izdevīgs pirkums.
Alfr. Stikuts Real Estate
(416) 752—1770

Ja domājiet iegādāties jaunu māju vai pārdot esošo, būšu priecīga Jums pakalpot.
A.E. LePAGE (ONTARIO) LTD REALTOR
Maria Tiltins, B.A., B.Ed.
1566 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A4
Birojā: (416) 537-3431
Mājās: (416) 536-3702

VISJAUNĀKĀS GRĀMATAS
These Names Accuse..... $25.00
J. Babre — Svētā gara baznīca, mīl. der..... $14.00
L. Venta-Dobrovoļska — Mīlestība, dz..... $12.00
E. Dunsdorfs — Muižas..... $15.00
Edg. Andersons — Latvijas vēsture 1920—1940
Ārpolītika I d..... $41.00
V. Strēlerte — Pusvārdiem, dz..... $12.00
Ceļa zīmes Nr. 62..... $ 5.00
Rūgtais Apīnis Nr. 55..... $ 3.50
A. Vāvere-Jauna, neprecējusies. (dramatiz.)..... $12.00
Ā. Šilde — Pirmā republika..... $18.00
A. Eglītis — Mana banka..... $16.50
Z. Mauriņa — Trīs brāļi, rom..... $15.50
E. Grīslis — Dievs Kungs ir latvju
stiprā pils, esejas..... $15.50
Z. Liepa — Divas saules, dzej..... $ 8.50
A. Balode — Mirkļu meti, dzej..... $12.00
A. Eglītis — Caur daudzām zemju zemēm..... $ 7.00
A. Ivaska — Gaisma ievainoja, dzej..... $13.00
A. Melliņš — Uz klusuma spieķa, dzej..... $12.00
I. Liepa — Vēja slotas, stāsti un nov..... $16.00
O. Liepiņš — Tālos atspulgos, atm..... $24.00
K. Sidars — Aiz ezera balti bērzi, rom..... $16.00
I. Gubiņa — Pār plašu jūru, dzej..... $12.00
K. Siljakovs — Mana atbilde, atm..... $14.00
L. Kalniņa — Valentīns un viņa sievietes..... $12.50
V. Janelsiņa — Divas jakas un taksido..... $15.50
A. Dziļums — Vēja kaņepe, rom..... $12.00
P. Kalniņš — Viesuļi — Virpuļi, atm..... $22.00
A. Plensners — Vecā liesma, mīl. st..... $ 4.60
VERONIKA STRĒLERTE, sakārt. M. Gūtmane.. $12.00

Piedāvā dāvanām: gleznas, rotas, keramiku, ādas un koka izstrādājumus, kā arī citas mantas.
DV GRĀMATNĪCA, 491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921 - 7121. Pasta sūtījumiem 10% piemaksa.
DV GRĀMATNĪCAS NODAĻA-SALONS, 4 Credit Union Drive, Toronto, Ont. M4A 2N8, tālr. 757-1482.

IZĪRĒJAMAS
2 lielas, gaišas istabas
Fraternitas Cursica pārveidotajā namā, pilsētas centrā. Moderna virtuve, 2 vannas istabas.
493—6401

Kārļa Suntaža
būvdarbi,
Metro lic. B 2494.
Būvē jaunas mājas un vasarnīcas. Izdara pārbūves, remontus, krāsošanas un mūrēšanas darbus. Sagādā atļaujas.
Zvanīt 751-6829.

Izdara
KRĀSOŠANAS
DARBUS
Labs darbs, mērenas cenas.
Zvanīt pēcpusdienās 924-7095

ĒRGĻU LIGZDAS
MEDUS
30 Dewson St.
Toronto, Ont.
Telefons 534-0563
S. Vasarājs

LATVIJA AMERIKA
Atjaunojiet abonementu un dāviniet to saviem draugiem, lai nodrošinātu informāciju par notikumiem pasaulē.

Lūdzu sūtiet LATVIJU AMERIKĀ uz
☐ vienu gadu $40.00
☐ 6 mēnešiem $21.00
☐ 3 mēnešiem $12.00
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese .....
Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐
Čeku lūdzu rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING, LTD. vārda
125 Broadview Ave., Toronto, Ontario M4M 2E9

scout roofing
• repairs •
• shingles •
• flat roofs •
929-9088
E. Matiss
33 Rose Ave., Toronto. m4x In7

Māc. Kārlis Kuškevics

Tautas sēru dienā

„Dzenaties papriekšu pēc Dieva valstības un Viņa taisnības, tad jums visas šīs lietas taps piemestas."
Mateja ev. 6:33.

Šīs jūnija dienas mums atkal asi un skaudri atgādina mūsu tautas piesmiešanu, varas darbus pret mūsu mīļajiem, dzimtenes un visas nācijas kalpināšanu un postu.

Atkal rodas vecais jautājums: Kā Dievs to var pieļaut? Ja ir visvarens mīlestības Dievs, kādēļ notiek tādas lietas?

Protams, mēs varam vainu meklēt pie Dieva, un daudzi arī to dara. Bet šāda nostāja tikai audzē, palielina un padziļina mūsu rūgtumu un pat cinismu, kas var novest pie dzīves jēgas zaudēšanas, bezcerības un sabrukuma. Otrkārt, šāda nostāja arī rāda, cik tālu esam novirzījušies no patiesības ceļa.

Kristīgā patiesība turpretī ir tā, ka Dievs cilvēku ir radījis kā personu; un tas nozīmē zināmu brīvību un spēju izšķirties — par labo vai ļauno, par Dievu vai pret Viņu! Dievs mums šo brīvību neatņem, jo citādi mēs vairs nebūtu personības, bet gan ķipari Dieva rokās. Tā nu dziļākā sakne tam ļaunumam un tai traģēdijai, kuru šinīs dienās piemin, nav vis tikai politiskas, ekonomiskas vai nacionālas dabas, bet gan reliģiskas dabas: Tie, kas mūsu un citas tautas verdzina, ir izšķīrušies pret Dievu, pret Viņa mīlestību un taisnību; tie ir iecēluši savu partiju un paši sevi Dieva godā!

Bet tieši šī ir bībliskā grēka definīcija. Grēks savā dziļākā būtībā nav tikai morālisks jēdziens, bet gan tieši reliģiska īstenība. Grēks ir cilvēka un tautu novēršanas, attālināšanās un atšķirtība no Dieva, mūsu pirmpamata un dzīvības avota. Bet cilvēks, kas novēršas no Dieva, kļūst pats par savu dzīves centru; citiem vārdiem — tas kļūst pats par savu dievu, savu elku! Bet kad cilvēks iedomājas esam visu lietu mērs, tad ir tikai viens solis līdz otra cilvēka izmantošanai un manipulācijai — savu mērķu sasniegšanas labā; tad ir tikai viens solis līdz viņa brīvības un dzīvības atņemšanai, ja tas liekas izdevīgi. Un tad, tautu un pasaules mērogā, ir tikai viens solis līdz varmācībai, diktatūrai, deportācijām, masu kapiem u.t.t.

Ir pienācis pēdējais laiks saredzēt, ka mums jāatšķiras no mūsu ienaidnieka ne tikai politisko, ekonomisko un nacionālo mērķu un līdzekļu ziņā. Būtu gaužam bēdīgi, ja tās būtu mūsu vienīgās atšķirības: tas faktiski nozīmētu, ka fundamentālas, būtiskas atšķirības mūsu starpā vispār nepastāv, bet tikai relātīvas diferences! Jo absolūts ir vienīgi Dievs; būtiska un absolūta atšķirība parādās tikai tur, kur mēs redzam, kādā vietā mēs savās dzīvēs liekam savu Radītāju un Pestītāju un viņa valstību — pirmā, otrā vai pēdējā vietā! Lielās robežas nav novilktas tikai ar t.s. „dzelzs aizkaru;" lielā cīņa norit dziļākā plāksnē: tā notiek starp Kristu un antikrista garu, starp Dieva sekotājiem un noliedzējiem; starp tiem, kas Viņu ignorē arī rietumu pasaulē un dzīvo tā, it kā Viņa nebūtu — un tiem, kas Viņu savā dzīvē apliecina.

Tādēļ mūsu Sēru dienas saturs nevar būt tikai piemiņēšana vien. Lai nopietni pārbaudām savas sirdis un jautājam sev: Kādā nozīmē mēs atšķiramies no sava ienaidnieka? Vai tikai relātīvā vai absolūtā nozīmē? — Ar Andreja Eglīša vārdiem runājot, mūsu ienaidnieks par sevi saka: „Uz Kristus altāriem es dzelžu kāju lieku..." Jā, cik uzticīgi esam mēs šiem altāriem un Kristus ticībai? Kāda ir mūsu vieta Viņa dzīvajā draudzē, ko Jaunā Derība sauc par Kristus miesu, Viņa organismu? Cauri mūsu tautas ciešanām, nākotnes tumsai un pasaules sajukumam vēl joprojām skan Pestītāja pavēle: „Dzenaties papriekšu pēc Dieva valstības un Viņa taisnības, tad jums visas šīs lietas taps piemestas."

Atgriezieties no grēkiem un liecieties kristīties ikviens Jēzus Kristus vārdā, lai jūs dabūtu grēku piedošanu un saņemtu Svētā Gara dāvanu (Ap.d. 2:38).

Bezmaksas kristīgu literātūru un kasetes ar garīgu dziesmu ierakstiem jūs varat saņemt, rakstot māc. J. Šmitam, Box 465, Surrey, B.C. V3S 5B7.

Mūsu apustuliskais protonotārs prelāts

Vincents Strelevičs

dzimis 1888. gada 3. jūlijā Basu pagastā, Alsungas draudzē, Latvijā,
miris 1983. gada 27. maijā St. Paulā, Minesotā, A.S.V.

Sēro
Amerikas Latviešu Katoļu Apvienība
St. Paulas latviešu katoļu draudze

Kārlis Šverns

dzimis 1903. gada 25. martā,
miris 1983. gada 20. maijā.

Sv. Andreja ev. lut. draudzes Palīdzības fonds.

TORONTO

SV. JĀŅA DRAUDZE

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cr., Toronto, On. M4V 1J6; tāl. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālrunis 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Māc. I. Gaides runas stundas kancelejā: otrdienās un ceturtdienās no pl. 10 — 12.30 un trešdienās no pl. 18 — 20. Citā laikā pēc vienošanās.

12. jūnijā Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Mūzikālā daļa.

19. jūnijā dievkalpojums.

26. jūnijā dievkalpojums.

SV. ANDREJA DRAUDZE

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont. Tālr. mājā 482-8403, 8. Rolland Rd., Toronto, Ontario M4G 1V5. Māc. J. Cālīša jaunais runas stundu laiks kancelejā: trešdienās un ceturtdienās no pl. 10 — 12 un no 18 — 19. Citā laikā iepriekš sazinoties.

12. jūnijā plkst. 11 dievkalpojums ar dievgaldu; plkst. 15 Sidrabenes pārvaldnieka mājas iesvētе.

14. jūnijā,, otrdienā, plkst. 19.30 Aizvesto piemiņas dievkalpojums, organizē Baltiešu federācija. Piedalīsies archibīsk. A. Lūsis, prof. Dr. A. Voobus, Sv. Paula baznīcā.

19. jūnijā plkst. 15 dievkalpojums.

26. jūnijā plkst. 11 dievkalpojums. Plkst. 11 dievkalpojums Sidrabenē.

AUSTRUMU DRAUDZE

Māc. A. Celms: 47 Lord Roberts Drive, Scarborough, Ontario M1K 3W1, tālrunis 267-3507. Toronto Austrumu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

12. jūnijā pl. 13 dievkalpojums dievnamā. Dievkalpojumu vada māc. A. Briedis un spredikо stud. Aldis Elberts.

19. jūnijā pl. 11 dievkalpojums Tālavā, brīvdabas baznīcā.

BRAMPTONAS DRAUDZE

Māc. A. Briedis, 44 Marrylin Cr., Toronto, Ont. M4B 3C6, tālr. 757-2739.

Bramptonas latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi notiek Grace United Church dievnamā: 156 Main Street North, Brampton, Ont.

KATOĻU DRAUDZE

Prāvests Dr. B. Kokins, 28 Wilgar Rd., M8X 1J4, tālr. 239—5741. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 Coliege St. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā, pl. 13.00.

BAPTISTU DRAUDZE

Māc. A. Arājs, 9 Kingsbridge Court, Apt. 402, Willowdale, Ont. M2R 1L6; tālr. 638-3822. Toronto latviešu baptistu draudzes sanāksmes Walmer Rd. baptistu dr. dievnamā.

Svētdienas skola un Bībeles studiju lūgšanas sanāksmes jūnija, jūlija un augusta mēnešos nenotiks.

Toronto latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 16 Walmer Rd. baptistu draudzes dievnamā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Ave. South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G6, tālrunis 385-9838.

Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 19.30 — 21.30. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

12. jūnijā, Tautas sēru dienā, pl. 11 — dievkalpojums baltiešu un angļu valodā. Māc. A. Žilinskas, T. Nommiks un K. Kuškevics; latv. koris, igauņu soliste, dziesmu lapiņas. Baltiešu organizācijas ar karogiem.

19. jūnijā pl. 11 draudzes dievkalpojums.

26. jūnijā pl. 19 draudzes dievkalpojums.

3. jūlijā pl. 10 draudzes dievkalpojums.

10. jūlijā pl. 10 draudzes dievkalpojums.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6, P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latv. ev. lut. Trīsvienības dr., Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcell Ave.

12. jūnijā pl. 13.30 dievkalpojums baznīcā.

14. jūnijā pl. 19 Tautas sēru dienas dievkalpojums un piemiņas brīdis. Dievkalpojums notiks Queen Mary of the World katedrālē. Dziesmu lapiņas.

19. jūnijā pl. 11 Kapu svētki Mt. Royal kapsētā. Lietainā laikā pl. 13.30 dievkalpojums baznīcā.

10. jūlijā pl. 19 dievkalpojums baznīcā.

17. jūlijā pl. 11.00 vasaras nometnes dievkalpojums Tērvetē.

24. jūlijā pl. 11.00 vasaras nometnes dievkalpojums Tērvetē.

31. jūlijā pl. 19.00 dievkalpojums baznīcā.
baznīcā.

OTAVAS DRAUDZE

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906. Otavas latv. ev. lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

12. jūnijā pl. 14.00 Tautas sēru dienas dievkalpojums Pēteŗa baznīcā.

19. jūnijā dievkalpojums nenotiks.

26. jūnijā pl. 11.00 dievkalpojums Sprīdīšos. Dziesmu lapiņas.

3. jūlijā dievkalpojums nenotiks.

10. jūlijā pl. 18.00 dievkalpojums Pēteŗa baznīcā.

17. jūlijā pl. 11.00 dievkalpojums Sprīdīšos. Dziesmu lapiņas.

24. jūlijā pl. 11.00 Kapu svētku dievkalpojums Beechwood kapsētā. Dziesmu lapiņas. Lietainā laikā pl. 18.00 Pēteŗa baznīcā.

31. jūlijā dievkalpojums nenotiks.

LATVIEŠU MISIJAS RADIO RAIDĪJUMS
„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"
nepārtraukti
28. gadu gājumā
katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM
no Niagaras WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis
106 Dorset Rd., Scarboro,
Ont., tālr. 261-4218
Latviešu misijas

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS
Global TV 6. un 22. stac.
100 Huntley St., Toronto,
no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta Bafalo TV stac. 29, 700 Club, ik dienas pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakaros.
Radio FM CBN 107.1
24 stundas. Tel. 889-3126.

KLAUSIETIES „LABĀS ZIŅAS" RAIDĪJUMU
uz īsajiem viļņiem 6155 KHZ
49 metr. band
Sestdienās plkst. 10.30 vakarā
Vadītājs Dāvids Miķelsons,
60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont.
M9V 2B4
tālr. 749-0832

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM — $4.50

125 Broadview Ave.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmdienas — trešdienai, iesk.,no pl. 14 — 22,
ceturtd. no pl. 14 — 24,
piektd., sestd. no pl. 12 — 24,
svētdienās no pl. 12 — 21.

VALUDE
JEWELLERY LTD.
Zeltkaļi
ALDONA KORMS un
TĀLIS KIVLENIEKS B.Sc. G.J.
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ — Tālr. (416) 595-1125
College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

Fotografisks uzņēmums ar atzītu kvalitāti.
(416) 863-1166
BENJAMIN FILM LABORATORIES LTD.
287 Richmond St. E., Tor., Ont. M5A 1P2
We believe every picture counts

BROADVIEW DELICATESSEN
141 Danforth Ave., Toronto, Ont.
Tel.: (416) 465-9905
POKO'S MEAT
376 College St. (netālu no Bathurst ielas), Toronto, Ont.
Tel.: (416) 922-1300

Abos veikalos dabūjamas augstākās kvalitātes preces par mērenām cenām.
Izdarait pasūtinājumus jau labi laikus savam svinīgajam gadījumam.
Svaiga gaļa un gaļas produkti. * Importēti eiropiešu produkti lielā izvēlē. * Viss ir svaigs, tīrs, gaumīgs!
Īpašnieki Ausma un Jānis Miķelsoni.

Lidojumi: uz Floridu — St. Petersburg, Tampa — abos virzienos, sākot ar $ 199 atkarībā no lidojuma laika.
uz Portugali — Algarva — sākot ar janvāri $799 abos virzienos, iesk. viesnīcu 2 nedēļām. Par trešo un ceturto nedēļu par viesnīcu papildām $ 50 no personas, iesk. nodokļus.
Maksājumi Kanadas $. Izlidošana un atgriešanās Toronto.
Hello WORLD Travel Ltd.
1843 Avenue Rd., Toronto, Ontario, Canada M5M 3Z4
Tel.: (416) 789-5304
NODAĻA: Union (Station) stacijā.
Tel. (416) 368-7451.
Sīkāku informāciju un pakalpojumus ceļojumiem sniedz biroja vadītāja INESE GRODNIS pa augšminēto tel.

OPTICAL STUDIO
R. Schmid, Optician
VĀCU OPTIĶIS —
Speciālizējies kontaktlenžu nozarē. Lielā izvēlē eiropiešu aceņu rāmji.
1586 Bloor St. W., Toronto, vienu bloku no Latviešu kreditsab. Dundas - Bloor nodaļas. Tel. 535-6252.

R. S. KANE Ltd.
APBEDĪŠANAS BIROJS
4812 Yonge Street
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale, Ont.
221-1159

Alcan Building Products Authorized Dealer — ALCAN
Māju īpašnieki!
Ir trīs veidi, kā var ietaupīt ar ALCAN SIDING
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem

1) **Ietaupa darbu un laiku**
2) **Instalācijas un apkures izdevumus**
3) **Uzlabo izskatu un līdz ar to palielina mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantija**
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGUS
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864 *īpašnieks Artūrs Mīme*
2226 Dundas St. W., Toronto, M6R 1B3

DOWNTOWN WOOLS, ARTS & CRAFTS
Īpašn. Elza Avots
9 Queen St. East (pie Simpsona un Yonge).
Lielā izvēlē dažādu rokdarbu materiāli.
Padomi rokdarbu jautājumos.
TEL.: 368-5011

Murray E. Newbigging
BĒRU MĀJA
- **Izjusti personīgi pakalpojumi**
- **Pastāvīga kapella**

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., pie Eglinton Ave.
Auto novietošana. Tel. **489-8811, 489-8002**

Ātri, glīti un lēti
iespiežam
dažādus ielūgumus
Tel. 466-1514

Latviešu nams Toronto
IZĪRĒ TELPAS
SARĪKOJUMIEM UN VIESĪBĀM
Pēc vēlēšanās nama dāmu komiteja rīko
GODĪBU GALDUS
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Tel. 922-2931

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Mēs pārsutām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19 2/3 märc. netto
LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ
Biroja laiks - pirmd., otrd., ceturtdien un piektdien no pl. 9.00 — 17.00.
Piektdienās vēlākā laikā — iepriekš sazinoties pa telefonu
Sestdienās no pl. 9.00 — 16.30, trešdienās birojs slēgts.
Jūnijā, jūlijā un augustā — atvērts trešdienās, slēgts sestdienās.
BALTIC Exporting Co.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
tālr. 531-3098

PIEMINEKĻI
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2044 Yonge St., Toronto
M4S 1Z9
Starp Eglinton un Davisville

Nelegālie izdevumi Padomijā

Okupētajā Lietuvā iznāk 16 dažādi pagrīdes izdevumi, daži iznākuši tikai reizi, citi vairākas reizes. Pazīstamākais ir Lietuvas katoļu baznīcas chronika, ko parasti apzīmē ar vārdu Chronika. Tas sāka iznākt 1972. gada 19. martā un vēl vienmēr iznāk. To lasa ne vien okupētajā Lietuvā, bet arī ārzemēs. Angliski pārtulkoti 48 numuri. Publikācija iznāk apmēram ik pa diviem mēnešiem ar plašu un labi dokumentētu informāciju, aprakstot kristīgo vajāšanas, tiesāšanas un izsūtīšanas.

Čeka mēģinājusi šo izdevumu apturēt visiem iespējamiem līdzekļiem, bet desmit gadu laikā tas nav izdevies. Kad kādu no redaktoriem vai līdzstrādniekiem apcietina, rodas brīvprātīgie, kas stājas viņa vietā.

Kā Chronika atstāsta, no šī izdevuma baidās pat vietējā izpildvara. Augstāks Lietuvas Izglītības ministrijas ierēdnis A. Sinkevičs kādā rajona skolotāju sanāksmē 1975. gada 26. augustā teicis:

,,Es gribu jums teikt, ka katra netaktiska skolotāja rīcība pret ticīgiem skolniekiem vai viņu vecākiem tiks paziņota visos sīkumos Chronikai bez pārspīlējumiem, nosaucot vārdus, skolu un datumu. Šo izdevumu lasa ne vien te (Lietuvā), bet arī ārzemēs, kur to pārtulko angļu, franču, spāņu un citās valodās. Tāpat nav nekāds noslēpums, ka vairums no mūsu cilvēkiem klausās Minchenes raidītāju (Radio Liberty). Tas tikai rāda, ka rietumos interesē viss, kas notiek mūsu zemē...'' Nobeigumā runātājs izteica cerību, ka skolotāji neļaus sevi ietekmēt propagandas raidījumiem rietumos un bezvērtīgiem izdevumiem.

Chronika uztur sakarus starp tēvzemi un izsūtītiem plašajā ,,Sibirijas Lietuvā.'' Kādā numurā rakstīts:

,,Kopā ar simtiem citu tautiešu sūtām jums, kas atrodaties gulaga ellē, šādu norādījumu: Mēs jūs neesam aizmirsuši. Visa Lietuvas nācija ir ar jums. Ticiet patiesības, miera un brīvības uzvarai!''

Ieslodzītie atbildēja ar savu pagrīdes izdevumu ,,Gulaga archipelaga chroniku'', kas parādījās 1977. gadā. To slepeni bija publicējuši politiskie ieslodzītie Permas 36. soda nometnē. Pēc daudziem gadiem daži no viņiem nebija zaudējuši ticību.

Petras Paulaitis ieslodzījumā pavadījis 32,5 gadus, viņam vēl atlikuši trīs gadi un seši mēneši. Viņš pateicas tautiešiem un aicina tos ar lielāku dedzību stāvēt par brīvības iegūšanu. Atskaitot apaukstēšanos un reimatismu, viņam nav citu sūdzību par savu veselību.

Vladas Lapienis šinī izdevumā raksta, ka viņi, Lietuvas katoļi, nolēmuši cīnīties par savu ticību, par īstu vienlīdzību un par tiesībām, kas ne vien rakstveidā vai vārdos garantētas, bet ko ievēro arī ikdienas dzīvē.

Baptisti izdod ievērojamākos nelegālos izdevumus, kas parasti parādās rēgulāri. Pirmie baptistu publicējumi Pad. savienībā parādījās jau 1964. gadā ,,Brālības biļetens'' un ,,Pestīšanas vēstnesis'', bet 1971. gadā iznāca ,,Baptistu ieslodzīto vecāku biļetēns'', kam 11 gados iznākuši gandrīz 80 numuri.

Pareizticīgiem nav zināmi nelegālie izdevumi, bet tiem parādījušās dažādas vēstules un dokumenti no organizācijām, nelegāliem semināriem, nesen arī no Ticīgo aizstāvju tiesību komitejas.

Sešdesmito gadu otrā pusē Pad. savienībā sāka parādīties ar roku rakstītas vai mašīnrakstā dažādas vēstules, dokumenti, ziņojumi, kas gāja no rokas rokā pa visu zemi, līdz pārgāja robežu un nonāca rietumos.Sākumā tie bija literāru, filozofisku vai mākslas darbu publicējumi, ko paši autori izplatīja. Vēlāk to saturs paplašinājās, līdz izveidojās rēgulāri nelegālie izdevumi.

Vecākais un pazīstamākais ir Tekošo notikumu chronika, kas vispirms parādījās Maskavā 1968. gada aprīlī. Tas iznāk vēl tagad, bet ar lielām grūtībām un nerēgulāri, jo izdevējus bieži arestē. Otrs labi pazīstams nelegālais izdevums ir ukraiņu valodā publicētais Ukraiņu Vēstnesis. Bez tam ir krietns skaits dažādu citu izdevumu. Nedaudzi izdevumi parādījušies arī Latvijā.

Lietuvas katoļu Chronika radās pēkšņi. Kad padomju vara apcietināja un tiesāja priesterus, 40 Viļņas apgabala garīdznieku 1969. gada augustā nosūtīja Kosīginam Kremlī laipnu, stingrā valodā rakstītu vēstuli, norādot uz daudzkārtējiem konstitūcijas pārkāpumiem Lietuvā. Daudzus parakstītājus pēc tam vajāja. Gadu vēlāk vairākus priesterus notiesāja par katehisma mācīšanu bērniem.Atkal 1100 ticīgo parakstīja petīciju.

Dažādi citi iesniegumi sekoja, kad bija notikušas represijas pret garīdzniekiem. Kad 1971. gada 12. novembrī notiesāja priesteri Prosperu Bubni Kauņas apkārtnē, 17.054 parakstīja petīciju Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāram Kurtam Valdheimam. Radās vēlēšanās šos notikumus pavēstīt Lietuvas iedzīvotājiem, un tā radās Chronika.

Tikai divus mēnešus vēlāk, 1972. gada 14. maijā, Kaunas centrā sevi sadedzināja 19 g.v. Romas Kalanta. Pirms paredzētās apbedīšanas KGB slepeni pārvietoja zārku uz kādu priekšpilsētas kapsētu. Tas Kaunā radīja nemierus — 21. maijā pilsētā izsludināja izņēmuma stāvokli. Pēc ziņām tur bija 15 nonāvēto, vairāki simti ievainoto un 3.000 apcietināto. Pēc tam 1973. gada martā Izglītības ministram izsniedza 14.604 personu parakstītu petīciju, bet mēnesi vēlāk 16.800 personas protestēja reliģijas lietu komisāram par konstitūcijas pārkāpšanu.

KGB sāka meklēt personas, kas izdeva Chroniku, tāpat centās atrast petīciju parakstītājus, tomēr 540 lietuvieši augustā iesniedza petīciju Augstākajai padomei Maskavā. Viņi nelūdza un neaizstāvēja, viņi iesniedza prasību dibināt reliģiskas organizācijas, publicēt grāmatas un reliģiskus žurnālus un gūt reliģisku izglītību.

Chronika par šiem notikumiem ziņoja, tāpat par padomju iestāžu pretreliģisko nostāju. Daudzus līdzstrādniekus policija apcietināja,bet jauni darbinieki radās apcietināto vietā.

Jau 1974. gada 4. aprīlī uzraudzības iestādes apcietināja piecus Chronikas redaktorus un tos notiesāja par izdevuma pavairošanu un izplatīšanu. Chronika esot pretpadomju literātūra, izdomāti stāstījumi, kas radušies no tukša gaisa. Tās mērķis esot apsmiet padomju sistēmu un kavēt izglītības darbu skolās.

Tā paša gada 27. augustā apcietināja Nijoli Sadunaiti. Drošības iestādes ierēdņi viņu pārsteidza brīdī, kad viņa ar mašīnu pārrakstīja Chronikas 11. numuru. Viņu nosūtīja uz Mordāvijas soda nometni 1975. gada 20. jūnijā, atgriezās pēc sešu gadu soda izciešanas 1980. gada jūlijā.

Maskavā 1974. gada 28. decembrī arestēja krievu biologu Sergeju Kovaļevu, un gadu vēlāk viņu no tiesāja ar 7 gadiem ieslodzījumā par Chronikas pārtulkošanu krieviski.

Divas reizes apcietināts Antanas Terleckas par sadarbību ar lietuviešu nelegālo presi. Viņņā 1979. gada 11. decembrī apcietināts Julijs Sasnauskas, kuŗa mājā atrada 70 reliģiskus darbus un dažus Chronikas eksemplārus.

Chronika sastāv no 40 mašīnraksta lappusēm uz plāna papīra, kas parādās lietuviešu un krievu valodā. Ārzemēs to pārtulko angļu, franču un spāņu valodā. Tur sīki aprakstīta ticīgo apcietināšana, tiesas sēžu gaita, izsūtīšana, arī atgriešanās no izsūtījuma. Rakstiem pievienoti foto uzņēmumi, nereti arī no izsūtījumu vietām.

Uzsākot septīto gadskārtu 1979. gada martā, Chronika savā 37. numurā atzīmēja, ka sākuma grūtības pārvarētas, arī drošības policija nav varējusi apturēt tās izdošanu. Informācijas avoti pieauguši, cilvēku sirdis kļuvušas nosvērtākas, lasītāju skaits audzis, izdevums pat ārzemēs daudziem atvēris acis par stāvokli Lietuvā. Chronika ir nācijas sirdsapziņa, baznīcas balss un sauciens pēc palīdzības visai pasaulei.

Chronika nevarētu darboties bez drošsirdīgiem līdzstrādniekiem, no kuŗiem vairāki ir notiesāti. Bez simtiem lietuviešu, kas riskē zaudēt brīvību, Chronika būtu tikai mazs, nevarīgs zīdainis tas pateicas tautiešiem rietumos, kas izplata patiesības vārdu aiz dzelzs aizkara. V. I.

N.S. Zemgals

Sapnis Rūndālē

STĀSTS

(Nobeigums)

Te piepeši zālē atmirdzēja kautrīga sveču gaisma, kaut kur tālumā skanēja mūzika, un ja ieklausījās, varēja sadzirdēt klusinātus smieklus. Sveču gaisma mirdzēja kristala kroņluktuŗos. Spoguļos parādījās attēli. Cauri zālei sāka staigāt dāmas greznos tērpos, lēni vēdekļus vēdinādamas. Vīrieši, tērpušies tādās jocīgās īsās biksēs līdz ceļiem, toties zeķes viņiem bija gaŗas. Marga gribēja lēkt augšā un skriet laukā, bet tad sajuta māsīcas Britas silto augumu blakus, laidās dziļāk sapņu pasaulē. Skanēja skaļāk smiekli, glāžu šķindoņa vijās cauri tālajām mūzikas skaņām. Valoda bija sveša, bet brīnums, neviens nelikās manām meitenes. Sulaiņi tādās ļipainās frakās steidzās sīkiem soļiem cauri telpai, nesdami uz paplātēm glāzes. Tā bija krāsu bagātība, kas raustošā sveču gaismā atmirdzēja glāzēs. Rubīna sārtums, dzintara vai medus krāsa spīdēja daudzajās glāzēs, neskaitāmi burbulīši dzirkstēja sveču gaismā kā mazi dimantiņi.

Steidzīgiem solīšiem cauri zālei izsteidzās vairākas jaunas sievietes, tādām baltām aubītēm galvās, nesot dažāda veida bļodas un traukus.

Pamazām telpa iztukšojās, valoda apklusa, tikai sveču liesmas kā mazas saulītes atmirdzēja lielajos spoguļos. Marga gribēja celties, kad durvīs pamanīja divus ļipainās frakās tērptus sulaiņus. Viņu rokās gāzelējās paplātēs pusizdzertās glāzes. Margai par brīnumu viens no sulaiņiem sāka runāt latviski.''Vai Tu, Mārci, redzēji, cik skaista bija Bauskas pilsmuižas jaunā mamzele,'' klusi jautāja jaunākais no sulaiņiem. Lielais un neveiklais Mārcis paraustīja plecus un, apkārt skatīdamies, izdzēra pusizdzertās glāzes. ''Ne nakts laikā es to mamzeli neņemtu pretīm pret Vircavas Upleju smēdes kalēja māsu Lāsi''. Tad, pārmetoši noskatījies Kristapā, dusmīgā balsī teica: Tu labāk, Kristap, pacenties, lai Tavas glāzes būtu arvien piepildītas. Citādi vecais Švitenes barons nosūdzēs atkal Tevi virssulainim Spricim. Dabūsi atkal divpadsmit'', uz durvju pusi iedams, norunāja Mārcis.

Pēc maza brīža četru sulaiņu un vairāku kungu pavadīts, durvīs parādījās vīrs, kuŗa priekšā visi klanījās. Būs pats hercogs — nodomāja Marga. Svinīgais gājiens lēni virzījās cauri spoguļu zālei, tikai abi sulaiņi kā sastinguši palika pie durvīm stāvot. Margai likās, ka lielā Mārča lūpās parādījās tāds nicinošs smīns. Pamazām telpa iztukšojās, un klusums pārņēma mirdzošo zāli. Margai likās, ka nu pienācis laiks pazust, vēl gribējās sapurināt blakus sēdošo Britu un...te piepeši, nezin no kurienes, parādījās lielais Mārcis. Viņš izstiepa rokas,it kā gribēdams saņemt Margu savās rokās. Bailēs Marga sāka skaļi saukt:''Mēs esam brīvi ļaudis, tā ir mūsu zeme'', bet sauciens it kā iesprūda kaklā, Mārča rokas sāka purināt Margu. ''Kuš, kuš, kā nu sagulējusies'', kā no tāluma Marga sadzirdēja krusttēva balsi.''

''Te nu bija lielās ceļotājas Nu stiprāk un skaidrāk virs Margas galvas skanēja otrā krusttēva balss. ''Ceļas nu, citādi nokavēsim bānīti, būs jāiet uz mājām kājām.'' Marga atvēra acis un kā atspere uzlēca kājās, blakus Brita vēl samiegojusies berzēja acis. Abas māsīcas skaistajā pavasaŗa dieniņā bija aizsnaudušās un sapņu pasaulē pārdzīvojušas seno dienu greznību un redzējušas svešu kungu uzspiesto kalpību. Tagad pēc Otra pasaules kaŗa, abas māsīcas ir sirmas māmuļas. Viena no viņām vada dzīvi Savienotās valstīs, otra iekārtojusies plašajā Kanadā. Tiekoties, abas māsīcas domās un runās izstaigā bērnības un jaunības tekas. Domas kā baltas dūjas aizlido uz tālo Bauskas pili. Izstaigā Mēmeles un Mūsas krastus. Paliec sveika, mazā sapņu zeme. Vilņo straujāk, Daugava. Jūras dzīlēs nogulsnē sāpes. Reiz uzlēks saule, sildīs zemi, dzeguze kūkos birztalās.

IZĪRĒJAMS DZĪVOKLIS

Willow avenijā, tuvu pie ezera, klusā nesmēķētāju mājā, ar garāžu. 691—8329.

ALOE VERA
dabīgo augu produktī

veselības kopšanai — diētai — ādas kopšanai
1617 Edgehill Pl., Ottawa, Ont. K1V 7V4
(613) 733—8950
ERNA DZĪTARS
Forever Living Products Inc.
patstāvīga aģente

SAVIENOTĀS VALSTIS

ŅUJORKA

● Ņujorkas latviešu koncertapvienības trešais un pēdējais šīs sezonas koncerts 22. maijā mazajā Karnegi zālē bija veltīts jaunās paaudzes māksliniekiem. Mecosoprāns Laila Saliņa un pianiste Jolanda Liepa atskaņoja latviešu un cittautu komponistu darbus. — Jāni Mediņu, Jāzepu Vītolu un Arnoldu Šturmu. M. Ravela dziesmās piedalījās arī flautiste Lalita Saliņa. Lailai Saliņai patīkama un spēcīga balss, viņa izpelnījās klausītāju atzinību. Jaunā mūziķe beigusi Jaunanglijas konservātoriju ar uzslavu, saņēmusi labas atsauksmes par iepriekšējiem koncertiem. Jolanda Liepa beigusi Jēlas universitāti ar maģistres gradu, bijusi soliste vairāku orķestru koncertos.

● Sociloģijas profesore Astrida Butnere 22. maijā DV namā runāja par veco ļaužu problēmām, apskatot novecošanos no bioloģiskā, psiholoģiskā un sociloģiskā viedokļa. Cilvēku caurmēra vecums tagad pārsniedz 70 gadu; ASV ir 11% pāri par 65 gadu veco. Psiholoģiski vecumā jāpārorientējas samazinātas redzes vai dzirdes spēju dēļ, kā arī novecošanās vai bezdarbības dēļ. Kaut sociloģiski ASV ir jaunu cilvēku zeme, valsts gādā arī par veciem cilvēkiem. Pēc referentes vērtējuma grūtāk ir atraitnēm un vispār sievietēm. Viņa apskatīja , kā dažādas tautas atrisina veco ļaužu problēmas, ieskaitot piespiedu nomirdināšanu. Referente ieteica vecumdienās būt aktīviem, lietot pareizu pārtiku, izvairīties no tauku lietošanas, piedalīties sabiedriskā dzīvē. Vecumā pieejama dažāda veida palīdzība, ko daudzi neizmanto vai nezina. Vientulībā dzīvojot, cilvēks var nonākt depresijā, bet satiekoties ar cilvēkiem, var parunāties un tā izbēgt depresijai. Klausītāji bija gandrīz tikai vecās paaudzes cilvēki.

Vk.

SV. PĒTERSBURGA

● Latviešu kultūras centrā 21. maijā Literātūras un mākslas kopas sanāksmē bij. Latviešu preses biedrības priekšnieks Viktors Irbe no Ņujorkas referēja par tematu ,,Septītās lielvalsts (preses) latviskie pamati.'' Sarīkojumu ievadīja kopas priekšniece Marga Millere-Grasmane, iepazīstinot klausītājus ar referentu. V. Irbe savā referātā apskatīja latviešu preses rašanos, tās attīstību vēstures gaitā, kā arī pašreizējo stāvokli tēvzemē un svešumā. Referātā apskatīja lielākos un ievērojamākos latviešu preses izdevumus, to ietekmi uz lasītājiem un dažādas grūtības to izdošanā, kā latviešu preses izdevumus ārzemēs, nometņu laikos un pašreiz. Beigu daļā referents pieskārās jaunajām iespiešanas technikām un latviešu preses nākotnei. Viņš arī apskatīja, ko amerikāņu preses darbinieki domā paši par sevi un kā tie sevi novērtē.Pēc referāta bija vairāki jautājumi Nobeigumā literārās kopas cienasts ar kafiju. Apmeklētāju ap 50.

● Sv. Pētersburgas latvieši atsākuši vasaras izbraukumus piknikā uz De Soto parku. Pirmais pikniks šovasar notika 12. maijā, nākamie katra mēneša otrā ceturtdienā.

● Sv. Pētersburgas Latviešu biedrības valde nolēmusi turpmāk izdot biedrības laikrakstu vai biļetenu, ko aicināti sagatavot A. Tīruma, V. Vištelis un V. Ievalts. Līdz šim Pētersburgā iznāca Saulainā Krasta Vēstis apmēram 70 lappušu biezumā, reizi mēnesī. To izdod Andris Lamberts.

Vk.

INDIANAPOLĒ

● Jau kopš 1952. gada, kad pianists brīvmākslinieks Valdemārs Meļķis Indianapolē sāka mācīt klavieŗu spēli, par jauku tradiciju un jauno talantu parādi kļuvis gadskārtējais audzekņu vakars ik maija beigās. Šogad tieši 1-1/2 stundu ilgajā programmā Indianapoles Latviešu sabiedriskā centra Nacionālajā zālē dzirdējām 13 audzēkņu sniegumu, starp tiem bija 6 latviešu jaunieši.

Vakaru ievadīja Biruta Grīslīte ar V. Dārziņa ,,Rikšu bēri es palaidu'' un Reinholda ,,Impromptu,'' bet izskandināja Roberts Sventeckis ar Ūdŗa ,,Variācijas par latviešu tautasdziesmu'' un Šūmaņa ,,Soaring.'' Mūsu jauniešus vēl pārstāvēja Linda Sventecka /latviešu tautasdziesma, Brimhola ''Time for dancing'' un Elmenreicha ,,Spinning Song''/, Ēriks Sventeckis /Duvernoja ,,Castanetas'' /Andris Bērziņš /J.C. Bacha ,,Invention'' un ,,Love Story''/ un Andrea Burģe /Čaikovska ,,Valse''/. Latviešu audzēkņu vecāki pateicībā V. Meļķim pirms koncerta pasniedza sarkanas un baltas neļķes, kas vāzē rotāja blakus flīģelim novietoto galdiņu.

● Vienā laikā notikušajās Indianapoles pilsētas un Mariona apriņķa vidusskolu gadskārtējās meistersacīkstes vieglatlētikā IUPUI jaunajā stadionā 13. maijā pārsteigumu sagādāja Beech Grove vidusskolas priekšpēdējā gada audzēknis Viktors Vuškalns, apriņķa 13 vidusskolu konkurencē negaidīti izcīnot meistartitulu 3200 m skrējienā /kas tagad aizstāj kādreizējo 2 jūdžu skrējienu/,sasniedzot jaunu personisko rekordu—9:31,0 min. Šis laiks bija 15,8 sek./!/, labāks nekā Indianapoles pilsētas vidusskolu meistarsacīkšu uzvarētāja iespētais, un atpalika tikai 4,5 sek. no Indianas pavalsts vidusskolu šī gada sezonas līdz šim labākā sasnieguma. Vietējais dienas laikraksts ,,The Indianapolis News'' pieminēja arī, ka Viktora vecāki nāk no Latvijas.

G.G.

Daugavas Vanagu Ziemeļrietumu apvienības valde. Uzņēmumā 1.r. no kr.: Edgars Elferts, priekšn. Austris Ķirsis, Jānis Muižnieks. Aizmugurē no kr.: Juris Sproģis, Žanis Cibis, Leonards Švarcs, Arnolds Pļaviņš, Žanis Elferts, Alfons Pedecis.

MINEAPOLE

● Apustuliskais protonotārs prelāts Vincents Strelevičs Dieva mierā aizgājis 1983. gada 27. maijā, St. Paulā, Minesotā. Aizlūgums notika 3. jūnijā Sv. Agneses baznīcā, St. Paulā, bet bēŗu dievkalpojums notika 4. jūnijā pl. 10.

● Aizvesto piemiņas akts notiks otrdien, 14. jūnijā, plkst. 19, Latviešu namā: 2337 Central Ave, N.E., Mineapolē.Aktu ievadīs māc. Dr. M. Gulbis ar lūgšanu, pēc tam Latviešu apvienības Minesotā priekšnieks A. Dombrovskis teiks uzrunu. Piemiņas akta runu teiks Amerikas Latviešu katoļu apvienības priekšnieks Dr. J.Dimants, Jr. Aktu kuplinās DV Apvienības vīru ansamblis Atvaļinātie kanaki Ž. Šmita vadībā. Ieeja aktā, sākot ar 3 dol. ziedojumu, pensionāriem un studentiem 2 dol., bet kaŗa invalidiem un skolniekiem līdz 12 g. ieeja brīva. Aktu laipni lūdz apmeklēt Latviešu apvienība Minesotā un St. Paulas latviešu katoļu draudze.

TAKOMA

● Gadu no gada maija mēnesī Daugavas Vanagu ziemeļrietumu apvienība godina un atceras Latviešu leģiona un Kurzemes cietokšņa cīnītājus. Šī pavasaŗa sarīkojums notika 14. maijā, ko atklāja apvienības priekšnieks Austris Ķirsis. Svētbrīdi vadīja mācītājs Edmunds Mačs.

Sanāksmes dalībniekus sveica Jānis Pružinskis no DV apvienības Ziemeļkalifornijā.Sekoja vakariņas vanadžu kopas gādībā, pēc kuŗām Sietlas teātŗa kopa izrādīja dziesmu spēli Sapņu princese Kazimira Upenieka vadībā.

Vakars beidzās ar saviesīgu dzīvi.

● 20.maijā miris Pēteris Mazītis,dz.Sērmūkšu pag.1895.g.Apbedīts Takomas Jaunās kapsētas latviešu nodalījumā. Bijis vispusīgs sabiedrisks un saimniecisks darbinieks. Pavadītāji aizgājēju cildināja par darbu LELDAs revīzijas komisijā, Takomas latviešu draudzē — viņš bijis tās priekšsēdis un ilgus gadus darbojies valdē. Bijis Ziemeļrietumu apvienības biedrs. Bijis dažādos amatos valdē un revīzijas komisijā. Apbalvots ar DV augstāko atzinību — krūšu nozīmi zeltā.

Dzimtenē strādājis Siguldas pilsētas valdē, vēlāk līdz 1944. gadam bijis Siguldas pilsētas galva.

Izvadīšanā piedalījās prāvests Roberts Āboliņš un mācītājs Edmunds Mačs. DV biedri stāvēja goda sardzē. Atvadu vārdus teica Takomas draudzes priekšn. E. Vērzemnieks, no Baznīcu apv. P. Bukans, DV ziemeļrietumu apv. A. Ķirsis u.c.

A. Pl.

GRAND RAPIDI

● Grand Rapidu latviešu ev. lut. draudzes jaunatnes iesvētes dievkalpojums notika 29. maijā Immanuela baznīcā, kuŗā sprediķoja māc. J. Mednis un piedalījās māc. V. Fricsone. Dziedāja draudzes koris Anitas Sarmas vadībā, ērģeles spēlēja Immanuela draudzes ērģelnieks Jānis Tuks. Iesvētīja Lindu Plāti, Ingridu Russellu, Ronaldu Russellu, Anitu Šulti, Margu Šulti un Edgaru Šulti, kuŗiem draudzes priekšnieks pasniedza bībeles. Pēc dievkalpojuma vecāki bija rīkojuši iesvētāmiem, radiem un draugiem mielastu latviešu biedrībā vai savās mājās.

● Pianists Valdis Treimanis grandrapidiešiem labi pazīstams kopš gadiem un koncertējis vairākkārt. Arī šoreiz mākslinieks bija ietvēris šo pilsētu savas turnejas maršrutā, sagādājot pateicīgajiem klausītājiem patīkamu svētdienas pēcpusdienu 22. maijā. Programmas pirmā daļa bija veltīta latviešu autoru darbiem, otrā — Šopena un Straussa romantikas meistardarbiem, ko viņš nospēlēja ar aizrautību un māksliniecisku šarmu. Apmeklētājos bija mākslas cienītāji, no kuŗiem daži redzami vai ikvienā sarīkojumā. Daudz bija aplausu un ziedu.

● Latviešu pensionāru biedrības sanāksmē 30. maijā Latviešu biedrības namā bija pulcējušies pāri par 60 apmeklētāju, to vidū tāla viešņa no Kalifornijas I. Dankere. Sanāksmē par Mātes dienu runāja B. Maine. Kā zināms, mūsu dzimtenē to ieviesis 1924. g. toreizējais Mazsalacas draudzes māc. A. Skrodelis, tagad prāvests Kanadā. Referente arī citēja vairākas dzejas un tautasdziesmas, kuŗās pieminēta māte kā ģimenes sargātāja, atgādinot, ka ģimenes stiprums, reliģija un morāle, ir arī valsts stiprums. Ievadījumā runāja biedrības priekšnieks J. Sulainis, sab. kult. nozares vadītāja A. Tālberga un viešņa I. Dankere. Saimnieces L. Ungleniece, M. Šoka un A. Stagare bija gādājušas par garšīgām pusdienām, kafiju un dažāda veica cepumiem.

Pensionāru Jāņu dienas sanāksmē 27. jūnijā latviešu biedrībā agr. J. Venners no Kalamazū runās par augļu kociņiem un kā tos pasargāt no kaitēkļiem. 25. jūlijā savukārt notiks pensionāru pulcēšanās Mežvidos. Abos saietos gaida ciemiņus arī no tuvākiem latviešu centriem, jo visus laipni sagaidīs rīkotāji. Oficiālais sākuma laiks Mežvidos pl. 12, kā 27. jūnijā, tā 25. jūlijā.

● Mežvidu pārvaldes vasaras sezonas atklāšanas sarīkojums notika 15. maija draudzes lauku īpašumā un bija piepulcinājis pilnu zāli apmeklētāju. Pēc dievkalpojuma vairākas dziesmas nodziedāja Grand Rapidu latviešu koris Monikas Daukstes vadībā. Runāja B. Maine un Mežvidu pārvaldes priekšnieks J. Bušs, gan par Mežvidu lietām, gan pavasara atnākšanu. Meitenes — Anita Sarma un Inta Medne diriģenti un dziedātājus apveltīja ar ziediem.

● Savā dzīvesvietā pēkšņi mirusi 52 g.v. Zelma Klauža. Viņas vīrs miris pagājušā gadā. Nelaikei veltīts aizlūgums notika 11. maijā, otrā dienā izvadot uz Sv. Krusta kapsētu. Izvadīja priesteris Ed. Statkus, Z. Klauža dzimusi Līvānos, bet uzaugusi pie audžu vecākiem Atašienes pagastā. Par viņu sēro meita un dēls ar ģimeni ASV, māsa un brālis dzimtenē.

V. Z.

RAIBĀ NEDĒĻA

ANDROPOVS DRAUD

Viljamsburgā notikušās septiņu valstu galvu konferences rezultāti nebūt nav patīkami Maskavai. Šajā konferencē nedominēja Vašingtonas domstarpības ar amerikāņu sabiedrotiem. Gluži otrādi — konferencei bija jākonstatē, ka Rēgena saimnieciskās politikas rezultātā jau sācies konkrēts rietumu attīstīto rūpniecības valstu produkcijas, tirdzniecisko darījumu un finanču sistēmas nostabilizēšanās pagrieziens, citiem vārdiem, saimnieciskais atslābums, kas vēl nesen robežojās ar bīstamas krizes dimensijām, ir jau aiz muguras, un kopā ar ASV arī Kanada, Francija, Rietumvācija un Lielbritanija, Japāna un Itālija var raudzīties nākotnē daudz paļāvīgāk.

Ne tikai tas vien. Šo septiņu valstu pieņemtā rezolūcija stratēģisko atomieroču samazināšanas un atbruņošanās jautājumā izkliedēja tumšos mākoņus, kas šķietami apdraudēja NATO alianses pastāvēšanas pamatus. Viljamsburgā amerikāņu sabiedrotie pievienojās Rēgena doktrīnai,

Nītze ar Kvitinski meklē atrisinājuma formulu.

kas brīdina pasauli no briesmām padomju militārās un politiskās stratēģijas ekspansijas ietvaros.

Arī Ženēvā, kur vēl joprojām turpinās Vašingtonas un Maskavas dialogs faktisko atomieroču samazināšanā un atbruņošanās jautājumos, pavīdēja cerību stariņš. Amerikāņu delegāts Nītze ar Kremļa emisāru Kvitinski kādā pastaigā ,,zem četrām acīm'' esot gandrīz jau atraduši formulu konkrētu sarunu uzsākšanai, lai izkļūtu no iestiguma purva. Pagājušā nedēļā tur ieradās arī vairāki techniskie lietpratēji un citas autoritātes, kas vēlreiz izmēģinās roku, meklējot abām pusēm pieņemamu atrisinājuma formulu. Kremļa delegāti tomēr vēl joprojām ignorē Rēgena deklarāciju, ka amerikāņi nekādā gadījumā un nekur nesāks militāru agresiju pret nevienu valsti.

Neņemot vērā Kremļa neatlaidīgo aktīvitāti psiholoģiskā kara ietvaros — atomkara šausmu bubulis un pacifistu vaimanas nav panākuši cerēto. Ja atbruņošanās sarunas tiešām neveiksies, tad vēl šī gada beigās jaunie amerikāņu aizsardzības ieroči tomēr būs uzstādīti Vecajā kontinentā.

Andropovs, Kremlī pieņemot Somijas valsts prezidentu pagājušā nedēļā, nodeklarēja Baltijas jūras telpu par neitrālu no atomieročiem brīvu territoriju. Tanī pašā laikā Andropovs brīdināja Rēgenu un NATO valstis, ka Peršinga II un Cruise raķešu uzstādīšanas gadījumu Eiropā viņš uzskatīs par tiešiem draudiem Pad. savienībai, tādēļ Kremlis no savas puses pavirzīs tuvāk uz rietumiem savu stratēģisko atomieroču izšaušanas bazes, lai tās varētu sasniegt ne tikai visas Eiropas mētropoles, bet arī vajadzības gadījumā ASV territoriju.

TAČERE — MŪSDIENU ČERČILS

Tačeres popularitāti no jauna apliecināja britu parlamenta vēlēšanas. Opozicijas partijas nebija gaidījušas tik lielu britu vēlētāju atbalstu Dzelzs lēdijai — konservātīvo partijas līderei Margrietai Tačerei.

Daudzi komentātori tagadējo britu valdības galvu nostāda blakus Čerčilam un citiem britu ievērojamākiem valstsvīriem. Patiesi, ar savu noteikto stāju viņa neilgā laikā izveidojusi Lielbritaniju

Tačere dod smagu triecienu marksistiem.

par brīvās pasaules demokratiju vadošo politisko un stratēģisko platformu draudošo austrumu briesmu atvairīšanai. Viņa lietas sauc īstā vārdā. Viņas vārdiem seko arī lēmumi un darbi, kas ne vienmēr ir populāri, bet nepieciešami valsts interesēm. Ne par velti Maskava jau pirms vēlēšanām vaimanāja par reakcionāro spēku (Tačeres) smago triecienu britu sociālistiem.

DUMPIS PRET ARAFATU

Vidējos austrumos gluži negaidot karstā katlā nokļuvis palestīniešu atbrīvošanas organizācijas līderis Arafats. Lebanonā palikušie palestīniešu bruņotie spēki atteicās paklausīt viņa pavēlēm, un vairāki augsti palestīniešu virsnieki apvainoja Arafatu neattaisnojamā piekāpībā kā attieksmēs ar Jordānas karali Huseīnu, tā arī pret Izraēlu. Dumpinieki ir PLO radikāļi ar El Fata nogrupējumu priekšgalā. Arafats gan apgalvoja, ka sacelšanās esot pārvarēta un viņam klausot visi palestīnieši, bet pašu palestīniešu savstarpējās bruņotās sadursmes Lebanonas Beka ielejā liecina pretējo. Pēc pēdējām

El Fate pret Arafatu.

ziņām Arafatam naidīgos spēkus atbalsta Sirijas prezidents Asads ar municijas un ieroču piegādi.

Arī Beginam ir savas galvassāpes, jo pagājis jau vesels gads kopš militārās dēkas Lebanonā. Izraēlas bruņotie spēki zaudējuši pāri par 500 kritušo, un tagad pašu izraēliešu demonstranti prasa tūlītēju karaspēka atvilkšanu no Lebanonas. Arī opozicijas partijas pārmet Beginam vilcināšanos sarunās ar arabu kaimiņiem. Pat līdz šim draudzīgā Ēģipte ir nobažījusies par Begina izaicinošo politiku Rietumu krastā, radot tur jaunas paliekamas žīdu kolonijas.

Runā, ka Rēgens drīzumā atsaukšot atpakaļ uz Vašingtonu savu īpašo sūtni Habibu. Habibs savos Vidējo austrumu ceļojumos patiesi ir gauži maz panācis. Kroni varbūt Habiba misijai uzlicis Sirijas prezidents Asads, atsakoties sēsties pie viena galda ar šo amerikāņu diplomātu.

Asads atbalsta palestīniešu dumpiniekus.

VANAGA BĒGŠANA PĀRSTEIDZ ZVIEDRUS

Latviešu pilota Valža Vanaga drāmatiskais lidojums uz Gotlandi acīm redzot sagādājis pārsteigumu Zviedrijai. Pagaidām tā ļoti piesardzīgi ziņo, ka Valšteinas ciemā kādā pļavā esot nolaidusies maza lidmašīna, no kuŗas izkāpis ap 30 g.v. jauneklis — latvietis no Rīgas. Viņš tūliņ prasījis politiskā bēgļa patvērumu. Mājas saimnieks, kuŗa pļavā Vanags nolaidās ar lidmašīnu, stāsta: ,,Es dzirdēju lidmašīnas troksni tuvu virs mājas jumta. Gaisā ieraudzīju mazu vienmotora lidmašīnu, kas kādas piecas vai sešas reizes pārlidoja manu māju. Es sapratu, ka kaut kas nebija kārtībā ar šo lidmašīnu. Pēc pēdējā pārlidojuma tā apmeta cilpu gaisā un nolaidās tuvējā pļavā. Es sabijos, jo domāju, ka tā ieripos mājas sienā. Īsi pirms apstāšanās tā sagriezās un nolaidās tikai kādus 15 metrus no mājas. Nolaišanās brīdī tuvējā sporta laukumā notika sacīkstes. Skatītāji un sportisti, redzot lidmašīnas nolaišanos, devās to skatīties. Pēc stundas ieradās

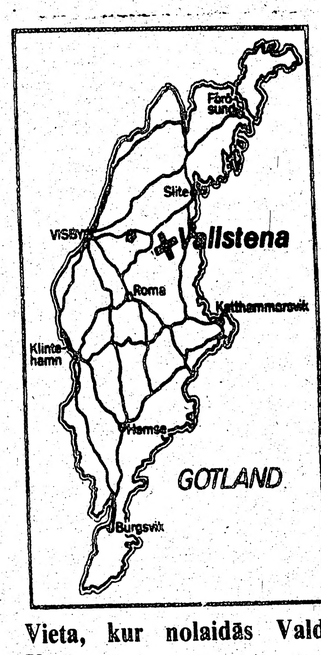

Vieta, kur nolaidās Valdis Vanags.

policija un militārie spēl kas iežogoja lidmašīnu.''

Cik zināms, padomju sūtniecība iesniegusi pieprasījumu Zviedrijas ārlietu ministrijai, lai tā atļauj kādam sūtniecības darbiniekam satikties ar bēgli. Vanagam tas paziņots, bet viņš atteicies no šādas tikšanās. Zviedru policija pagaidām noskaidrojusi, ka bēglis savā laikā bijis nosūtīts darbā tālu ārpus Latvijas robežām. Baidoties no represijām, viņš acīm redzot izšķīries par bēgšanu uz Zviedriju.

AFGANISTĀNĀ PĒC PLĀNA

Pēc pēdējām ziņām sarkanarmijas okupācijas spēki sākuši liela apmēra partizānu tīrīšanas akciju Afganistānas galvaspilsētas Kabulas pievārtē. Citas sarkanarmijas daļas koncentrētas Afganistānas un Pakistanas pierobežā ar uzdevumu ne vien iznīcināt tur sakoncentrētos afganistāņu brīvības cīnītājus, bet arī, lai aizkavētu ieroču piegādi, kas nacionāliem partizāniem plūst kā no Pakistanas, tā arī no Ķīnas.

Pēc amerikāņu izlūkošanas ziņām uz šo telpu nosūtītas vairākas īpaši apmācītas Kremļa divīzijas, pie kam afganistāņi apgalvo, ka telpu jau sasnieguši pāri par 15.000 okupācijas armijas spēkrati.

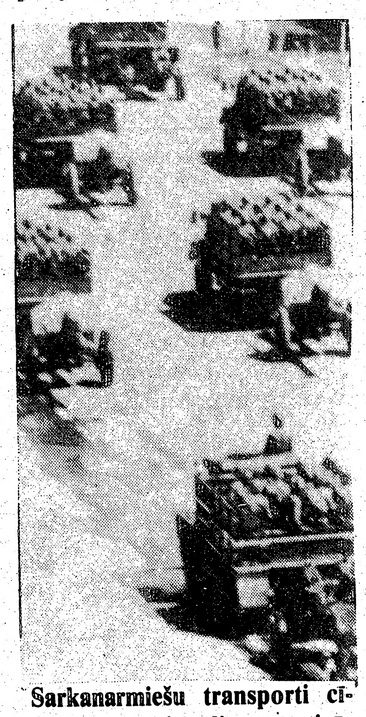

Sarkanarmiešu transporti cīņai pret nacionāliem partizāniem.

Mūsu laikraksta 10. un 11. lappusē rakstā These Ruins Accuse izmantoti Nacionālā Fonda Zviedrijā materiāli.

Lūgums lasītājiem šo vēstījumu nodot tuvējām angliski runājošām baznīcām, darba biedriem un paziņām, lai tādējādi atgādinātu brīvajai pasaulei baznīcas un ticīgo vajāšanu okupētajā Latvijā.

Lasītāji var pieprasīt papildus lapas (10, 100 vai vairāk eks.), sedzot tikai pasta izdevumus. Pieprasījumi adresējami LA redakcijai.

Agri pārtrūcis mūžs

20. maijā negaidīti no mums šķīries jauns, daudzsološs latviešu vēsturnieks Jānis J. Samts, tikai 33 gadu vecumā. Viņš piederēja jau pie tās paaudzes, kas dzimusi trimdā. Samts dzimis 1949. gada 10. jūnijā Štutgartē, Vācijā, bet izglītību ieguvis ASV. Augstāko izglītību viņš ieguvis Kalifornijā, sākumā San Mateo kolledžā, bet bakalaura un maģistra gradus vēsturē San Hozē valsts universitātē, kur turpināja arī tālākās studijas, latviešu valodā papildinoties Stenforda universitātē.

San Hozē valsts universitātē ar savu čaklumu, nopietnību un zināšanām viņš ātri vērsa uz sevi vēstures departamenta uzmanību un drīz kļuva profesoru Dr. Edgara Andersona un Irmas Eichhornes asistents Baltijas studiju programmā. Viņam bija arī lieli nopelni II Baltijas studiju konferences un Konferences Par Baltijas reģionu II Pasaules karā noorganizēšanā San Hozē valsts universitātē 1970. un 1972. gadā. Viņš darbojās arī vairākās universitātes komitejās un piedalījās Amerikas vēsturnieku konferencē 1974. gadā, četrās Baltijas studiju konferencēs Kanadā un arī vairākās latviešu jaunatnes konferencēs, vairākkārt būdams tur arī administrātors. Viņš bija aktīvs Amerikas vēsturnieku apvienībā, Baltijas studiju veicināšanas apvienībā, latviešu jaunatnes organizācijās un korporācijā Tervetia.

J. Samts publicējis arī vairākus rakstus par Baltijas vēstures jautājumiem žurnālos, bet viņa lielākais sasniegums bija 360 lp. plašā disertācija „Origins of Latvian Diplomacy, 1917—1925; the Role of Zigfrīds Anna Meierovics in Formulation of Latvian Foreign Policy." Darba pamatā ir Samta oriģinātavotu studijas ASV, Vācijas, Lielbritanijas un pieejamos Latvijas archīvos, laika biedru atmiņās un citos materiālos.

Žēl, ka latviešu centrālās un kultūras organizācijas nav varējušas atrast līdzekļus šī augstā mērā svarīgā un profesionāli augstvērtīgā darba publicēšanai angļu valodā, reizē godinot arī Latvijas ievērojamākā diplomāta piemiņu, kuŗai nav veltītas nekādas publikācijas, kaut gan 1985. gadā būtu jāatzīmē jau viņa 60. nāves diena. Nenozīmīgu brošūru plūdu vietā mums ir vajadzīgi šādi darbi, lai latvieši un Latvija iegūtu uzmanību starptautiskā forumā.

Jaunais vēsturnieks jutās sāpināts, kad viņa darba publicēšanu noraidīja vai vienkārši šo jautājumu ignorēja, un aizgāja banku dienestā. Pagājušā gadā viņš tomēr atgriezās vēstures pētījumu laukā, sīki studēja Baltijas valstu de jure atzīšanu un zināmas problēmas Baltijas valstu darbībā Tautu Savienībā. Pētījumi laikam palika nenobeigti.

Mums ir ļoti maz vēsturnieku, kam bija iespēja darboties universitātēs, un Samts bija vienīgais no jaunākās paaudzes, kas nodevās Baltijas problēmām, labi orientējoties latviešu, angļu un vācu avotos. Sabiedrībā viņš bija īsts džentlmenis, mazliet kautrīgs, bet sirsnīgs, izpalīdzīgs, entuziastisks un darbīgs, ar savu ārieni un stāju lielisks latviešu tautas reprezentants starptautiskā sabiedrībā. Samts arī ļoti vēlējās reizi mūžā redzēt savu senču dzimteni — Latviju, un to viņš vēl savā jaunajā mūžā paspēja īstenot sava lielā Eiropas brauciena ielokā. Jācer, ka atradīsies iespējas viņa īsā mūža lielā darba publicēšanai.

Dr. Edgars Andersons

Senās kāzas

Lilijas Gleškes tautisks uzvedums
7. Vispārējos Dziesmu svētkos Milvokos
1983.g. 4. jūlijā
Performing Arts Centrā

1. izrāde plkst. 15.00, 2. izrāde plkst. 19.00.

Uzvedumā piedalās ap 100 dalībnieku.

Tautasdziesmu sabalsojumi *Andris Ūdris*
Laimdota Anšmite
Dekorātors *Ardis Vinklers*
Klavieŗu pavadījumi *Aija Brugman-Vintere*
Kokles pavadījums *Rūta Pūliņa*
Uzvedumu iestudējusi *Lilija Gleške*

Lūdzam ievērot — sakarā ar zāles administrācijas noteikumiem izrādes stingri **aizliegts** fotografēt, uzņemt skaņu, filmu un video lentēs.

Humphrey Funeral Home
A. W. Miles Chapel

1403 Bayview Avenue, Toronto
(at Davisville)

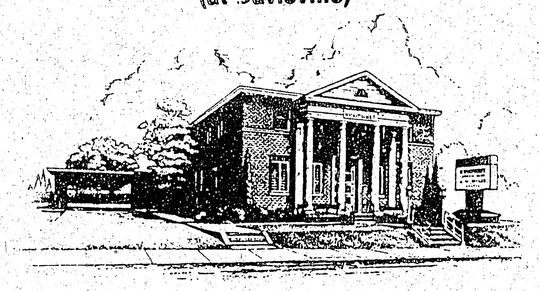

Toronto centrā vislabāk situētais bēŗu nams — tuvu Sv. Jāņa, Sv. Andreja un Sv. Barnabas baznīcām. Smalkjutīgi pakalpojumi latviešu ģimenēm katrā laikā. Bēŗu namu vada Humphrey ģimene jau trešā un ceturtā paaudzē.

487-4523

Andrejs M. Stikuts
B.A., L.L.B.
ADVOKĀTS
20 Queen Street West, Suite 1104, Box 48, Toronto, Canada M5H 3R3
Tel. (416) 977-8720

Kas mēs esam, kurp mēs ejam? Kas mūs gaida mūžībā? Mēs varējām neienākt šinī pasaulē, bet ja mēs esam ienākuši, mums no tās atkal jāiziet. Un kas pēc tam? Par to lasait grāmatā

Par debesi un elli,

pēc dzirdētā un redzētā, 285 lappuses, iesieta, par tikai ASV $4.-, Kanadā $5.- ar piesūtīšanu.

Kāda ir kristietība un kādai tai jābūt, par to lasait grāmatā

Īstā kristīgā reliģija,

890 lappuses. Vairs tikai eksemplāri papīra vākos. Ar Noslēgumu jeb Pielikumu tikai ASV $5.-, Kanadā $6.-

Kā mūsu dzīve tiek vadīta un vērsta uz labo, lasait grāmatā

Par dievišķo gādību,

315 lappuses. Iesieta ASV $4.-, Kanadā $5.-, papīra vākos $2.-

Par ko stāsta Pirmās Mozus gr. pirmās divas nod., lasait grāmatā

Radīšanas stāsts,

69+8 lpp., papīra vākos, ASV un Kanadā $1.-

Par citiem mūsu izdevumiem pieprasait sarakstu, ko izsūtām par brīvu.

LATVJU JAUNĀS BAZNĪCAS APGĀDS.

Vienīgā pasūtināšanas vieta: Jānis Kreicbergs,
35 Ridge Rd., R.D.nr.3, Hackettstown, N.H. 07840.USA.

Floridas „zelta" krastā
pie okeana
Latviešu Riviera Hotel

Fort Lauderdale, 505 North Atlantic Blvd. (ALA), 33304
aicina tautiešus un viņu draugus.
Pazemināta vasaras cenas, tropisks dārzs, peldbaseins, restorāns, teniss, minūtes no skaistā Las Olas un Galleria „Fashion" centriem.

Telefonējiet „collect" 305—565—4433

Floridas Gold Coast klimats ir labākais visu gadu...

Baltijas studiju konference Stokholmā

Pēc neveiksmes 1981. gadā, kad Baltijas Institūta rīkotāju direktoru I. Rebani zviedru reportieŗi pārsteidza kopā ar Sakaru komitejas „prezidentu" KGB vīru A. Baranovski Institūta viesu dzīvoklī, Institūta vadība kļuvusi vēl piesardzīgāka. Par šī gada konferenci, kuŗai jāsākas pēc dažām nedēļām, nav iespējams iegūt gandrīz nekādu informāciju. Vēl pēdējā laikā prof. Liots par gaidāmo programmu interesentiem nedod nekādu citu informāciju kā min, tuvāk nespecifizējot, galvenos tematus. Arī trimdas prese atstāta neziņā, un citkārt par kultūras sakariem tik runīgā Dzimtenes balss ir klusējusi kā ūdeni mutē ieņēmusi. Zināms tikai, ka vairāki Institūta valdes locekļi devušies uz Baltijas republikām un pat Maskavu, lai izkārtotu apjomīgas zinātniskas delegācijas piedalīšanos Baltijas studiju konferencē Stokholmā.

Padomju delegātu referāti pagājušā konferencē neatbilda tam „augstajam zinātniskajam līmenim", ko „zinātnisko sakaru" karstākie aizstāvji bija sagaidījuši, tādēļ rīkotāji cerēja, ka šoreiz būs iespējams šo kļūdu izlabot. Cerības izrādījušās pilnīgi nepamatotas: tagad kļuvis zināms, ko padomju vara izraudzījusi par Latvijas PSR zinātnieku reprezentantiem. Tie ir pazīstamie propagandisti V. Samsons, J. Vējš un E. Stumbris. Lai ko par viņiem sacītu, šie vīri ir ķīmiski tīri no katra veida zinātnes.

Jābrīnās, kā Baltijas Institūta biedri un tie valdes locekļi, kas nepieder „sakarnieku mafijai", var akceptēt šādu pazemojumu.

A.B.

Vajadzīga
sekretāre
ar labām angļu valodas zināšanām
Zvanīt 763-6007—N. Zaļitis

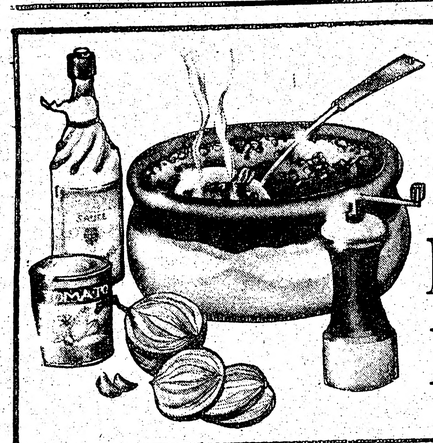

Anna Strauta

MĀJAS MĀTEI

Stipra vērša gaļas un kartupeļu vira
(6 pers.)

1 mārc. vērša vai teļa kauli, sacirsti, 2 litri ūdens, sāls, 1 mārc. labas liesas vērša gaļas, 4 1/2 tases sagrieztu kartupeļu, 2 tases notīrītu un sagrieztu burkānu, 2 puravi, labi nomazgāti un sagriezti ripiņās, 2 selerijas kāti, sagriezti gabaliņos, svaigi sasmalcināti pipari, nedaudz muskatrieksta (nutmeg).

Gatavai virai virsū uzkaisa 1/2 mārc. sasmalcinātu speķīti, sagrauzdētu un 2 sasmalcinātus sīpolus.

Kaulus labi nomazgā, ieliek lielā katlā ar aukstu ūdeni, uzliek vāku un lēnā siltumā vāra, šad tad noņemot radušās putas.— Pieliek nedaudz sāls un vērša gaļu un vāra uz maza siltuma 1 st. Pieliek saknes un vāra vēl 30 min. — Izņem kaulus un gaļu, pēdējo sagriežot šķēlēs vai gabaliņos, un atliek atpakaļ katlā. Pieliek garšvielas — sāli u.c.

Apcepina speķīti, kamēr iztek tauki, pieliek sīpolus un cep, kamēr zeltaini brūns.

Viru ielej vai nu individuālos traukos vai uzsildītā terīnē. Virsū uzkaisa speķēša un sīpolu maisījumu. Pasniedz ar kviešmaizi, ja patīk.

Vērša gaļas veltnīši ar rīsiem un olām

2 mārc. vērša gaļas, sagrieztas šķēlēs, 3 olas, 100 gr. rīsu, 100 gr. sviesta, pētersīļu lapiņas.

Vērša gaļas šķēles labi izdauza. Olas novāra cietas, rīsus ūdenī sautē pusmīkstus, pieliek sviestu un atdzesē. Rīsus samaisa ar sagrieztām olām, pieliek piparus un sāli pēc garšas un labi izmaisa. Maisījumu uzliek uz gaļas šķēlītēm, satin un nostiprina ar kociņiem. Apcep sviestā brūnus un sautē, līdz gatavi. Gataviem izņem kociņus, sakārto bļodā un pārlej ar izkāsto mērci.

Viltotais zaķis

600 gr. maltas vērša gaļas, 200 gr. cūkas gaļas, 2 olas, 1 sīpols, 1 ēdamkaŗ. skāba krējuma, 100 gr. sviesta vai margarina.

Gaļai pieliek saberztu vai arī sakapātu un apceptu sīpolu, sāli, piparus, krējumu, olas un labi samīca.

Uz dēļa uzkaisa rīvmaizi un veido garenu klaipu. Cep cepeškrāsnī, līdz kļūst brūns. Lai viltotais zaķis būtu sulīgs, cepot bieži jāaplaista. Gatavu mazliet atdzisušu sagriež 1/2 cm biezās šķēlēs. Galdā pasniedz ar krējuma mērci, novārītiem kartupeļiem un biešu salātiem. — Viltotu zaķi var pasniegt arī aukstā veidā. Tad gaļas vidū var likt cieti novārītas olas.

Auzu pārslu cepumi

200 gr. sviesta, 200 gr. cukura, 2 olas, 200 gr. auzu pārslu, 100 gr. miltu, 1 tējk. cepamā pulv., citrona miza.

Sviestu ar cukuru saputo, pievieno olas un saberztu citrona mizu. Puto, kamēr cukurs izkusis, tad pieliek izsijātus miltus ar cepamo pulveri un auzu pārslas. Visu labi samaisa, atdzesē un ar tējk. liek mazas kaudzītes uz sagatavotas plāts. Cep mērenā siltumā. Auzu pārslu cepumiem var likt klāt arī 100 gr.rozīņu.

Lietainai dienai

Par ko pasaule pasmaida

„Mūsu speciālitāte ir gliemeži, mans kungs." — „Es zinu, nesen viens no viņiem mani apkalpoja."

* * *

Kādreiz aktieri pazaudē nervus arī privātā dzīvē. Pirms nedaudz dienām kāds uztraukts tēlotājs ieskrēja pie teātŗa direktora: — „Jūs, vecais blēdi, cik ilgi jūs man vēl paliksit algu parādā?" — Direktors pārmetoši palūkojās uz aktieri: — „Vai jums tiešām vajadzēja pārmest man manu vecumu?"

* * *

Kalniņš kādu vakaru atkal bija dzēris mazliet pār mēru. Viņš griezās pie kāda sveša kunga: „Lūdzu, vai jūs nevarētu pavadīt mani mājās!" — Svešais brīnās: „Kādēļ gan tieši es? Vai tad kāds no jūsu draugiem nevar jūs pavadīt?" — „N . . . ne, tie visi jau pazīst manu sievu!"

* * *

„Vai taisnība, ka tu atsauci savu saderināšanos?" — „Jā. Viņš man teica, ka esot būvstrādnieks un pelnot 50 dolaru stundā. Un tikai tagad es atklāju ka viņš ir tikai garīga darba strādnieks."

* * *

„Tev ir tik līkas kājas, ka sivēns varētu cauri izlīst." — „Nu, tad lien."

* * *

Kāda citādi ļoti kašķīga sieva labas omas uzplūdumā saka savam vīram: „August, nākamā mēnesī būs 25 gadi, kopš esam precējušies. Vai nesvinēsim sudrabkāzas?" — „Ak ko, labāk nogaidīsim vēl piecus gadus un svinēsim trīsdesmitgadu kaŗu."

* * *

„Tu vakar naktī pārnākdams patiešām biji kluss un mierīgs," Anna saka Paulim. — Paulis atvieglots un glaimots pasmaida. Jo, atklāti sakot, viņš vairs gluži labi neatceras, kā kļuvis mājās. „Jā, tā tiešām bij. Bet par to gan tie divi vīri, kas tevi uzvilka augšā pa trepēm, taisīja troksni pa septiņiem," nobeidz Anna.

* * *

Būt apkārtceļojošam pārstāvim ir grūts uzdevums. Bet Meijers to dara rotaļājoties — viņš pārdod un pārdod gandrīz vairāk, nekā viņam spēj piegādāt. Šefs viņam prasa: „Kā jūs īsti to darāt, Meijer?" — „Mans noslēpums ir vienkāršs," smaida Meijers. „Kad nama māte atver durvis, es tūdaļ jautāju: vai drīkstu runāt ar jūsu māti, cienītā jaunkundz?"

* * *

„Mīļais draugs," saka amerikāņu diplomāts savam sekretāram. „Jūs taču labi pazīstat Austrumeiropu. Sakiet man, kā tad pareizi izrunā Dienvidslavijas galvaspilsētu — Budapešta vai Bukaresta?"

* * *

Vīrs paziņo sievai, ka apdrošinājis savu dzīvību par 10.000 dolariem, un ja viņam kas atgadītos, sieva un bērni būtu nodrošināti. — „To tu tiešām esi labi izdomājis, mīļais," saka sieva. — „Tagad tev arī nevajadzēs katru reizi tūlīt saukt ārstu, kad tu saslimsi!"

* * *

„Es vakar satiku tavu sievu, bet viņa mani neredzēja." — „Jā, es zinu, viņa man stāstīja."

* * *

Prāva negāja pārāk labi, un tiesnesim sametās žēl jaunā advokāta, kas aizstāvēja savu pirmo kriminālliet u. Ja lieta turpinātos, viņa klients droši saņemtu smagu sodu. — „Aizstāvja kungs, man nav iebildumu pasludināt pārtraukumu, lai jūs tai laikā varētu dot savam klientam labāko padomu, kādu jūs varat iedomāties." — Pēc pārtraukuma jaunais advokāts atgriezās, bet viņa klients bija pazudis. — „Kur ir apsūdzētais?" jautāja tiesnesis. — „Viņš aizbēga, tiesneša kungs. Viņš pieņēma manu padomu, labāko, kādu es varēju iedomāties."

* * *

„Mīļais draugs," saka amerikāņu diplomāts savam sekretāram. „Jūs taču labi pazīstat Austrumeiropu. Sakiet man, kā tad pareizi izrunā Dienvidslavijas galvaspilsētu — Budapešta vai Bukaresta?"

Apcietināts Jānis Rožkalns

20. aprīlī apcietināts latviešu cilvēka tiesību cīnītājs Jānis Rožkalns. Viņa vārds laikrakstu lasītājiem jau būs pazīstams - par Jāni Rožkalnu esam runājuši jau agrāk, bet tagad, kad viņa dzīvē ir iestājies jauns posms, kas saistīts ar pievienošanos latviešu politiski ieslodzīto pulkam - īsumā pastāstīsim viņa dzīves gājumu.

Jānis Rožkalns dzimis 1949. gada 18. augustā Inešu ciemā. Viņš ģimenē ir vienīgais bērns — tēvs Hugo strādāja vietējā kolhozā par mechaniķi, māte — lauku brigādē. Rožkalnu mājās notika baptistu dievkalpojumi. Tā Jānis iepazinās ar reliģiskām vērtībām, kuŗas viņš nebaidījās arī aizstāvēt. Viņš sāka strādāt par elektriķi Rīgas elektrotīklā - Rožkalnam uzmanību sāka pievērst čeka. Pirmā nopietnā sadursme ar čekistiem notika 1981. gada 23. martā. Viņa dzīvoklī - Rīgā, Ļeņina ielā 209 - 13a, ielauzās čekisti un to pārmeklēja, aizbildinoties, ka meklējot krievu nereģistrētās baptistu draudzes mācītāju Michailu Petrovu. Pārmeklējuši visu dzivokli, čekisti konfiscēja Rožkalna vēstules, kuŗas tas bija saņēmis no draugiem rietumos, dažādus reliģiskus rakstus, magnetofona ierakstus no reliģiskiem radioraidījumiem latviešu valodā un vairākus bībeles eksemplārus.

Kopš tā brīža nepagāja ne divi gadi, kad līdzīgs notikums atkārtojās ne tikai Jāņa Rožkalna, bet gan vēl ap 50 citu rīdzinieku dzīvokļos. Šī gada janvārī čekisti izkratīja visu aizdomās turēto latviešu dzīvokļus - to vidū bija folkloras aktīvisti, reliģiski, nacionāli cilvēki un tādi, kas nesamierinās ar cilvēka tiesību pārkāpumiem Latvijā. Šo čekistu uzbrukums apēnoja kāds traģisks gadījums - 6. janvāŗa rītā čekistu kratīšanas un pratināšanas laikā savā dzīvoklī mira Alfrēds Lēvalds. Kopš 6. janvāŗa nopratināti simtiem cilvēku, daudzi apcietināti; Juris Vēveris, Lidija Doroņina, Ģederts Melngailis; Ints Cālītis un tagad Jānis Rožkalns.

Pirms apcietināšanas Jānis Rožkalns, viņa ģimene un tuvākie radinieki - Cirviļi un Ginteri - tika pakļauti dažādām represijām un psiholoģiskam terroram. Nespēdami šādu dzīvi okupētajā Latvijā panest - visi šie cilvēki - kopā 20 - lūdza atļauju atstāt Padomju Savienību. Draugi Vācijā sagādāja oficiālus izsaukumus uz Bonnu.

Neilgi pirms apcietināšanas uz čeku tika izsaukta Jāņa Rožkalna sievas māte Rute Cirvile.

Pratināšanas beigās viņai čecists pateicis, ka J.Rožkalnu drīz apcietinās un viņam draudot 7 gadi ieslodzījumā.

Tagad Jānis Rožkalns oficiāli apsūdzēts pēc Latvijas PSR Kriminālkodeksa 65. panta - par pretpadomju aģitāciju un propagandu - maksimālais sods 7 gadi ieslodzījumā.

Kas tad tā bija par pretpadomju aģitāciju un propagandu, ar kuŗu Jānis Rožkalns esot nodarbojies? Izrādās, ka par pretpadomju propagandu čekisti uzskata Apvienoto Nāciju organizācijas Cilvēka tiesību deklarāciju un citus starptautiskus cilvēka tiesību dokumentus, kuŗus pati Padomju Savienība ir parakstījusi. Pie Rožkalna kratīšanā atrasti šie dokumenti.

Saulaines bērnu nometne

meklē **virtuves izpalīdzes** (vienu pieaugušu, otru studenti) no **10. jūlija līdz 20. augustam.** Zvanīt:
dienā **636—1811,**
vakaros **225—1734**

BLOOR-BATHURST
rajonā
izīrējama labi mēbelēta istaba ar mazu virtuvīti.
Tel. 924-7095.

Danforth-Broadview
rajonā izīrējams 3 istabu dzīvoklis klusā un tīrīgā mājā.
Zvanīt 267—2591.

Informācijai par abonementa maksas kārtošanu un ievietojamiem sludinājumiem lūgums zvanīt:

466-1514

Sludinājumus laikraksta nākošajam numuram pieņem līdz pirmdienas pēcpusdienai.

Aizvesto piemiņas dievkalpojumu otrdien, 14. jūnijā, pl. 19.30 St. Paul's katedrālē (Bloor un Jarvis ielu krustojumā) rīko Baltijas tautu federācija.

Programmas mūzikālā daļā no latviešiem piedalās Anita Rundāne.

ATCERĒSIMIES MŪSU TAUTAS MOCEKĻUS!

Latvieši Baltajā namā un Otavā

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Ar latviešu politiskās aktīvitātes spožiem panākumiem šajā kontinentā vienmēr saistīsies nelaika Voldemāra Korsta vārds. Viņš bija tas, kas saskatīja pareizo ceļu amerikāņu politiskā forumā atrast respektējamu vietu arī latviešu pārstāvniecībai. Korsta izveidotā latviešu republikāņu frakcija sākumā skaita ziņā nebija liela, bet gadu tecējumā tās augsti vērtētais prestižs sniedzās jau līdz pat Baltajam namam. Varbūt ka tas bija tieši Voldemārs Korsts, kas pavēra latviešiem durvis uz Balto namu. Korsta darbošanās republikāņu partijā izskaidrojama ar viņa politiskās pārliecības noslieci.

Mūsu lietai nāktu par labu, ja tie latvieši, kam tuvāka ir demokratu partija, arī izveidotu iespaidīgu mūsu pārstāvniecību šajā partijā. Tādēļ neizceltos ne brāļu karš, nedz arī nevēlamas pretišķības, jo kā latviešu republikāņiem, tā latviešu demokratiem ir kopīgs politiskais pamatuzdevums — mērķtiecīga pozitīva darbošanās politiskā forumā, lai veicinātu Latvijas brīvības atgūšanas pietuvināšanos.

Korstam radušies cienījami aizstājēji, kaut vai I. Stokes, A. Jerumaņa, M. Ludeka, K. Petrovska un citu latviešiem pazīstamu sabiedrisku darbinieku personās.

Tāpat ar apbrīnojamu enerģiju darbojas Baltiešu sieviešu apvienības prominentās darbinieces Helga Ozoliņa un Margrieta Buša. Viņi rīkojas bez liela trokšņa, bet ar izcili labām sekmēm. Šo konkrēto panākumu rezultātā 13. jūnijā Baltā nama durvis būs atkal atvērtas latviešiem, kā arī igauņiem un lietuviešiem, kad, prezidenta Rēgena aicināti, mēs būsim liecinieki nozīmīga dokumenta parakstīšanai — vēsturiskās jūnija dienas oficiālai deklarēšanai par Baltijas brīvības dienu. Lai nenovērtējam par zemu šo prezidenta Rēgena simbolisko politisko akciju Baltijas valstu brīvības atkaļošanas stratēģijas plānos. Iegaumēsim arī to, ka vairāk nekā 200 amerikāņu likumdevēji, ja tos aicinātu, pievienotu prezidenta parakstam arī savējos.

Ir labi, ka mūsu politiskie darbinieki rīkojas kopā ar igauņiem un lietuviešiem. Baltiešu kopdarbība var izvērsties vēl tālākā sabiedroto meklēšanā ar citu apspiesto nāciju pārstāvniecībām, amerikāņu arodbiedrībām, nacionālam veterānu organizācijām, kā arī visvareno septīto lielvalsti — presi.

Paldies prezidentam Rēgenam un amerikāņu likumdevējiem par mūsu balss uzklausīšanu un mums jau tagad dāvāto lielo atbalstu.

Par latviešu politiskiem panākumiem Austrālijā ziņas mums pienāk lēnāk, bet lai atceramies tikai, kādu uzticību bijušais Austrālijas ministru prezidents Malkolms Frēzers dāvāja Austrālijas latviešu laikraksta izdevējam un redaktoram Emīlam Dēliņam.

Kanadas latviešu politiskā aktīvitāte var atskatīties jau uz vairāku gadu desmitu sekmīgu darbu. Baltiešu vakars — tikšanās ar parlamentāriešiem — ir jau kļuvis par tradiciju.

Šonedēļ Otavā notiek konservātīvo partijas kongress, kuŗā izvēlēs šīs partijas jauno līderi. Kaut arī latviešu politiskā aktīvitāte izpaudusies arī liberāļu partijas rindās, šķiet, ka konservātīvo partija Kanadas latviešu vairākumam stāv tuvāk. Mēs neesam vēl paspējuši nodibināt savas nacionālās komitejas pie abām šīs zemes lielākām partijām, bet nav šaubu, ka tas nākotnē notiks. Kanadas latviešu priekšrocība ir tā, ka šejienes politiskās partijas respektē un atrodas nepārtrauktā kontaktā ar Kanadas latviešu presi — mūsu laikrakstu Latvija Amerikā. Laikraksta redaktoru uz preses konferencēm aicina kā federālās valdības ministru prezidents, tā arī viņa kabineta locekļi. Tāpat arī Ontario provinces valdība un arī opozicija dāvā mūsu laikrakstam tādu pašu uzmanību kā oficiālai presei. Bieži vien LNAK valdes priekšsēdis un Latvija Amerikā redaktors partiju organizētās sanāksmēs reprezentē Kanadas latviešu balsi.

Te jāpiezīmē, ka personiskām vai citiem kādiem motīviem nekad nav bijusi vieta. Mūsu laikraksts Pasaules Brīvo Latviešu apvienību un LNAK uzskata par augstākām pārstāvniecībām, kuŗām redaktors sava amata kapacitātē var tikai pakalpot.

Uz Otavu šonedēļ labo attieksmju tālākai izveidošanai konservātīvo partijas kongresā bez LNAK valdes priekšsēža T. Kronberga un Padomes pārstāvja Dr. Pārupa būs klāt arī mūsu laikraksta atbildīgais redaktors A.Kundrats.

Mana personiskā politiskā aktīvitāte sniedzas tālu pagātnē, kad darbojos par padomdevēju bijušā ministru prezidenta Džona Dīfenbēkera radītā tautību pārstāvju komitejā. Arī ar vēlāko ministru prezidentu liberāli Lesteru Pīrsonu laikrakstam bija vislabākās attieksmes. Tas pats attiecināms arī uz tagadējo ministru prezidentu Trudo. Tiešs personisks kontakts ir ārkārtīgi svarīgs mūsu politisko mērķu īstenošanā. Mums netrūkst piemērotu darbinieku. Lai tikai netrūktu gribas darboties! Nevienam šajā laukā nav monopoltiesības, un jo lielāks būs talcinieku pulks, jo lielāki būs mūsu panākumi.

* * *

Starptautiskās politikas forumā neapšaubāmi svarīgi lēmumi tika pieņemti Dēvida Rokefellera vadītā kapitālistu politbiroja sēdē, kas šogad notika Montrealas tuvumā. Pēc šīs sēdes Rokefellera padomdevējs bij. ASV ārlietu ministrs H. Kisingers preses pārstāvjiem izteicās, ka paštaik pienācis īstais laiks augļīgam Vašingtonas un Maskavas dialogam.

Vai 84 g. vecais amerikāņu diplomāts, sava laika sūtnis Maskavā un prezidenta Rūzvelta uzticības vīrs Arivels Harimens devās ar Rokefellera ziņu uz Kremli, lai veselu stundu sarunātos ar pašu Andropovu? Varbūt, jo arī Harimena izteiksme ir ļoti zīmīga. Andropovs viņam apliecinājis karstu vēlēšanos uzlabot attiecības ar amerikāņiem.

„Pēdējā karā mēs kopīgi sakāvām hitleriešus", teicis Andropovs, „kādēļ mēs nevarētu atjaunot veco draudzību un sadarbību?"

Var rasties jautājums, pret ko šī jaunā alianse būs vērsta. Ne jau pret Lichtenšteinu vai Monako, bet ļoti iespējams, ka pret Pekingu. Protams, tas ir tikai vieglprātīgs minējums, lai gan Ķīnas premjērs savas partijas centrālkomitejas sēdē tieši pagājušā nedēļā atkal norādīja, ka neņemot vērā Maskavas un Pekingas sarunas, Pad. savienībai nevarot ticēt.

Pārsteigumu pagājušā nedēļā sagādāja arī prezidents Rēgens, no vienas puses papildinot valsts drošības padomi ar lietpratēju Pad. savienības jautājumos ASV tagadējo sūtni Čechoslovakijā, kas ilgus gadus darbojies Maskavā. Tajā pašā laikā Rēgens devis norādījumu amerikāņu pārstāvjiem atomieroču ierobežojuma sarunās būt elastīgākiem. Vašingtonā jau runā par priekšdarbiem Rēgena un Andropova tikšanās organizēšanai.

Ja var ticēt Rēgena padomdevējam valsts drošības jautājumos Klarkam, ASV nostāja pret Pad. savienību netiks mīkstināta. Gluži otrādi — amerikāņi tagad varēšot runāt spēka, ne militāra vājuma zīmē. No Klarka mutes Andropova ausī!

Aleksandrs Ķegumnieks.

Ziemeļnieki

18. jūnijā pl. 18.30

Daugavas Vanagu namā Toronto, atzīmējot Latvijas Brīvības cīnītāju piemiņas dienu, rīko

Cēsu kauju 64 gadu atceri

Ar priekšnesumiem atceri kuplinās Toronto latviešu pensionāru koris komponista J.Beloglāzova vadībā, dzejniece Biruta Senkēviča un režisors Hugo Miķelsons. Pārrunas par Cēsu kauju starptautisko nozīmi ievadīs Alberts Ameriks.

Pēc priekšnesumiem DV Toronto nodaļas vanadžu cienasts, pārrunas un dziesmas.

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem, sākot ar $5.-. Kaŗa invalidiem un jaunatnei līdz 16 gadiem ieeja brīva.

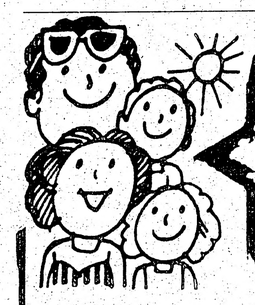

Speciāls

lidojums uz Milvoku dziesmu svētkiem, ja grupā būs 10 vai vairāk, Can. $188, plus takse.

Austrālija

Visi, kas vēlas braukt organizētā veidā uz Latviešu jaunatnes vispasaules kongresu Austrālijā, lūgti pieteikties jau laikus, lai varētu izkārtot lētāku un izdevīgāku lidojumu.

Vasaras cenas

Londona.....	no	$639
Frankfurte.....	"	$739
Parīze.....	"	$749
Losandželosa...	"	$299

Kanadas $ plus takse.

Cenas mainīgas, atkarībā no braukšanas datuma un personu skaita.

HELLO WORLD TRAVEL LTD.

RICHMOND HILL	AVENUE RD. N.	UNION STATION
884-2122	789-5304	368-7451
10520 Yonge St. N. Richmond Heights Plaza	1843 Avenue Rd. (6 blks. North of Lawrence)	65 Front St. West Arrivals Concourse

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

18. jūnijā pl. 14 Sv. Andreja baznīcā Kristīgās sadraudzības pēcpusdiena. Galvenais runātājs teoloģijas students Aldis Elberts.

18. jūnijā pl. 18.30 DV namā Cēsu kauju atcere.

SV. JĀŅA DRAUDZES SARĪKOJUMI

25. jūnijā — Līgo vakars Saulainē J. Dzegūzes izkārtojumā.

SIDRABENE

25. jūnijā Jāņu sarīkojums.

MEŽCIEMS

18. jūnijā darba talka.
25. jūnijā Jāņu sarīkojums.
31. jūlijā Rudzpuķu balle.
15. oktobrī — Rudens groziņu vakars, pirms tam darba talka.

Pensionāru sanāksmē 2. jūnijā Latviešu Namā apmainīts dāmu vasaras mētelis, gaiši brūns. Zvanīt 241—5000.